

5/2/25
3/2/25
28/05/25

แนวทางการออกแบบสถาปัตยกรรมและพัฒนาพื้นที่ให้บริการนักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ
ทางบกอย่างยั่งยืน กรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี
Sustainable Architectural Design and Development Guidelines for Intensive Use Zone in
National Park: A Case Study in Kaengkrachan National Park Phetchaburi Province

โดย

นิษฐา ภูเขาชีวะ

Miss Nittha Pusachewa

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

พ.ศ. 2549

ISBN 974-9730-79-8

อภินันทนาการ

จาก

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง

วิทยานิพนธ์

ของ

นางสาวนิษฐา ภูษาชีวะ

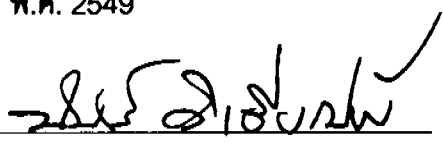
เรื่อง

แนวทางการออกแบบสถาปัตยกรรมและพัฒนาพื้นที่ให้บริการนักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ
ทางบกอย่างยั่งยืน กรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

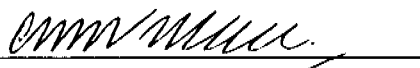
ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติ ให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
สถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต

เมื่อ วันที่ 26 พฤษภาคม พ.ศ. 2549

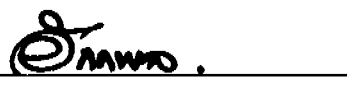
ประธานกรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

(รองศาสตราจารย์ ดร. นิพันธ์ วิเชียรน้อย)

กรรมการวิทยานิพนธ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ยงสิทธิ์ พิมลเสถียร)

กรรมการวิทยานิพนธ์

(คุณอักษพล พุกชะวัน)

คณบดี

(ศาสตราจารย์ ดร. วิมลสิทธิ์ ทรยางกูร)

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์เรื่อง แนวทางการออกแบบสถาปัตยกรรมและพัฒนาพื้นที่ให้บริการนักท่องเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติทางบกอย่างยั่งยืน กรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี มีจุดประสงค์เพื่อวิเคราะห์สภาพทางกายภาพ การจัดการปัญหาทางด้านการออกแบบ และการจัดการในเขตพื้นที่ให้บริการนักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติทางบก และแนวคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน เพื่อหาแนวทางการปรับปรุงทางด้านสถาปัตยกรรมและการจัดการพื้นที่เขตให้บริการนักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติทางบก โดยที่อุทยานแห่งชาติสามารถพัฒนาคุณภาพของพื้นที่เพื่อรองรับการท่องเที่ยวโดยมีการคำนึงถึงสภาพแวดล้อม ทั้งนี้ได้เลือกอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี เป็นกรณีศึกษา เนื่องจากเป็นอุทยานแห่งชาติที่มีพื้นที่กว้างใหญ่ที่สุดในประเทศไทย มีพื้นที่เขตให้บริการนักท่องเที่ยวหลายเขต รวมทั้งมีการจัดการเขตให้บริการแบ่งออกเป็นหลายแบบตามกิจกรรมในแต่ละเขต เขตบริการที่ศึกษาประกอบด้วย เขตบริการที่ทำการอุทยานแห่งชาติ เขตบริการบ้านกร่างแคมป์ และเขตบริการเขาพะเนินทุ่ง

ประเด็นในการทำวิจัยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ คือ ประเด็นทางด้านการออกแบบ และประเด็นทางด้านการจัดการ โดยทั้งสองกลุ่มได้ทำการศึกษาจากข้อมูลทุติยภูมิ เอกสาร บันทึกต่าง ๆ การสำรวจภาคสนาม และการทำแบบสอบถาม พบว่า ในปัจจุบันทางอุทยานฯ มีความพยายามที่จะพัฒนา และจัดการพื้นที่บริการนักท่องเที่ยวทั้งสามเขตให้สามารถดำเนินงานได้อย่างยั่งยืน โดยมาตรการทางการจัดการต่าง ๆ มีการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกค่อนข้างครบ แต่เนื่องจากขาดการวางแผนบริเวณตั้งแต่แรก จึงทำให้เขตบริการเกิดปัญหาด้านการใช้งานในเขตบริการ เช่น ทางสัญจรวกวน ขาดความต่อเนื่องของกิจกรรม การใช้งานสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการต่าง ๆ ไม่สะดวกแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นจุดเด่นของพื้นที่ เกิดปัญหาการจราจร เป็นต้น ส่วนความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวในเรื่องรูปแบบการท่องเที่ยว พบว่า ถึงแม้จะมีความสนใจในรูปแบบการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน แต่ยังคงขึ้นกับความความสะดวกสบาย และมีความต้องการที่พักที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เป็นหลัก เขตบริการที่นักท่องเที่ยวมีความสนใจในรูปแบบที่พักที่สอดคล้องกับการท่องเที่ยวในรูปแบบนี้ มีเพียงเขตบริการบ้านกร่างแคมป์เท่านั้น เนื่องจาก นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ยังไม่มีความรู้พื้นฐานในการท่องเที่ยวด้านนี้เพียงพอ รวมทั้ง กิจกรรมและการบริการที่ส่งเสริมสภาพลักษณะของรูปแบบการท่องเที่ยวยั่งยืนในพื้นที่ยังไม่ชัดเจน จึงควรมีการวางแผนร่วมกันระหว่างทางอุทยานแห่งชาติและชุมชน ในด้านการสร้างจุดเด่นของพื้นที่ควบคู่กับการพัฒนาสภาพทางกายภาพและบริการของเขตบริการ รวมทั้งการให้ความรู้กับประชาชนในการท่องเที่ยวรูปแบบยั่งยืน

Abstract

The objective of the thesis, Sustainable Architectural Design and Development Guidelines for Intensive Use Zone in National Park was to identify the appropriate improvement in the architectural and land management of the tourist service areas in national park as well as the environmental maintenance for tourism purposes. Kaengkrachan National Park in Phetchaburi Province was selected as the subject for the analysis of the physical and management conditions as well as identifying the relevant problems and the implementation of the concept of sustainable development.

The research was focused on 2 major aspects, architectural design and management. All the data were collected from secondary data, documents and records from field surveys and questionnaires. The result showed that, although the National Park Division had been trying to develop and manage its tourist facilities in a sustainable manner with sufficient amenities, such facilities still faced numerous problems due to the lack of provisional site planning. Such problems ranged from incoherent activities to traffic congestion in popular areas. Tourist survey also revealed that, although there had been interests in sustainable tourism, tourists were still accustomed to the comfort and convenience of the conventional facilities and expected such standard in the provided accommodations, the only lodging facilities that could meet such demands could only be found at Ban Krang Camp service area. This might be due to the lack of knowledge of sustainable tourism by the mainstream tourists as well as the lack of clear information from the agencies concerned to promote sustainable tourism in the area.

Thus there should be a further cooperation between the National Park Division and the local communities in the planning of area promotion along with the development of the built environments and services and also to acknowledge the general public about sustainable tourism.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความสามารถจากคณะบุคคลหลายฝ่าย ซึ่งผู้วิจัยสมควรกราบขอบพระคุณอย่างยิ่ง ได้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร. นิพันธ์ วิเชียรน้อย อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ยงธนิศร์ พิมลเสถียร คุณอักษกพล พฤกษ์วัน กรรมการวิทยานิพนธ์ และศาสตราจารย์ ดร. วิมลสิทธิ์ หรยางกูร คณบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำช่วยเหลือ ชี้แนะ และปรับปรุงแก้ไขด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่งตลอดมา

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากโครงการทุนวิจัยมหาบัณฑิตด้านมนุษยศาสตร์ – สังคมศาสตร์ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย จึงขอขอบพระคุณมา ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณอภิชา อยู่สมบุญ ณ หัวหน้าอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี และเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ที่ได้ให้ช่วยเหลือเป็นอย่างดีในการสัมภาษณ์ และแจกแบบสอบถามในพื้นที่ศึกษา รวมทั้ง ครอบครัวของผู้วิจัยที่คอยดูแล และให้ความช่วยเหลือในทุกด้านตลอดมา

ประโยชน์และคุณค่าที่พึงมีจากวิทยานิพนธ์นี้ ผู้วิจัยขอมอบให้แก่ผู้มีส่วนร่วมทุกท่าน ตลอดทั้งผู้รวบรวมและเรียบเรียงเอกสารต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยอ้างถึงในการทำวิทยานิพนธ์

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร. ปราณี กุลละวณิชย์ ประธานโครงการทุนวิจัยมหาบัณฑิต ด้านมนุษยศาสตร์ – สังคมศาสตร์ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ตลอดจนผู้ประสานงานทุกท่านที่ได้ให้ความช่วยเหลือสำหรับการทำวิจัยในครั้งนี้เป็นอย่างดี

นิษฐา ภูษาชีวะ
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

พ.ศ. 2549

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(1)
กิตติกรรมประกาศ.....	(3)
สารบัญตาราง	(6)
สารบัญภาพประกอบ.....	(9)
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
1.3 ขอบเขตของการวิจัย.....	3
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากงานวิจัย	3
1.5 คำจำกัดความที่ใช้ในงานวิจัย	4
2. แนวความคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
2.1 แนวความคิดเรื่องการพัฒนาที่ยั่งยืน.....	6
2.2 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ – การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน	9
2.3 อุทยานแห่งชาติ	21
2.4 กรณีศึกษา: อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน.....	25
3. ระเบียบวิธีวิจัย.....	35
3.1 ประเภทของการวิจัย.....	35
3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย	35

3.3	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล.....	35
3.4	กรอบความคิดเชิงทฤษฎีในการวิจัย.....	37
3.5	สถิติที่ใช้.....	37
3.6	คุณภาพของเครื่องมือ.....	38
3.7	สถานที่ในการเก็บข้อมูล.....	38
3.8	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	39
3.9	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	39
3.10	การแปลความหมายข้อมูล.....	39
3.11	การนำเสนอข้อมูล.....	40
3.12	ข้อจำกัดในการศึกษา.....	40
4.	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	41
4.1	การวิเคราะห์ด้านแหล่งท่องเที่ยว.....	42
4.2	การวิเคราะห์ด้านบริการการท่องเที่ยว.....	72
4.3	การวิเคราะห์ด้านกิจกรรม.....	75
4.4	การวิเคราะห์ด้านการบริหารจัดการ.....	85
5	สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	100
5.1	สรุปผลการวิจัย.....	101
5.2	ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต.....	105
ภาคผนวก		
ก	แบบสอบถามนักท่องเที่ยว.....	120
บรรณานุกรม.....		130
ประวัติการศึกษา.....		133

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	เปรียบเทียบแนวคิดระหว่างที่พักตากอากาศทั่วไปและที่พักตากอากาศเชิงนิเวศ.....	13
2.2	กิจกรรมการท่องเที่ยวและการจัดการแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ของเขตบริการ ...	27
2.3	สรุปกิจกรรมและแหล่งท่องเที่ยวของเขตบริการ.....	33
2.4	สรุปศักยภาพระดับจังหวัดเพชรบุรี ด้านการท่องเที่ยว.....	34
3.1	ผลการทดสอบแบบสอบถามเพื่อหาค่าความน่าเชื่อถือของเครื่องมือ.....	38
4.1	เปรียบเทียบลักษณะการวางผังของเขตบริการ.....	50
4.2	ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการจัดวางสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่...	52
4.3	รูปแบบการจัดวางสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่จากความคิดเห็นของ นักท่องเที่ยว.....	53
4.4	รูปแบบที่พักที่ใช้ในการทำแบบสอบถาม.....	55
4.5	รูปแบบของที่พักที่กลุ่มตัวอย่างต้องการสนใจจะใช้บริการ.....	56
4.6	จำนวนสิ่งอำนวยความสะดวกในเขตบริการ.....	57
4.7	ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสิ่งอำนวยความสะดวกในเขตบริการ ...	58
4.8	ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสิ่งอำนวยความสะดวก แยกเขตบริการ.....	60
4.9	ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสิ่งอำนวยความสะดวก แยกเขตบริการ และประเด็นการพิจารณาการเข้าถึง.....	61
4.10	ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสิ่งอำนวยความสะดวก แยกเขตบริการ และประเด็นการพิจารณาจำนวนรองรับ.....	62
4.11	ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสิ่งอำนวยความสะดวก แยกเขตบริการ และประเด็นการพิจารณาขนาดพื้นที่.....	63
4.12	ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสิ่งอำนวยความสะดวก แยกเขตบริการ และประเด็นการพิจารณาความสะดวก.....	64
4.13	ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสิ่งอำนวยความสะดวก แยกเขตบริการ และประเด็นการพิจารณาแสงสว่าง.....	65
4.14	ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสิ่งอำนวยความสะดวก แยกเขตบริการ และประเด็นการพิจารณาอุปกรณ์อำนวยความสะดวก.....	66

4.15	ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสิ่งอำนวยความสะดวก แยกเขตบริการ และประเด็นการพิจารณา ความสวยงาม และความกลมกลืน ต่อสภาพแวดล้อม.....	67
4.16	ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสิ่งอำนวยความสะดวก แยกเขตบริการ และประเด็นการพิจารณา ความสะดวกในการจอดรถ.....	68
4.17	ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสิ่งอำนวยความสะดวก แยกเขตบริการ และประเด็นการพิจารณา ความหลากหลายของสินค้าของที่ระลึก.....	68
4.18	ระบบสาธารณูปโภคของเขตบริการ	69
4.19	ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่และนักท่องเที่ยวต่อระบบสาธารณูปโภคของเขตบริการ..	71
4.20	ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อระบบสาธารณูปโภคของเขตบริการ.....	71
4.21	ความคิดเห็นและความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อบุคลากรด้านการบริการของเขตบริการ.	72
4.22	ความคิดเห็นและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่าง ต่อระบบการสื่อความหมาย ของเขตบริการ	73
4.23	ความคิดเห็นและความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่และนักท่องเที่ยวต่อการให้บริการที่พักร ของเขตบริการ	75
4.24	ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง	76
4.25	จุดประสงค์ในการเดินทางเข้ามาในพื้นที่ศึกษาของนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่าง.....	80
4.26	รูปแบบการพักผ่อนในพื้นที่ศึกษาของนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่าง.....	82
4.27	กิจกรรมและแหล่งท่องเที่ยวของเขตบริการ	83
4.28	กิจกรรมที่ประทับใจในพื้นที่ศึกษาของนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่าง	85
4.29	ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ในพื้นที่เกี่ยวกับระบบการจัดการมลภาวะ	87
4.30	ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับระบบการจัดการมลภาวะ	87
4.31	ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ในพื้นที่เกี่ยวกับความปลอดภัย	89
4.32	ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวในพื้นที่เกี่ยวกับระบบรักษาความปลอดภัย	89
4.33	สรุปการวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์ เพื่อพัฒนาพื้นที่เขตบริการที่ทำกา อุทยานแห่งชาติ บ้านราษฎร์แคมป์ และเขาพะเนินทุ่งในภาพรวม.....	90
4.34	สรุปการวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์ เพื่อพัฒนาพื้นที่เขตบริการที่ทำกา อุทยานแห่งชาติ	93

4.35	สรุปการวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์ เพื่อพัฒนาพื้นที่เขตบริการ บ้านกร่างแคมป์	95
4.36	สรุปการวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์ เพื่อพัฒนาพื้นที่เขตบริการเขา พะเนินทุ่ง	97

สารบัญภาพประกอบ

ภาพที่	หน้า
1.1	2
2.1	11
2.2	14
2.3	15
2.4	16
2.5	16
2.6	20
2.7	23
2.8	25
2.9	26
2.10	28
2.11	29
2.12	30
2.13	31
2.14	31
2.15	32
4.1	43
4.2	43
4.3	44
4.4	44
4.5	46
4.6	47

4.7	เขตบริการนักท่องเที่ยวของเขตบริการบ้านกว้างแคมป์.....	48
4.8	เขตบริการนักท่องเที่ยวของเขตบริการเขาพะเนินทุ่ง.....	49
4.9	การทำแบบสอบถามความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการจัดวางสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่	52
4.10	รูปแบบบ้านพักนักท่องเที่ยวปัจจุบัน เขตบริการที่ทำการอุทยานแห่งชาติ	54
4.11	จัดวางระบบไฟฟ้าในส่วนบ้านพักนักท่องเที่ยวเขตบริการที่ทำการอุทยานแห่งชาติ ซึ่งยังขาดการจัดการ.....	70
4.12	แนวทางเชื่อมโยง กลุ่มแหล่งท่องเที่ยวอ่างเก็บน้ำแก่งกระจาน.....	77
4.13	แนวทางเชื่อมโยง กลุ่มแหล่งท่องเที่ยวบ้านกว้างและพะเนินทุ่งแคมป์ ของเขตบริการบ้านกว้างแคมป์.....	78
4.14	แนวทางเชื่อมโยง กลุ่มแหล่งท่องเที่ยวบ้านกว้างและพะเนินทุ่งแคมป์ ของเขตบริการเขาพะเนินทุ่ง.....	78
4.15	สถิตินักท่องเที่ยวแบบแยกเป็นรายเดือนของอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ปีงบประมาณ 2546 – 2548	79
4.16	ช่วงเวลาของกิจกรรมท่องเที่ยวในระยะเวลา 1 ปี ที่เขตบริการแต่ละแห่ง สนับสนุน.....	80
4.17	สถิตินักท่องเที่ยวที่เข้าไปในเขตอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2545 – 2548	81
4.18	รูปแบบกิจกรรมท่องเที่ยวหลักของอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน.....	84
4.19	บริเวณที่เผาขยะในปัจจุบัน.....	86
4.20	เตาเผาขยะแบบปลอดภัยในพื้นที่ศึกษา ซึ่งปัจจุบันยังไม่มีการใช้งาน...	86
5.1	แผนงานการออกแบบและพัฒนาพื้นที่เขตให้บริการนักท่องเที่ยวในเขตบริการอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี.....	106
5.2	แผนงานพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและโครงการย่อย.....	107
5.3	โครงการปรับปรุงพื้นที่จอดรถ.....	108
5.4	โครงการพัฒนาทางสัญจรทางน้ำ เพื่อเชื่อมโยงพื้นที่ในเขตบริการที่ทำการอุทยานแห่งชาติ	109
5.5	โครงการปรับปรุงทางสัญจรของเขตที่พัก	110
5.6	โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณศูนย์บริการนักท่องเที่ยว	111

5.7	โครงการปรับปรุงระบบน้ำใช้เพื่อการท่องเที่ยว	112
5.8	แบบเสนอแนะสำหรับโครงการที่พักเชิงวัฒนธรรม	113
5.9	สภาพปัจจุบันของบริเวณเขตบริการเขาพะเนินทุ่ง	114
5.10	แบบเสนอการปรับปรุงผังบริเวณเขตบริการเขาพะเนินทุ่ง.....	115

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

หนึ่งในปัญหาที่นานาประเทศประสบจากการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจในปัจจุบัน คือ ปัญหาทางสภาวะแวดล้อม ทำให้มีการคำนึงถึงแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน และได้รับการพูดถึงมากขึ้นในเกือบทุกประเทศ มีประเด็นหนึ่งในแนวคิดดังกล่าวที่หลายประเทศนำมาใช้ คือ ประเด็นการสร้างเสริมศักยภาพ (capacity building) ที่ต้องการให้แต่ละประเทศสามารถสร้างกลไกการพัฒนาศักยภาพให้กับระดับท้องถิ่นของตนเอง ประเทศไทยกำลังมุ่งไปสู่แนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนเช่นกัน โดยมี 4 ยุทธศาสตร์หลัก คือ การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ การพัฒนาทุนทางสังคม และการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ประเทศไทยมีจุดเด่นเรื่องการท่องเที่ยว รวมทั้งได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ และแผนการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2548-2551 ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 ค. คือ การปรับโครงสร้างการท่องเที่ยว การบริการ และการค้า เนื่องจากเป็นตัวขับเคลื่อนเศรษฐกิจ สร้างงานสร้างรายได้ให้กับชุมชน ทว่าแหล่งท่องเที่ยวที่มีมากมายในประเทศทั้งทางธรรมชาติ วัฒนธรรม หรือที่มนุษย์สร้างขึ้น เมื่อเทียบโดยปริมาณของแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพนั้น แหล่งที่ประสบความสำเร็จยังมีจำนวนน้อย อุทยานแห่งชาติถือว่าเป็นเขตที่รวบรวมแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของประเทศ ซึ่งมีความสำคัญทั้งทางสิ่งแวดล้อม สังคมวัฒนธรรม และด้านเศรษฐกิจ ประสบปัญหานี้เช่นเดียวกัน จึงจำเป็นต้องมีการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวเดิมให้มีคุณภาพ และพัฒนาระดับมาตรฐานการให้บริการและปัจจัยสนับสนุนการท่องเที่ยว โดยใช้แนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นหลัก นอกจากนี้เพื่อตอบสนองแผนการบริหารประเทศแล้ว ยังเป็นการสร้างทรัพยากรที่มีคุณค่า และยั่งยืนให้กับประเทศไทยไปจนถึงลูกหลานต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาลักษณะการใช้พื้นที่ทางกายภาพ และการจัดการของเขตให้บริการนักท่องเที่ยว ในอุทยานแห่งชาติทางบกในปัจจุบัน เพื่อนำมาวิเคราะห์กับแนวความคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน
2. ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาของพื้นที่ปัจจุบัน จากเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ และผู้ใช้พื้นที่ เพื่อหาแนวทางการพัฒนาพื้นที่ของเขตบริการนักท่องเที่ยว
3. นำเสนอแนวทางการออกแบบสถาปัตยกรรม และพัฒนาพื้นที่ให้บริการนักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติทางบกอย่างยั่งยืน

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

เขตบริการนักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติทางบก ในการวิจัยครั้งนี้ได้เลือกเขตบริการนักท่องเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี และจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ทั้งหมด 3 เขต คือ เขตบริการที่ทำการอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน เขตบริการบ้านกว้างแคมป์ และเขตบริการเขาพะเนินทุ่ง เป็นกรณีศึกษา โดยแต่ละเขตบริการสามารถแบ่งพื้นที่ออกเป็น 3 ส่วนหลัก คือ ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว บ้านพักหรือพื้นที่กางเต็นท์ และพื้นที่สนับสนุน เช่น ท่าเรือ ลูชา พื้นที่พักผ่อน เป็นต้น

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากงานวิจัย

1. อุทยานแห่งชาติสามารถพัฒนาคุณภาพของสถาปัตยกรรม และพื้นที่โดยมีการคำนึงถึงสภาพแวดล้อม เพื่อรองรับการท่องเที่ยว
2. เกิดการปลูกฝังจิตสำนึกให้สังคมได้มีส่วนร่วมดูแลรักษาสภาพแวดล้อม เกิดการกระจายรายได้ และสร้างงานในท้องถิ่นจากธุรกิจการท่องเที่ยวและบริการ

1.5 คำจำกัดความที่ใช้ในงานวิจัย

พื้นที่ให้บริการนักท่องเที่ยว หมายถึง พื้นที่เขตบริการ (intensive use zone) สำหรับนักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแก่งกระจานจำนวน 3 เขต คือ เขตบริการที่ทำการอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน เขตบริการบ้านกร่างแคมป์ และเขตบริการเขาพะเนินทุ่ง ซึ่งในงานวิจัยนี้ใช้คำว่า เขตบริการ เป็นคำหลัก

ลักษณะทางกายภาพของเขตบริการ หมายถึง ลักษณะเส้นทาง การเข้าถึง การวางผังบริเวณ และลักษณะทางสถาปัตยกรรมของพื้นที่ให้บริการนักท่องเที่ยว

การจัดการของเขตบริการ หมายถึง การจัดการระบบสาธารณูปโภค สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ และการจัดการด้านกิจกรรมของพื้นที่ให้บริการนักท่องเที่ยว

การออกแบบสถาปัตยกรรม หมายถึง การออกแบบสิ่งปลูกสร้างที่มีการสร้างถาวร รวมถึงการจัดพื้นที่ ทางเดิน และสภาพภูมิทัศน์ของพื้นที่ให้บริการนักท่องเที่ยว

การพัฒนาพื้นที่ หมายถึง แนวทางการจัดการด้านงานระบบ และกิจกรรมต่าง ๆ ในพื้นที่ให้บริการนักท่องเที่ยว

ความยั่งยืน หมายถึง รูปแบบการของพัฒนาและจัดการให้สถานที่มีความสามารถในการพึ่งพาตนเอง โดยส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมน้อยที่สุด

นักท่องเที่ยว หมายถึง ผู้ที่เดินทางหรือเคยเดินทางเข้ามายังอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน เพื่อจุดประสงค์ด้านการพักผ่อน โดยมีได้เกี่ยวข้องกับธุรกิจ ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ

เจ้าหน้าที่ หมายถึง เจ้าพนักงานป่าไม้ ทั้งระดับปฏิบัติการและบริหารที่สังกัดในเขตบริการนักท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน

บทที่ 2

แนวความคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในส่วนแนวความคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถแบ่งเนื้อหาออกได้ดังนี้

1. แนวความคิดเรื่องการพัฒนาที่ยั่งยืน
  - 1) ความหมายของแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน
  - 2) ความเคลื่อนไหวของแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน
  - 3) หลักการของการพัฒนาที่ยั่งยืน
  - 4) การให้ความสำคัญของภาครัฐต่อแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน
2. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ – การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน
  - 1) ความหมายและหลักการของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ – การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน
  - 2) สถาปัตยกรรมเชิงนิเวศกับการพัฒนาที่ยั่งยืน
  - 3) ที่พักตากอากาศเชิงนิเวศ (ecolodge - ecoresorts)
  - 4) กิจกรรมการท่องเที่ยวพักผ่อนด้วยเต็นท์
  - 5) การพักผ่อนแบบบูติกแคมป์ปิ้ง (boutique camping)
  - 6) สถาปัตยกรรมท้องถิ่นของพื้นที่
3. อุทยานแห่งชาติ
  - 1) ความหมายและข้อมูลทั่วไป
  - 2) วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งอุทยานแห่งชาติ
  - 3) คุณค่าของอุทยานแห่งชาติ
  - 4) การแบ่งเขตพื้นที่จัดการในอุทยานแห่งชาติ
  - 5) แนวทางการปรับตัวเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนในอุทยานแห่งชาติทางบก
4. กรณีศึกษา: อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน
  - 1) ข้อมูลทั่วไป
  - 2) สภาพพื้นที่
  - 3) ศักยภาพของพื้นที่

2.1 แนวความคิดเรื่องการพัฒนาที่ยั่งยืน

2.1.1 ความหมายของแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

"การพัฒนาที่ยั่งยืน" (sustainable development) ได้มีการตีความหลากหลายไปตามศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง ความหมายโดยรวมนั้น สมัชชาโลกจาก World Commission on Environment (ลูเมธ แสงนิมนวล, 2546) เสนอแนะไว้เมื่อ พ.ศ. 2526 ว่า รูปแบบของการพัฒนาที่ตอบสนองต่อความต้องการของคนในรุ่นปัจจุบัน โดยไม่ทำให้คนรุ่นต่อไปในอนาคตต้องประนีประนอมยอมลดทอนความสามารถในการที่จะตอบสนองความต้องการของตนเอง

สำหรับประเทศไทยได้มีนักวิชาการหลายท่านพยายามอธิบายแนวคิดของการพัฒนาที่ยั่งยืนให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ที่สำคัญคือ แนวคิดของพระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต, 2540) ได้อธิบายการพัฒนาที่ยั่งยืนว่า "การพัฒนาที่ยั่งยืน มีลักษณะที่เป็นบูรณาการ (integrated) คือ ทำให้เกิดเป็นองค์รวม (holistic) หมายความว่า องค์ประกอบทั้งหลายที่เกี่ยวข้องจะต้องมาประสานกันครบองค์ และมีลักษณะอีกอย่างหนึ่ง คือ มีดุลยภาพ (balance) หรือพูดอีกนัยหนึ่ง คือ การทำให้กิจกรรมของมนุษย์สอดคล้องกับกฎเกณฑ์ของธรรมชาติ"¹

นอกจากนี้ ในการจัดทำข้อเสนอของประเทศไทยในการประชุมสุดยอดของโลกว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืน ณ นครโจฮันเนสเบิร์ก ประเทศแอฟริกาใต้ เมื่อเดือนกันยายน พ.ศ. 2545 คณะอนุกรรมการกำกับการอนุวัติตามแผนปฏิบัติการ 21 และการพัฒนาที่ยั่งยืนร่วมกับสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย ได้หาข้อยุติด้านค่านิยมของการพัฒนาที่ยั่งยืนว่า "การพัฒนาที่ยั่งยืนในบริบทไทยเป็นการพัฒนาที่ต้องคำนึงถึงความเป็นองค์รวมของทุก ๆ ด้านอย่างสมดุล บนพื้นฐานของทรัพยากรธรรมชาติ ภูมิปัญญา และวัฒนธรรมไทยด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกกลุ่ม ด้วยความเอื้ออาทร เคารพซึ่งกันและกัน เพื่อสามารถในการพึ่งตนเอง และคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างเท่าเทียมกัน"

2.1.2 ความเคลื่อนไหวของแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

แนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนเริ่มเข้ามามีบทบาทในกระแสการพัฒนาสังคมโลก นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2515 เริ่มตั้งแต่สหประชาชาติได้จัดให้มีการประชุมสุดยอดว่าด้วยสิ่งแวดล้อมของมนุษย์ (human environment) ณ กรุงสตอกโฮล์ม ประเทศสวีเดน ซึ่งเรียกร้องให้ทั่วโลกคำนึงถึงการใช

¹ "การพัฒนาแบบองค์รวม : การพัฒนาที่ยั่งยืน" (อ้างอิงจาก www.thaireefer.com)

ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด และต่อมาในปี พ.ศ. 2526 สหประชาชาติได้จัดตั้งสมัชชาโลกว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา (World Commission on Environment and Development หรือเป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไปว่า Brundtland Commission) เรียกร้องให้ชาวโลกเปลี่ยนแปลงวิถีการดำรงชีวิตให้ปลอดภัยจากสิ่งแวดล้อมและสอดคล้องกับข้อจำกัดของธรรมชาติรวมทั้งได้เสนอว่ามนุษยชาติสามารถที่จะทำให้เกิด "การพัฒนาที่ยั่งยืน" ขึ้นมาได้

การพัฒนาที่ยั่งยืนได้รับความสำคัญมากยิ่งขึ้น เมื่อสหประชาชาติได้จัดให้มีการประชุมว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา (UNCED²) หรือการประชุม Earth Summit ที่กรุงริโอ เดอ จาเนโร ประเทศบราซิล เมื่อปี พ.ศ. 2535 ซึ่งผลการประชุมนี้ ผู้แทนของ 178 ประเทศรวมทั้งประเทศไทย ได้ร่วมลงนามรับรองแผนปฏิบัติการ 21 (Agenda 21) ซึ่งถือเป็นแผนแม่บทของโลกที่ประเทศสมาชิกต้องตระหนักถึงปัญหาสิ่งแวดล้อม และเห็นความสำคัญที่จะร่วมกันพิทักษ์สิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืนให้เกิดขึ้นในโลก

จากแผนปฏิบัติการ 21 ข้างต้น ประเทศไทยได้เอาเรื่องการพัฒนาที่ยั่งยืน เข้าร่วมดำเนินการด้วยโดยเฉพาะอย่างยิ่งแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) นอกจากจะมุ่งเน้น "คน" เป็นศูนย์กลางการพัฒนา ยังเน้นเศรษฐกิจพอเพียง ชุมชนเข้มแข็ง และการพัฒนาที่ยั่งยืน

อีกทั้ง เมื่อได้มีการแต่งตั้ง คณะกรรมการพัฒนาที่ยั่งยืน ขึ้นในประเทศไทย โดยมี นายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการและเลขาธิการ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) เป็นกรรมการและเลขานุการฯ ตามที่ ครม. มีมติเมื่อวันที่ 19 พฤศจิกายน พ.ศ. 2545 และ 17 ธันวาคม พ.ศ. 2545 มีการระดมความเห็น เพื่อกำหนดกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ยั่งยืนที่ชัดเจนของประเทศ และรายงานให้คณะกรรมการฯ ทราบ ประกอบกับ สศช. กำหนดจัดให้มีการประชุมประจำปี 2546 เรื่อง "การพัฒนาที่ยั่งยืน" ขึ้น

แนวคิดเรื่องการพัฒนาที่ยั่งยืนสามารถแตกสาขา และความหมายได้หลากหลาย ตามแต่ความเกี่ยวข้องของสาขาที่กล่าวถึง ถ้าจะกล่าวถึงในระดับประเทศแล้ว การพัฒนาที่ยั่งยืน จะต้องเป็นการพัฒนาที่ก่อให้เกิดดุลยภาพของทุกมิติ โดยมีมิติหลักตามกรอบของสภาพัฒน์ ได้แก่ เศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม และมีมิติรอง เช่น มาตรฐานคุณภาพชีวิต ความเสมอภาค และระดับจิตใจ โดยมีการบริหารจัดการที่ดี และมีพหุภาคีร่วมทุกขั้นตอนเป็น กลไกขับเคลื่อน ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้มี 4

² UNCED - United Nations Conference on Environment and Development:

ยุทธศาสตร์หลัก คือ การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ การพัฒนาทุนทางสังคม และการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มาเสริมให้การพัฒนามุ่งสู่ความยั่งยืนที่ชัดเจนขึ้นอยู่แล้ว (ประเวศ วะสี, 2546)

2.1.3 หลักการของการพัฒนาที่ยั่งยืน

ถึงแม้การพัฒนาที่ยั่งยืนจะมีการให้นิยามแตกต่างกันไปหลายรูปแบบ แต่มีหลักการโดยรวมเหมือนกัน คือ

1. การพัฒนาที่ดำเนินไปโดยคำนึงถึงขีดจำกัดของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และสนองความต้องการในปัจจุบัน ซึ่งส่งผลเสียต่อความต้องการในอนาคต
2. การพัฒนาที่คำนึงถึงความเป็น "องค์รวม" คือ มองว่าการจะกระทำสิ่งใดต้องคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับสิ่งอื่น ๆ
3. การพัฒนาที่ยั่งยืนไม่ได้ระบุว่าจะต้องปฏิเสธ "เทคโนโลยี" เพียงแต่ต้องคำนึงว่าเทคโนโลยีที่นำมาใช้นั้น ควรเป็นไปในทาง "สร้างสรรค์" ไม่ใช่ "ทำลาย"

โดยการพัฒนาจะเกิดจากแนวความคิด 3 แนวความคิดหลัก คือ แนวทางด้านนิเวศวิทยา แนวทางด้านสังคม และแนวทางด้านเศรษฐกิจ

2.1.4 การให้ความสำคัญของภาครัฐ ต่อแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

1. แผนปฏิบัติการ 4 ปี พ.ศ.2548 - 2551

กระแสความตื่นตัวทางด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจากต่างประเทศ ช่วยให้เกิดความตระหนักขึ้นในสังคมไทย อันนำมาซึ่งการแก้ไขกฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นที่มาของยุทธศาสตร์หลักของแผนฯ 9 กล่าว คือ ยุทธศาสตร์การอนุรักษ์และเพิ่มทุนทางทรัพยากรธรรมชาติ และยุทธศาสตร์การเพิ่มทุนทางสังคมและแก้ไขปัญหาความยากจน โดยการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการที่ดี และเกิดการแบ่งสรรทรัพยากรอย่างยุติธรรม ลดความขัดแย้งในสังคม และเสริมสร้างคุณภาพชีวิต ความรู้ และความคิดของคนไทย ทำให้เกิดการพัฒนาและพึ่งตนเองของสังคม ยิ่งประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมจนก่อให้เกิดการบริหารจัดการที่ดีมากเพียงใด ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจะกลับคืนสู่

สภาพสมดุลมากขึ้นเพียงนั้น ความหลากหลายทางชีวภาพที่ฟื้นคืนมา ผนวกกับการดำเนินการตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โดยชุมชนที่เข้มแข็งจะยิ่งสร้างศักยภาพในการแข่งขันให้กับประเทศ ตามยุทธศาสตร์การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (พงษ์พิสิฐรัฐ วิเศษกุล, 2546)

2. ยุทธศาสตร์ที่ 3 ค. การปรับโครงสร้างการท่องเที่ยว การบริการ และการค้า

จากยุทธศาสตร์ที่ 3 การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและแข่งขันได้ ประกอบด้วย การปรับโครงสร้างภาคเกษตร การปรับโครงสร้างภาคอุตสาหกรรม การปรับโครงสร้างการท่องเที่ยว การบริการ และการค้า และการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจดำเนินไปบนรากฐานความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรมที่เข้มแข็ง

ยุทธศาสตร์ที่ 3 ค. การปรับโครงสร้างการท่องเที่ยว การบริการ และการค้า มีเป้าประสงค์จากธุรกิจการท่องเที่ยว การบริการ และการค้า เป็นตัวขับเคลื่อนเศรษฐกิจ สร้างงานสร้างรายได้ และกระจายไปสู่ชุมชน โดยมีการแข่งขันอย่างเป็นธรรมภายใต้การบริหารจัดการอย่างยั่งยืน ประกอบด้วย กลยุทธ์หลัก คือ การพัฒนาฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวเดิม และแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ทั้งแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ วัฒนธรรมและแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้นให้มีคุณภาพ พร้อมทั้งส่งเสริมกิจกรรมใหม่ ๆ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มแก่สินค้าการท่องเที่ยวและบริการด้านการท่องเที่ยว ดำเนินมาตรการเชิงรุกในการรักษาตลาดเดิม และสร้างตลาดใหม่ โดยพัฒนาและยกระดับมาตรฐานการให้บริการและปัจจัยสนับสนุนการท่องเที่ยว ทั้งในด้านบุคลากร โครงสร้างพื้นฐานและความปลอดภัย รวมทั้งสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับภาคเอกชน ชุมชนท้องถิ่น และสถาบันการศึกษาในการรักษาทรัพยากรทางการท่องเที่ยว และส่งเสริมให้คนไทยท่องเที่ยวในประเทศโดยการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและบริการที่มีคุณภาพ และตรงตามความต้องการของคนไทย

2.2 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ – การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

2.2.1 ความหมายและหลักการของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ – การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยสรุป คือ การท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบในแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศโดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องภายใต้การจัดการสิ่งแวดล้อม และการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวที่มีปรัชญาพื้นฐานที่มุ่งสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนที่ได้รับความนิยมมากที่สุด รวมถึงแผนการพัฒนากการท่องเที่ยวในประเทศไทยด้วย โดยขอบเขตของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีการครอบคลุมองค์ประกอบที่สำคัญ คือ

1. องค์ประกอบด้านพื้นที่ เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติ (nature-based) เป็นหลักที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น รวมถึงแหล่งวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์เกี่ยวเนื่องกับระบบนิเวศของพื้นที่เหล่านั้น

2. องค์ประกอบด้านการจัดการ เป็นการท่องเที่ยวที่มีการจัดการอย่างยั่งยืน (sustainable management) เพื่อให้เป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม

3. องค์ประกอบด้านกิจกรรมและกระบวนการ เป็นการท่องเที่ยวที่เอื้อต่อกระบวนการเรียนรู้ ประสบการณ์ และความประทับใจ เพื่อปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องต่อนักท่องเที่ยว

4. องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วม โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชน และประชาชนท้องถิ่น

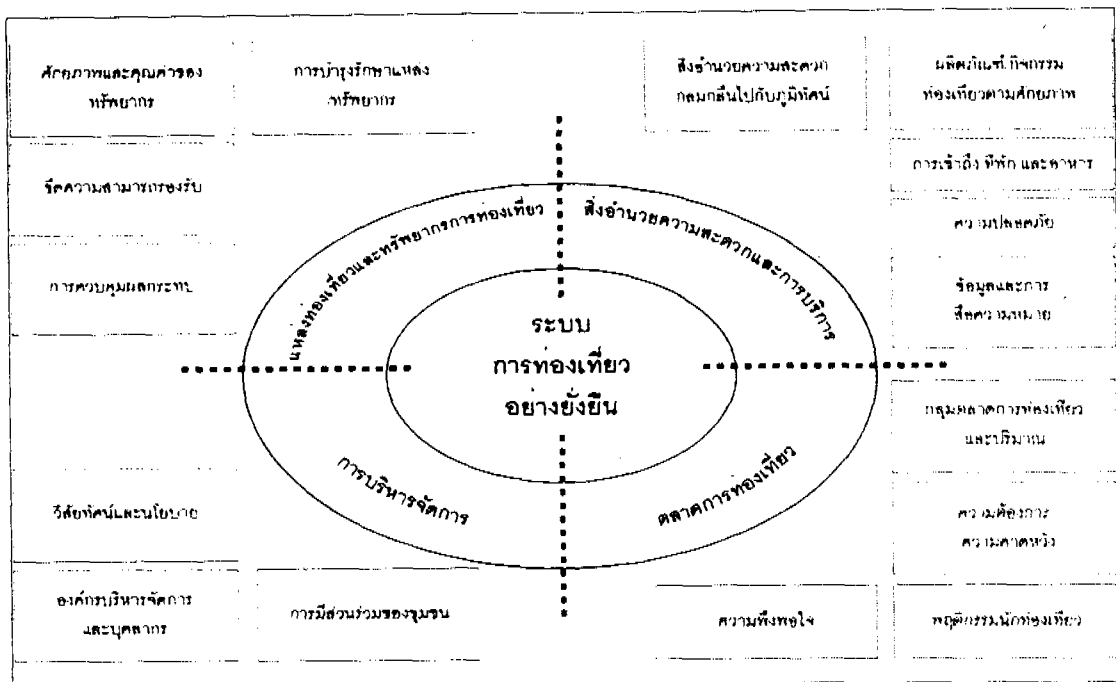
ส่วนการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนมีหลักการ คือ

1. การอนุรักษ์และใช้ทรัพยากรอย่างพอดี (using resource sustainable)
2. ลดการบริโภคที่มากเกินไปและลดของเสีย (reducing over-consumption and waste)
3. การรักษาและส่งเสริมความหลากหลาย (maintaining diversity)
4. การประสานการพัฒนากการท่องเที่ยวสู่กรอบแผน (integrating tourism into planning)
5. การท่องเที่ยวที่รองรับกิจกรรมทางเศรษฐกิจของท้องถิ่น (supporting local economic)
6. การมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ของท้องถิ่น (involving local communities)
7. การปรึกษาหารือกันอย่างสม่ำเสมอระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับท้องถิ่น (consulting stakeholders and public)
8. การฝึกอบรมบุคลากร (training staff)
9. การตลาดที่จัดเตรียมข้อมูลข่าวสารอย่างพร้อมมูล (marketing tourism responsibility)
10. การวิจัยและติดตามผลตรวจสอบ (undertaking research monitoring)

ซึ่งในการวิเคราะห์แหล่งท่องเที่ยว เพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนต้อง ประกอบด้วย องค์ประกอบสำคัญ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านแหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรการท่องเที่ยว 2) สิ่งอำนวยความสะดวกและบริการ 3) ตลาดการท่องเที่ยว และ 4) การบริหารจัดการ โดยการวิจัยนี้จะ เน้นไปในด้านองค์ประกอบทางกายภาพ คือ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการ และมี องค์ประกอบด้านอื่น ๆ ประกอบ (ดังภาพที่ 2.1)

ภาพที่ 2.1

ภาพจำลองแนวคิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ที่มา: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2548.

2.2.1 สถาปัตยกรรมเชิงนิเวศกับการพัฒนาที่ยั่งยืน

สถาปัตยกรรมเชิงนิเวศเป็นแนวทางหนึ่งของการพัฒนาที่ยั่งยืน ที่เกิดขึ้นรองรับการตื่นตัวไปทั่วโลกเกี่ยวกับแนวทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยแนวความคิดในการออกแบบของ ฮาร์ดเลย์ เจมส์ (Hadley, James) สถาปนิกที่ออกแบบโรงแรมฮาร์โมนี เกาะเวอร์จิน ประเทศสหรัฐอเมริกา ให้ความเห็นว่า การออกแบบต้องส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศน้อยที่สุด โดยออกแบบให้ฐานรากเล็กที่สุด เลือกใช้วัสดุประเภทนำกลับมาใช้ใหม่ได้ (recycle and removable materials) มาจาก

พลังงานธรรมชาติ (green and renewable energy) เพื่อให้โรงแรมที่สร้างส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด การอนุรักษ์ธรรมชาติเป็นส่วนส่งเสริมการเรียนรู้ทางธรรมชาติของนักท่องเที่ยว และเป็นการเสริมสร้างรายได้สู่ท้องถิ่น

รูปแบบของสถาปัตยกรรมดังกล่าว สามารถเป็นได้ทั้งจากการนำเอาเทคโนโลยีที่ทันสมัยที่สุดตามแบบอย่างของตะวันตกมาใช้ หรือเทคโนโลยีพื้นบ้านตามแนวทางของตะวันออกมาใช้ ควบคู่กับการออกแบบสถาปัตยกรรมและการวางผัง เพื่อมุ่งหวังในจุดประสงค์เดียวกันดังกล่าวข้างต้นไปแล้ว

2.2.2 ที่พักตากอากาศเชิงนิเวศ (Ecolodge - Ecoresorts)

นอกจากจะเป็นการแสดงออกของแนวคิดนี้ที่ส่งอิทธิพลต่อการออกแบบสถาปัตยกรรมแล้ว ที่พักตากอากาศเชิงนิเวศยังได้อิทธิพลจากแนวคิดที่มุ่งเน้นการท่องเที่ยว อันเนื่องมาจากการขยายตัวของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่เป็นตัวทำลายระบบนิเวศไม่ว่าจะเป็นชายหาด แม่น้ำ หรือภูเขา มีวัตถุประสงค์สำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยรักษาทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม แม้ว่าลักษณะของการลงทุนโครงการจะมีความขัดแย้งระหว่างการลงทุน เพื่อผลกำไรกับการรักษาสภาพแวดล้อมทางนิเวศวิทยา โดยมีแนวคิดที่ต่างกับที่พักทั่วไป (ดังตารางที่ 2.1)

สถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีชื่อเสียงหลายแห่งของโลก มีการใช้แนวความคิดของที่พักเชิงนิเวศควบคู่กับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อเป็นการรักษาสภาพแวดล้อมของสถานที่ท่องเที่ยว และนำเสนอประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศครบวงจรให้แก่นักท่องเที่ยว

กรณีตัวอย่างของแนวคิด Ecoresorts เช่น โครงการ "Port Grimaud" ตั้งอยู่ทางใต้ของฝรั่งเศส ออกแบบโดย Francios Spoerry โดยมุ่งเน้นการออกแบบโครงสร้างอาคารที่ลดการทำลายสภาพแวดล้อมและกลมกลืนกับธรรมชาติ และโครงการ "Villa Erques" ที่เกาะคานารี บริเวณชายฝั่งทางตะวันตกของแอฟริกา ถึงจะเป็นโครงการโรงแรม 5 ดาว แต่มุ่งเน้นที่การใช้พลังงานที่นำกลับมาใช้ใหม่ได้ควบคู่กับรูปแบบการใช้สถาปัตยกรรมท้องถิ่นในการออกแบบ

นอกจากนี้ ยังมีการพัฒนาที่พักรูปแบบ Ecolodge ซึ่งมีขนาดเล็กกว่า Ecoresort แต่มีข้อดีตรงที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยกว่า และตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวที่ต้องการความเป็นส่วนตัวในการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ เช่น ที่ชายหาดมาโฮ ในหมู่เกาะเวอร์จิน ได้มีการพัฒนาพื้นที่ให้ที่พักเป็นรูปแบบเฉพาะตั้งแต่ปี ค.ศ. 1974 และยังได้รับความนิยมมาจนปัจจุบัน เนื่องจาก ต้องการป้องกันการพังทลายของดินของพื้นที่ จึงสร้างทางเดินไม้ขึ้นเชื่อมต่อสิ่ง

อำนวยความสะดวกต่าง ๆ และพัฒนาที่พักเรียกว่า อีโคเต็นท์ (ecotent) ซึ่งเป็นที่พักขนาด 16 x 16 ตารางฟุต โครงสร้างสามารถถอดย้ายได้ง่าย มีสิ่งอำนวยความสะดวกทั้งห้องนั่งเล่น ห้องน้ำ ห้องครัว ห้องนอน และระเบียง โดยมีการจัดการงานระบบแบบเชิงนิเวศ เช่น มีถังสำรองน้ำสำหรับที่พักแต่ละหน่วย ใช้พลังงานแสงอาทิตย์ทำน้ำอุ่น ผลิตกระแสไฟฟ้า เป็นต้น

ตารางที่ 2.1

เปรียบเทียบแนวคิดระหว่างที่พักตากอากาศทั่วไป และที่พักตากอากาศเชิงนิเวศ

ที่พักตากอากาศทั่วไป (traditional)	ที่พักตากอากาศเชิงนิเวศ (ecolodge)
1. หรูหรา (luxury)	สามารถตอบสนองความต้องการตามสมควร (comfortable basic need)
2. รูปแบบสมัยนิยม (generic style)	รูปแบบเป็นเอกลักษณ์ (unique character style)
3. ให้ความสำคัญกับการพักผ่อนหย่อนใจ (relaxation focus)	ให้ความสำคัญกับกิจกรรมและการศึกษา (activity/education focus)
4. กิจกรรมเกิดจากการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น สระว่ายน้ำ สนามเทนนิส โรงยิม เป็นต้น (activities are facility-based)	กิจกรรมเกิดตามธรรมชาติ และรูปแบบการพักผ่อน เช่น การปีนเขา ดำน้ำ ซี่ม้า พายคายัค เป็นต้น (activities are nature/recreation – based)
5. เป็นการพัฒนาพื้นที่แบบปิด (enclave development)	พัฒนาพื้นที่แบบผสมผสาน (integrated development)
6. การทำกำไรสูงสุดวัดจากจํานวนรองรับแขกที่เข้าพัก (profit maximization based on high guest capacity, service and price)	การทำกำไรสูงสุดวัดจากการวางแผนออกแบบ โดยไม่จำเป็นต้องมีจํานวนรองรับแขกที่เข้าพักมาก (profit maximization based on strategic design, location, low capacity, service, price)
7. ลงทุนสูง (high investment)	ลงทุนน้อย – ปานกลาง (moderate/low investment)

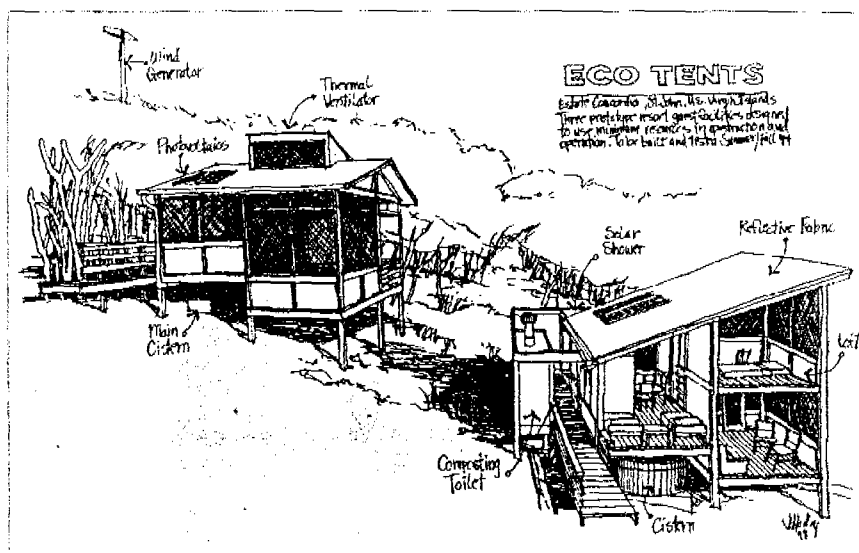
ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ที่พักตากอากาศทั่วไป (traditional)	ที่พักตากอากาศเชิงนิเวศ (ecolodge)
8. จุดดึงดูดนักท่องเที่ยวได้แก่ สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ (key attractions are facilities)	จุดดึงดูดนักท่องเที่ยวได้แก่ สิ่งแวดล้อม (key attractions are surroundings)
9. อาหารและการบริการระดับสูง (gourmet meals, service and presentation)	บริการรูปแบบอาหารพื้นถิ่นที่ประกอบอย่างเอาใจใส่ (good or hearty meals and service)
10. ตลาดผูกติดกับระบบรวม (market within chain)	มีตลาดเป็นของตนเอง (market Independently)
11. ไม่ให้ความสำคัญกับไกด์ หรือเป็นส่วนย่อยของการดำเนินงาน (guides and nature interpreters nonexistent or minor feature of operation)	ให้ความสำคัญกับไกด์และผู้สื่อความหมายธรรมชาติ (guides and nature interpreters focus of operation)

ที่มา: Wood, M. and Bittman, S., 1995.

ภาพที่ 2.2

ที่พักแบบอีโคเด็นท์ หมู่เกาะเวอวูจิน

ที่มา: Wood, M. and Bittman, S., 1995.

2.2.3 รูปแบบสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นของพื้นที่

ในจังหวัดเพชรบุรีมีสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นที่ถือเป็นจุดเด่นทางวัฒนธรรมของชาวไทยทรงดำ หรือลาวโซ่ง ซึ่งเป็นกลุ่มชนที่เป็นกลุ่มชนเผ่าไทยที่ตั้งถิ่นฐานอยู่ในแผ่นดินไทยมานานกว่า 200 ปี มีการตั้งถิ่นฐานอยู่อำเภอเขาชัย้อย จังหวัดเพชรบุรี มีวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว รวมถึงรูปแบบบ้านเรือนที่เรียกว่า เรือนไทยทรงดำ เป็นเรือนไทยที่มีเอกลักษณ์ในเชิงสถาปัตยกรรมเฉพาะตัว จากภูมิสำเนาเดิมในเขตลาวและเวียดนามที่เดียนเบียนฟู รูปแบบดั้งเดิมใช้วัสดุหาง่ายในท้องถิ่น เช่น ไม้ไผ่ หญ้า และไม้เนื้อแข็งต่าง ๆ ปลายเสาเป็นง่ามรองรับคาน พื้นใช้ไม้ไผ่ทาบ หลังคามุงแฝกโค้งเป็นกระโจม ชายคายาว คลุมเสมอพื้น ใต้ถุนสูงเป็นที่ทอดผ้า ตำข้าว เก็บเครื่องมือทำนาและเลี้ยงสัตว์ ตัวเรือนแบบสามห้องที่เป็นเรือนแบบเก่าจะมีการแบ่งส่วนต่าง ๆ ของเรือนออกเป็น 3 ส่วน คือ บริเวณที่เป็นชาน ห้อง และกว้าน ชานเรือน หมายถึง ตรงทางขึ้นหน้าเรือน มีฝา และประตูกันออกจากห้องโถงที่อยู่ส่วนกลางของเรือน ห้องกลางเรือนเป็นที่หลับนอน และมีครัว สำหรับหุงหาอาหารและต้มน้ำ ส่วนบริเวณหลังเรือน เรียกว่า กว้าน มีฝาและประตูกันออกจากห้องที่อยู่บนส่วนกลาง บริเวณนี้เป็นที่อยู่ของผีเรือน มีที่วางเครื่องเซ่น ซึ่งชาวลาโซ่งให้ความสำคัญกับผีเรือนมาก เพราะเป็นผู้ให้ความคุ้มครองแก่สมาชิกในครัวเรือน

ภาพที่ 2.3

ภาพเรือนชาวลาโซ่ง หรือไทยทรงดำ

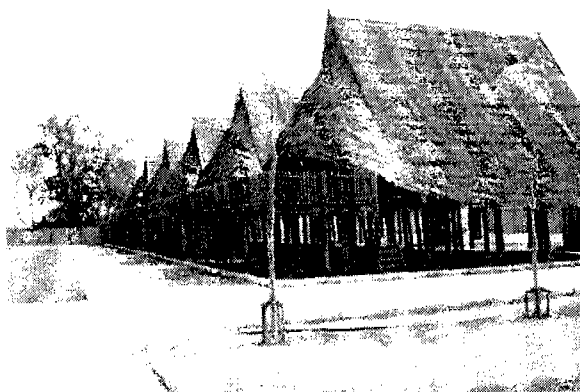
ที่มา : ศรีศักร วัลลิโภดม, 2537.

ปัจจุบันแม้ว่าเรือนโซ่งตามประเพณีจะค่อย ๆ หดหายไปแล้วก็ตาม โดยชาวโซ่งหันมาปลูกเรือนแบบไทยสยามแทน ชาวโซ่งในพื้นที่ได้สร้างศูนย์วัฒนธรรมของลาโซ่งขึ้น เพื่อเผยแพร่

ความรู้ และตั้งเป็นโฮมสเตย์ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว ทว่าจากการสำรวจสภาพของโฮมสเตย์ ซึ่งมี 2 แบบ คือ แบบปรับอากาศและไม่ปรับอากาศ พบว่า สภาพภายในขาดการดูแล และมีการนำห้องสำเร็จรูปเข้าไปตั้งในเรือน เพื่อทำเป็นห้องพักปรับอากาศ และอำนวยความสะดวก ทำให้ขาดความเป็นโฮมสเตย์ และไม่สวยงามอีกด้วย

ภาพที่ 2.4

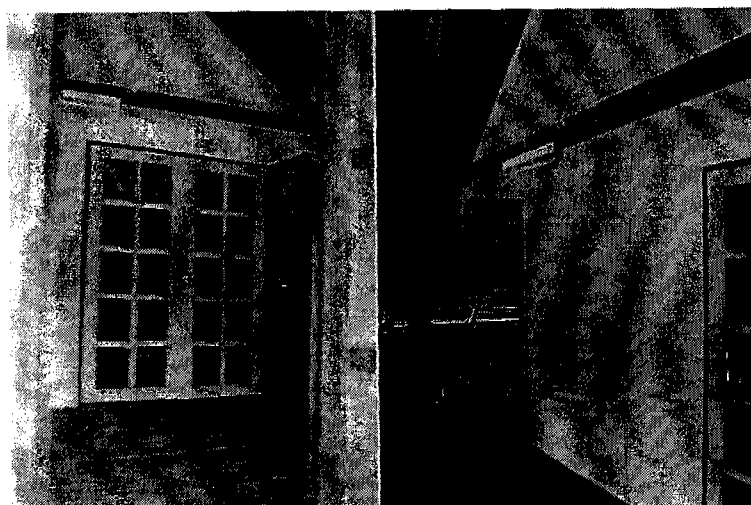
โฮมสเตย์ลาวไซ่ง อำเภอยาย้อย จังหวัดเพชรบุรี

หมายเหตุ: ภาพถ่ายโดยผู้วิจัย เมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549.

ภาพที่ 2.5

ที่พักภายในโฮมสเตย์ลาวไซ่ง อำเภอยาย้อย จังหวัดเพชรบุรี

หมายเหตุ: ภาพถ่ายโดยผู้วิจัย เมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549.

2.2.4 กิจกรรมการท่องเที่ยวพักแรมด้วยเต็นท์

กิจกรรมหนึ่งในบรรดาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวในพื้นที่ธรรมชาติ ส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่ของอุทยานแห่งชาติ คือ กิจกรรมการพักแรมด้วยเต็นท์ (tent camping activity) หรือที่เรียกกันว่า camping ซึ่งคำว่า camp โดยความหมายเดิม คือ “การที่บุคคลได้ไปใช้ชีวิตนอกราชการ โดยค้างแรมในป่าหรือบริเวณที่โล่งแจ้งในระยะเวลาหนึ่ง ซึ่งมีความแตกต่างจากการอยู่ในบ้าน” แล้วมีการปรับมาใช้ในด้านการนันทนาการและการท่องเที่ยวใน การกล่าวถึงค่ายพักแรมที่มีการจัดระเบียบ หรือ Organized camps เป็นค่ายพักแรมที่มีกระบวนการ จัดระบบที่มีความสลับซับซ้อน เพื่อการอยู่อย่างเป็นระเบียบ ส่วนคำว่า tent จากเดิมที่มีลักษณะ เป็น “กระโจมผ้าใบที่ใช้ปักปักกลางแจ้ง” ได้มีการพัฒนารูปแบบตามการใช้งานและสภาพของพื้นที่ ต่าง ๆ กันออกไปตามจุดประสงค์การใช้งาน

สำหรับประเทศไทย ในจำนวนกิจกรรมนำเที่ยวเชิงนิเวศที่มีการให้บริการ 16 กิจกรรม กิจกรรมกางเต็นท์พักแรมมีสัดส่วนถึงร้อยละ 31 นับเป็นอันดับสองรองจากกิจกรรมเดินป่า (ค้างแรม) ที่มีสัดส่วนร้อยละ 59.5 (สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ, 2540) โดยรูปแบบ ของที่พักแรมในประเทศไทย อาจสามารถจำแนกออกได้เป็น 3 ประเภท คือ

1. Central Campground เป็นรูปแบบที่พบเห็นได้ในอุทยานแห่งชาติที่มีกิจกรรม การพักแรมด้วยเต็นท์เป็นกิจกรรมนันทนาการหลัก หรือเป็นส่วนประกอบของกิจกรรมนันทนาการ หลักในพื้นที่ ได้แก่ กิจกรรมเดินป่าระยะไกล (hiking) เช่น อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน อุทยาน แห่งชาติเขาใหญ่ อุทยานแห่งชาติภูกระดึง เป็นต้น ถือว่าเป็นรูปแบบที่ได้รับความนิยม และมีความ จำเป็นต่อนักท่องเที่ยวที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะรูปแบบสถานที่ที่เป็นเหมือนบ้านพัก สามารถเดินทางไปท่องเที่ยวตามสถานที่ต่าง ๆ และกลับมาพักภายในวันเดียวกันได้ โดยไม่ต้อง แยกสัมภาระไปทั้งหมด ลักษณะของที่พัก บริการ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ จะเน้นความ สะดวกสบาย และสัมพันธ์กับรูปแบบของกิจกรรม ตลอดจนความต้องการของผู้พัก โดยยังคง คำนึงถึงการรักษาสภาพภูมิทัศน์แวดล้อมของพื้นที่ที่ให้ความรื่นรมย์กับผู้พักแรมด้วย

2. Peak Lodge Camp หรือ Overflow Camp เป็นรูปแบบที่เกิดในพื้นที่อนุรักษ์ที่มี กิจกรรมพักแรมด้วยเต็นท์เป็นกิจกรรมหลัก ซึ่งในช่วงฤดูท่องเที่ยวพื้นที่ที่มีไว้ เพื่อรองรับกิจกรรม ดังกล่าวมีไม่เพียงพอ หรือไม่สามารถรองรับปริมาณนักท่องเที่ยวที่เข้ามาประกอบกิจกรรมได้ จึง จำเป็นต้องเปิดพื้นที่บางบริเวณขึ้น เพื่อกระจายปริมาณนักท่องเที่ยวออกจากพื้นที่หลัก และเป็น การลดปัญหาความแออัดและระดับของผลกระทบที่เกิดขึ้นในพื้นที่ เช่น อุทยานแห่งชาติน้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นต้น

3. Wilderness Campground เป็นรูปแบบที่กำหนดขึ้นสำหรับพื้นที่อนุรักษ์หรืออุทยานแห่งชาติที่มีกิจกรรมนันทนาการหลักประเภทการท่องเที่ยวที่มีความจำเป็นต้องพักค้างแรมระหว่างทางในป่า การกำหนดหรือเลือกที่พักรักษาแรมจึงจำเป็นต้องใช้ทักษะหรือผู้เชี่ยวชาญเพื่อป้องกันผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับสภาพแวดล้อมของพื้นที่ อันเนื่องมาจากการประกอบกิจกรรมของนักท่องเที่ยว พื้นที่ที่มีการจัดการพักรักษาแรมประเภทนี้มักพบในภาคเหนือ เช่น อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ อุทยานแห่งชาติแม่ปิง เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าอู้มผาง เป็นต้น และภาคอื่น ๆ เช่น อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน อุทยานแห่งชาติเขาลงง อุทยานแห่งชาติเขาสก เป็นต้น

ปัจจุบันอุทยานแห่งชาติหลายแห่ง ซึ่งรวมถึงอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน มีการกำหนดและจัดเตรียมพื้นที่สำหรับกิจกรรมการพักรักษาแรมด้วยเต็นท์ในลักษณะของ Central campground โดยจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน เช่น ห้องน้ำ – สุขา ที่จอดรถ โต๊ะปิกนิก จุดน้ำดื่ม ไฟฟ้า โทรศัพท์สาธารณะไว้บริการ เป็นต้น ส่วนอุปกรณ์สำหรับประกอบกิจกรรม เช่น เต็นท์ เสื้อผ้าห่ม หมอน ผ้าพลาสติกปูรองพื้น เตาไฟ ตะเกียง เป็นต้น มีการกำหนดราคาเช่าได้ตามความเหมาะสม ตลอดจนจัดระเบียบและกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมการใช้พื้นที่กางเต็นท์แตกต่างกันออกไป

อย่างไรก็ตาม สำหรับในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ แม้ยังไม่มีผลงานศึกษาวิจัยชัดเจน แต่จากการสำรวจวัดร่องรอยในพื้นที่อุทยานแห่งชาติที่มีการประกอบกิจกรรมนี้ เช่น น้ำหนาว เขาใหญ่ แก่งกระจาน เป็นต้น พบว่า ผลกระทบในพื้นที่ที่ชัดเจนจำแนกได้เป็น 2 ด้าน คือ ด้านชีวกายภาพ และจิตวิทยา ซึ่งเกิดจากลักษณะของรูปแบบกิจกรรมเอง พฤติกรรมเบี่ยงเบนของนักท่องเที่ยว และรูปแบบการจัดการพื้นที่ของหน่วยงาน (ก่อเกียรติ ฉัตรศิริวรกุล, 2544)

1. ด้านชีวกายภาพ

1) ผลกระทบชีวภาพที่เกิดจากกิจกรรมและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว ได้แก่ การชะล้างพังทลายของดิน การไถ่ของรากไม้ และพฤติกรรมเบี่ยงเบนของนักท่องเที่ยว เช่น การขีดเขียนตามต้นไม้ การก่อไฟและเก็บหาพืช การทิ้งขยะ ขับถ่ายเรี่ยราด การเดินหรือขับรถออกจากเส้นทางที่กำหนด เป็นต้น

2) ผลกระทบทางจิตวิทยาอันเนื่องมาจากพฤติกรรมที่ส่งเสียงดังยามวิกาลของนักท่องเที่ยว ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่พบมากที่สุด

3) ผลกระทบจากรูปแบบการจัดการ ได้แก่ ความไม่พร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการพื้นฐานที่จำเป็นต่อการประกอบกิจกรรม การขาดความเข้มงวดและต่อเนื่องในการปฏิบัติด้านการควบคุมดูแลนักท่องเที่ยว ทำให้เกิดพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ ตลอดจนความไม่

สอดคล้องของแนวทางที่กำหนดในแผนแม่บทต่อการนำไปปฏิบัติจริง เนื่องจากผู้เสนอขาดการวิเคราะห์ความเหมาะสม และความพร้อมของพื้นที่กับแผนงานโครงการนำเสนอ เช่น ขาดข้อมูลด้านศักยภาพของพื้นที่ในเชิงนันทนาการ เศรษฐกิจ การลงทุน และการตลาด ซึ่งมีระดับที่แตกต่างกัน

4) การพัฒนาและบริหารจัดการพื้นที่ เพื่อรองรับกิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์ ดำเนินการภายใต้ผลตอบแทนเชิงธุรกิจ จนขาดการคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อพื้นที่ และคุณภาพประสบการณ์นันทนาการหรือความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่ควรจะได้รับ

2. นักท่องเที่ยว

1) ความพึงพอใจในเรื่องขนาดและจำนวนพื้นที่ประกอบกิจกรรม ตลอดจนสิ่งแวดล้อมความสะดวกพื้นฐาน และอัตราค่าบริการ เนื่องจากนักท่องเที่ยวไทยส่วนใหญ่ยังคงยึดติดกับรูปแบบการท่องเที่ยวที่เน้นความสะดวกสบายและราคาประหยัด

2) ปัญหาคุณภาพประสบการณ์นันทนาการที่เกิดจากความขัดแย้งระหว่างกิจกรรมที่แตกต่างกันของนักท่องเที่ยวในพื้นที่ รวมถึงพฤติกรรมเบี่ยงเบน (deviant behavior) ของนักท่องเที่ยวบางกลุ่ม โดยเฉพาะพฤติกรรมการส่งเสียงดังในยามวิกาล

จากปัญหาที่พบในการปรับปรุงหรือพัฒนาพื้นที่ให้บริการจึงต้องมีการปรับปรุงให้เหมาะสมกับพื้นที่ และลักษณะพื้นฐานของการประกอบกิจกรรมของคนไทยส่วนใหญ่ยังคงนิยมการท่องเที่ยวแบบกลุ่มใหญ่ (mass tourism) แม้จะเป็นการท่องเที่ยวธรรมชาติก็ตาม ฉะนั้น รูปแบบการพัฒนาแบบกลุ่มก้อน หรือ cluster development ซึ่งในที่นี้ คือ ที่พักแรมประเภท central campground จึงถือว่ามีค่าสำคัญมาก เนื่องจากเป็นการพัฒนาอย่างเข้มข้นบนพื้นที่ขนาดเล็กที่มีความหลากหลายของชนิด และระดับในการพัฒนาและบริการที่ต้องนำเสนอรูปแบบอันพึงปรารถนาแก่ผู้ใช้ประโยชน์ ในขณะที่เดียวกันต้องคงไว้ซึ่งพื้นที่เปิดโล่ง และสุนทรียภาพของภูมิทัศน์โดยรอบในปัจจุบันให้มากที่สุด

2.2.5 การพักผ่อนแบบบูติก แคมป์ปิ้ง (Boutique Camping)

นอกจากการพักผ่อนในรูปแบบแคมป์ปิ้งที่ได้กล่าวมาแล้ว ในปัจจุบันการทำการตลาดใหม่ ๆ ของธุรกิจที่พัก ทำให้มีรูปแบบการแคมป์ปิ้งแบบใหม่ที่เรียกว่า บูติก แคมป์ปิ้ง ซึ่งเป็นการแคมป์ปิ้งแบบเน้นความเป็นเอกลักษณ์หรือสร้างจุดเด่นของพื้นที่ เช่น เพื่อสุขภาพ (High Identity Person: HIP) เพื่อการสัมมนา รวมไปถึงเชิงนิเวศ เพื่อเน้นการให้บริการเชิงสร้างประสบการณ์ใหม่ ๆ กับนักท่องเที่ยว

การพักผ่อนแบบบูติกได้รับความนิยมเมื่อไม่กี่ปีที่ผ่านมา ที่พักในประเทศไทยที่มีชื่อเสียงยกตัวอย่างเช่น ชีวาครม อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่มีจุดขายด้านสุขภาพที่ดีจากการดูแลด้วยธรรมชาติ แต่เมื่อกล่าวถึงรูปแบบบูติก แคมป์ปิ้งในประเทศไทยที่มีชื่อเสียงในปัจจุบัน ได้แก่ ฟาร์มโชคชัย บูติก แคมป์ปิ้ง อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ที่นำเสนอกิจกรรมสำหรับนักท่องเที่ยวหลายกลุ่ม ทั้งการท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์จากกิจกรรมการทำฟาร์มโคนม การเปิดโปรแกรมท่องเที่ยวรองรับตลาดการสัมมนา MICE (Meeting Intensive Conventional & Exhibition) ซึ่งนำรายได้เข้าประเทศเป็นอย่างมากในปัจจุบัน โดยมีการจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด ซึ่งอาจจะถือเป็นเรื่องใหม่ของคนไทย เดิมจะเคยชินในการท่องเที่ยวด้วยการมีทุกอย่างพร้อม อยากจะทำอะไรก็ได้ตามใจ แต่นั่นเป็นการพักอยู่โรงแรมหรือรีสอร์ท แต่เมื่ออยู่ในฟาร์ม เหตุที่อยากให้ใกล้ชิดธรรมชาติ และได้ยินเสียงธรรมชาติมากที่สุดทั้งในเวลาก่อนเข้านอน และเข้านอน ความแตกต่างดังกล่าว ทำให้กลุ่มผู้ใช้ คุณภาพ และราคาในการใช้บริการของที่พักรูปแบบบูติกมีราคาสูงกว่าการให้บริการที่พักในแบบทั่วไป และจำเป็นที่ต้องมีการกำหนดกลุ่มเป้าหมาย และกิจกรรมให้ชัดเจน เนื่องจากมีผลต่อการลงทุนและการออกแบบ

ภาพที่ 2.6

ที่พักแบบบูติก แคมป์ปิ้ง และกิจกรรม ฟาร์มโชคชัย
บูติก แคมป์ปิ้ง อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

ที่มา: ไทยทัวร์, 2548.

2.3 อุทยานแห่งชาติ

2.3.1 ความหมายและข้อมูลทั่วไป

อุทยานแห่งชาติ หมายถึง ที่ดินซึ่งรวมทั้งพื้นที่ดินทั่วไป ภูเขา ห้วย หนอง คลอง บึง บาง ลำน้ำ ทะเลสาบ เกาะ และชายฝั่งที่ได้รับการกำหนดให้เป็นอุทยานแห่งชาติ ลักษณะที่ดินดังกล่าว เป็นที่มีสภาพธรรมชาติที่น่าสนใจ และได้อยู่ในกรรมสิทธิ์หรือครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมาย ของบุคคลใด ที่มีใช้ทบวงการเมือง ทั้งนี้ การกำหนดดังกล่าว เพื่อให้คงอยู่ในสภาพเดิม และสงวน ไว้ให้เป็นประโยชน์แก่การศึกษา และความรื่นรมย์ของประชาชนสืบไป (มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2548)

ในระบบอุทยานแห่งชาติของไทยได้กำหนดให้อุทยานแห่งชาติที่มีอาณาเขตครอบคลุม พื้นที่ชายฝั่งทะเล เกาะแก่ง พื้นที่น้ำชายฝั่งทะเลและทะเลให้เป็นอุทยานแห่งชาติทางทะเล ซึ่งได้ รวบรวมระบบนิเวศน์ของสิ่งมีชีวิตทั้งบนบก ใกล้ชายฝั่ง และในท้องทะเลไว้เป็นจำนวนมาก และมี แหล่งธรรมชาติที่สวยงามเหมาะแก่การพักผ่อน และศึกษาหาความรู้ ปัจจุบันอุทยานแห่งชาติทาง ทะเลของไทย มีจำนวนทั้งสิ้น 19 แห่ง พื้นที่ประมาณ 534 ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่ตาม แนวชายฝั่งทะเลในภาคกลาง ภาคตะวันออก และภาคใต้ และมีอุทยานแห่งชาติที่อยู่ระหว่าง เตรียมการจัดตั้งอีกจำนวน 5 แห่ง

อุทยานแห่งชาติของไทยทุกแห่งมีพื้นที่ไม่น้อยกว่า 10 ตารางกิโลเมตร ซึ่งเป็นไปตาม หลักสากลของการจัดอุทยานแห่งชาติ มีการบริหารงานของรัฐที่เป็นส่วนกลาง โดยผ่านคณะกรรมการ ในระดับชาติ เรียกว่า คณะกรรมการอุทยานแห่งชาติ

ในการจัดอุทยานแห่งชาติจะไม่ตบแต่งพื้นที่ด้วยพันธุ์ไม้ต่างถิ่น และใช้แต่ไม้ท้องถิ่น เท่านั้น ส่วนการดำเนินการต่าง ๆ ในอุทยานแห่งชาติจะต้องไม่ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรต่าง ๆ ใน อุทยานฯ

2.3.2 วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งอุทยานแห่งชาติ

1. เพื่ออนุรักษ์ธรรมชาติให้คงอยู่ตามธรรมชาติ โดยเฉพาะทรัพยากรที่สำคัญ ได้แก่ สัตว์ป่า พืชพรรณ และลักษณะธรรมชาติที่สวยงามเป็นพิเศษ รวมทั้งแหล่งอนุรักษพันธุกรรมที่สำคัญ
2. เพื่อการท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจ
3. เพื่อการศึกษาค้นคว้าวิจัย

2.3.3 คุณค่าของอุทยานแห่งชาติ

การจัดตั้งอุทยานแห่งชาติที่สำคัญยิ่งประการหนึ่ง คือ เพื่อช่วยคุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญไว้ ในด้านเศรษฐกิจเพื่อเป็นสถานที่ท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจ ทำให้เกิดธุรกิจท่องเที่ยวและบริการ ด้านสังคมและวัฒนธรรม อุทยานแห่งชาติเป็นแหล่งที่มีคุณค่าทางด้านสุนทนาการของประชาชน ในด้านสิ่งแวดล้อม อุทยานแห่งชาติเป็นพื้นที่ที่ช่วยรักษาสมดุลของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เกิดความมั่นคงแก่กระบวนการทางอุทกวิทยา ป้องกันการพังทลายของดิน ควบคุมสภาพภูมิอากาศ รักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมต่อสิ่งมีชีวิต และคุ้มครองรักษาระบบนิเวศ ให้ได้ผลผลิตยั่งยืนตลอดไป

ความหลากหลายทางชีวภาพ จากการอนุรักษ์แหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติของชนิดพันธุ์และพันธุกรรมต่าง ๆ เหล่านั้นไว้ในเขตอุทยานแห่งชาติทั่วประเทศทำให้มั่นใจได้ว่า ชนิดพันธุ์ป่าต่าง ๆ ของไทยได้รับความคุ้มครองไว้ในระดับหนึ่งแล้ว

ทรัพยากรที่มีค่าในเขตอุทยานแห่งชาติของไทยอีกประการหนึ่ง คือ สิ่งที่เกิดมาโดยธรรมชาติ มีความโดดเด่นเป็นหนึ่งเดียวในโลก เป็นทรัพยากรที่มีเอกลักษณ์ทางธรณีสัณฐาน เช่น สุสานหอย 75 ล้านปี ที่อุทยานแห่งชาติหาดนพรัตน์ธารา หมู่เกาะพีพี เขาตะปูที่อุทยานแห่งชาติอ่าวพังงา ถ้ำหินงอกหินย้อยที่อุทยานแห่งชาติตะรุเตา ส่วนทรัพยากรวัฒนธรรมของชุมชน เช่น ชาวเลที่อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสุรินทร์ ชุมชนชาวเขาที่อุทยานแห่งชาติหลายแห่งทางภาคเหนือ ซึ่งเป็นสิ่งที่มีคุณค่าในตัวเองที่นับวันจะหาได้ยากยิ่งขึ้น

นอกจากนั้น ทรัพยากรทางประวัติศาสตร์ เช่น ภาพเขียนสีก่อนประวัติศาสตร์ที่อุทยานผาแต้ม ร่องรอยทรากไดโนเสาร์ที่อุทยานแห่งชาติภูเวียง พระที่นั่งคูหาคฤหาสน์ที่อุทยานแห่งชาติเขาสามร้อยยอด เจดีย์พระนางเรือล่มที่อุทยานแห่งชาติน้ำตกพลิว เป็นต้น

2.3.4 การแบ่งเขตพื้นที่จัดการในอุทยานแห่งชาติ

การแบ่งเขตพื้นที่จัดการอุทยานแห่งชาติได้ใช้หลักการทางด้านสารสนเทศภูมิศาสตร์ (Geographical Information System: GIS) โดยการนำข้อมูลในหลายด้านที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นข้อมูลในเชิงพื้นที่ (spatial data) นำมาซ้อนทับกัน (overlay) ดังนี้

1. แผนที่ลักษณะภูมิประเทศและความลาดชัน
2. แผนที่ลักษณะของชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ
3. แผนที่ป่าไม้และการใช้ที่ดิน

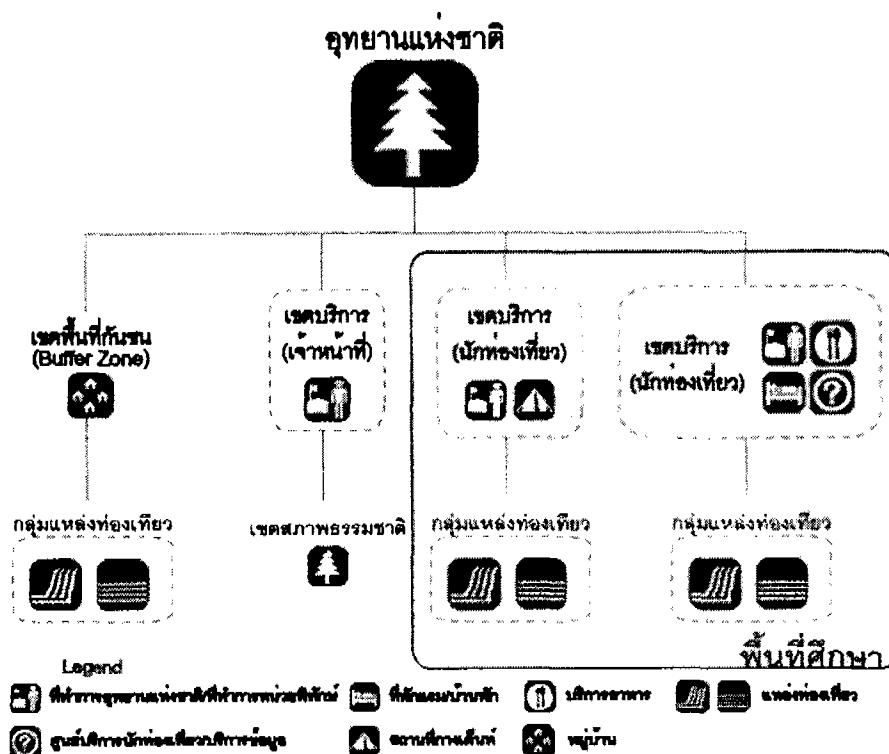
จากเกณฑ์ดังกล่าว โดยทั่วไปสามารถกำหนดเขตพื้นที่จัดการในเขตพื้นที่อุทยานแห่งชาติ ออกเป็น 6 เขต ดังนี้

1. เขตหวงห้าม (strict nature reserve zone)
2. เขตสงวนสภาพธรรมชาติ (primitive zone)
3. เขตฟื้นฟูสภาพธรรมชาติ (recovery zone)
4. เขตเพื่อการพักผ่อนและศึกษาหาความรู้ (outdoor recreation zone)
5. เขตบริการ (intensive use zone)
6. เขตพื้นที่กันชน (buffer zone)

ซึ่งในงานวิจัยนี้จะเน้นไปที่เขตบริการ ซึ่งแต่ละเขตจะมีรูปแบบ และสิ่งอำนวยความสะดวกแตกต่างกันออกไป เช่น ผู้ใช้ จำนวนรองรับ และกิจกรรมที่กระทำ เป็นต้น

ภาพที่ 2.7

เขตบริการ (intensive use zone) รูปแบบต่าง ๆ ในอุทยานแห่งชาติ

ที่มา: สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม, 2545.

2.3.5 แนวทางการปรับตัวเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนในอุทยานแห่งชาติทางบก

อุทยานแห่งชาติเป็นแหล่งรวมของทรัพยากรธรรมชาติและสถานที่ท่องเที่ยว ซึ่งเป็นทุนของประเทศในการฟื้นฟู โดยอาศัยแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนจึงต้องมีการพิจารณาในด้านต่าง ๆ คือ

1. การบริหารทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน โดยในการบริหารจัดการจะต้องคำนึงว่าการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ต้องอยู่ในระดับที่ระบบนิเวศสามารถปรับตัวเองให้อยู่ในสภาพเดิมได้ หรือถ้าเป็นการใช้ทรัพยากรที่ใช้แล้วหมดไป (non-renewable) ต้องมีการนำเอาทรัพยากรที่ใช้แล้วไม่หมดไป (renewable) เข้ามาทดแทน โดยต้องคำนึงถึงความสามารถในการผลิตทดแทนของระบบนิเวศเช่นเดียวกัน

เพื่อคงความอุดมสมบูรณ์ของสภาพธรรมชาติในอุทยานแห่งชาติ การบริหารจัดการในอุทยาน จึงควรเน้นเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยควบคุมให้อยู่ในระดับที่ไม่ส่งผลเสียต่อสภาพแวดล้อม ปัญหาในปัจจุบันของอุทยานแห่งชาติมีการรुक้าเขตป่า และตัดทางเข้าสู่สถานที่ท่องเที่ยว เนื่องจากความนิยมในการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวมีมากขึ้น จึงควรมีการควบคุมโดยการไม่รุก้าเพิ่ม แต่เน้นการปรับปรุงสภาพ และวางผังการใช้งานของเขตพื้นที่บริการเดิมให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น รวมทั้งปลูกจิตสำนึกในการรักษาสภาพแวดล้อมของประชาชนจากการเข้ามาท่องเที่ยว

2. การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน การพัฒนาเศรษฐกิจควรมีการพัฒนาอย่างมีคุณภาพ มีเสถียรภาพและยั่งยืน กล่าวคือ ในอุทยานรวมทั้งชุมชนต้องมีเศรษฐกิจฐานรากที่เข้มแข็งสามารถพึ่งตนเอง มีภูมิคุ้มกัน และไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม

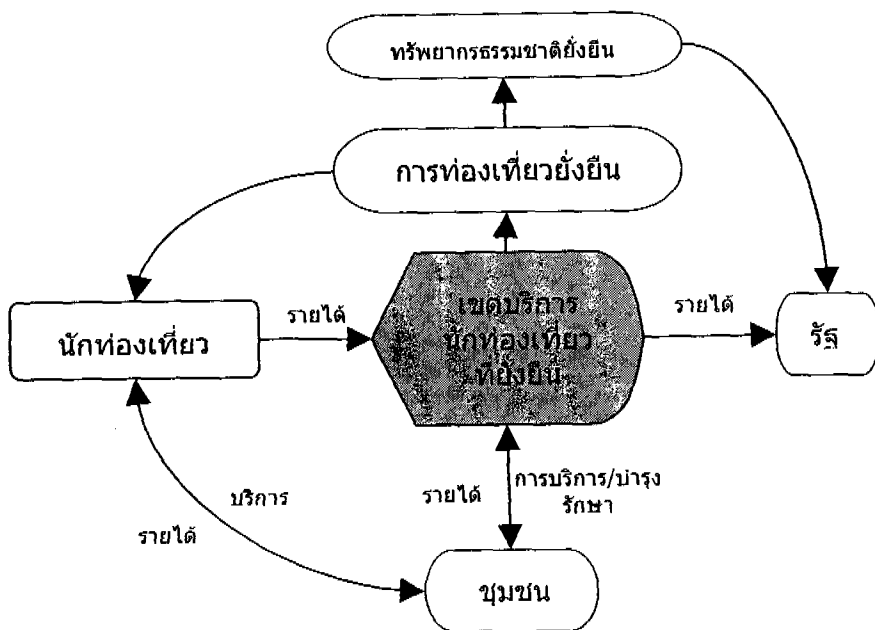
ในปัจจุบันนอกจากที่พักในเขตบริการของอุทยานแล้ว มีที่พักที่เป็นของเอกชนบริเวณโดยรอบอุทยาน ทว่าที่พักในเขตอุทยานจะมีข้อได้เปรียบที่การได้ใกล้ชิดธรรมชาติ และได้รับข้อมูลจากเจ้าหน้าที่อุทยานโดยตรง ดังนั้น การฟื้นฟูเขตบริการในอุทยานแห่งชาติให้มีคุณภาพ สะดวกสบาย และปลอดภัย โดยคำนึงถึงวัฒนธรรมท้องถิ่น และไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม ทำให้ดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามามากขึ้น ซึ่งนอกจากรายได้จะนำมาปรับปรุง และอนุรักษ์อุทยานแล้ว ยังส่งผลในการสร้างงาน และสร้างรายได้ให้กับชุมชนในเขตอุทยานอีกทางหนึ่ง จากเดิมที่มีการรุก้าที่ผืนป่า เพื่อทำเกษตรกรรมอีกด้วย

3. การพัฒนาสังคมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน การพัฒนาทางสังคมจำเป็นต้องมีการประยุกต์ทุนทางสังคม และทุนทางทรัพยากรมาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างเหมาะสม โดยต้องเริ่มที่คนในชุมชนเช่นเดียวกับด้านเศรษฐกิจ เนื่องจากเป็นกำลังสำคัญที่จะผลักดันให้สังคมนั้นเกิดการการพัฒนาที่ยั่งยืน รวมทั้ง การเลือกรักษาฟื้นฟูทรัพยากรทางธรรมชาติ โดยผสมผสานกับระบบ

เทคโนโลยี เช่น การใช้ระบบคอมพิวเตอร์ในการจัดการนักท่องเที่ยว ทั้งการจองที่พัก หรือข้อมูลอุทยาน ในด้านต่าง ๆ หรือระบบที่นำมาใช้ในการรักษาสิ่งแวดล้อมอย่างระบบควบคุมคุณภาพน้ำ หรือการจัดการมูลฝอย

ภาพที่ 2.8

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการฟื้นฟูเขตพื้นที่ให้บริการอย่างยั่งยืน

หมายเหตุ: เรียบเรียงโดยผู้วิจัย, 2548.

2.4 อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน

2.4.1 ข้อมูลทั่วไป

อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี และจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นอุทยานแห่งชาติที่มีพื้นที่กว้างใหญ่ที่สุดของประเทศไทย มีเนื้อที่ประมาณ 2,915 ตารางกิโลเมตร หรือ 1,821,875 ไร่ ได้จัดตั้งเป็นอุทยานแห่งชาติเมื่อวันที่ 12 มิถุนายน พ.ศ. 2524

1. **ลักษณะภูมิประเทศ** ลักษณะภูมิประเทศมีทั้งส่วนที่เป็นพื้นดิน และส่วนที่เป็นอ่างเก็บน้ำ มีเนื้อที่ประมาณ 45 ตารางกิโลเมตร พื้นที่ป่าเหนืออ่างเก็บน้ำแก่งกระจาน ประกอบด้วยเทือกเขาสลับซับซ้อน ติดต่อกันเป็นอาณาเขตกว้าง ยอดสูงสุดประมาณ 1,200 เมตร โดยเฉลี่ยสูง

ประมาณ 500 เมตรจากระดับน้ำทะเล ส่วนใหญ่เป็นเทือกเขาหินแกรนิต บางแห่งเป็นเขาหินปูน ในหลายแห่งอุดมไปด้วยแร่พลูออไรน์ ปกคลุมด้วยป่าดิบชื้นเป็นส่วนใหญ่ และเป็นต้นกำเนิดของแม่น้ำเพชรบุรีและแม่น้ำปราณบุรี

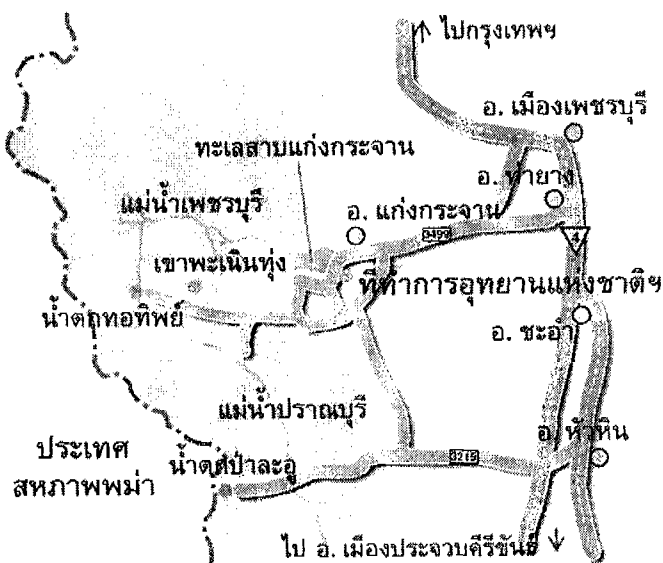
2. ลักษณะภูมิอากาศ สภาพโดยทั่วไปเป็นป่าดิบชื้น จึงทำให้มีความชื้นสูง ส่วนใหญ่จะมีฝนตกชุก จึงมีอากาศเย็นสบายตลอดปี ไม่ร้อนอบอ้าว และเป็นพื้นที่ที่ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ

3. พันธุ์ไม้และสัตว์ป่า พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าดงดิบชื้น คือ มีประมาณ 80% ของพื้นที่ และอีก 20% เป็น ป่าดิบแล้ง ป่าเต็งรัง พุงหญ้า ทั้งยังมีลักษณะเด่นในบางพื้นที่เป็นป่าเต็งรังผสมกับไม้สน ซึ่งเป็นสนสองใบตามธรรมชาติ มีพรรณไม้มีค่าทางเศรษฐกิจหลายอย่าง เช่น ตะเคียนทอง ประดู่ มะค่า กฤษณา เป็นต้น มีสภาพธรรมชาติที่สมบูรณ์เป็นอย่างยิ่ง

สัตว์ป่ามีอยู่อย่างหนาแน่น ชุกชุมด้วยสัตว์ใหญ่ เช่น ช้างป่า โดยเฉพาะช้างที่เคยจับได้เป็นช้างเผือก ซึ่งราษฎรชาวจังหวัดเพชรบุรีได้นำมเกล้าถวายแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวไปแล้วถึง 4 เชือก นอกจากนั้น สัตว์อื่น ๆ ยังมีอยู่หลายชนิด เช่น กระต๊อ กุ้ง เสือ กวาง ค่าง ลิง ชะนี หมู และอื่น ๆ อีกมาก รวมทั้ง สัตว์เลื้อยคลาน นกชนิดต่าง ๆ และจะเข้ น้ำจืดหรือจะเข้ตีนเป็ดในหนองน้ำลำห้วยต้นแม่น้ำเพชรบุรี

ภาพที่ 2.9

แผนที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี และจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ที่มา: กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช, 2548.

4. เขตบริการ ในอุทยานมีหน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ 19 แห่งกระจายตัวทั่วอุทยาน และมีเขตบริการนักท่องเที่ยวใน 4 กลุ่มแหล่งท่องเที่ยว คือ

- 1) กลุ่มแหล่งท่องเที่ยวที่วน้ำพุร้อนในเขตอำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี
- 2) กลุ่มแหล่งท่องเที่ยวที่ทำการอุทยานแห่งชาติ อ่างเก็บน้ำแก่งกระจาน และต้นแม่น้ำเพชรบุรี
- 3) กลุ่มแหล่งท่องเที่ยวบ้านกร่าง และเขาพะเนินทุ่ง
- 4) กลุ่มแหล่งท่องเที่ยวเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์

2.4.2 การจัดการพื้นที่และกิจกรรม

อุทยานแห่งชาติแก่งกระจานมีกิจกรรมการท่องเที่ยว และการจัดการการท่องเที่ยวในแหล่งต่าง ๆ ดังนี้

ตารางที่ 2.2

กิจกรรมการท่องเที่ยวและการจัดการแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ของเขตบริการ

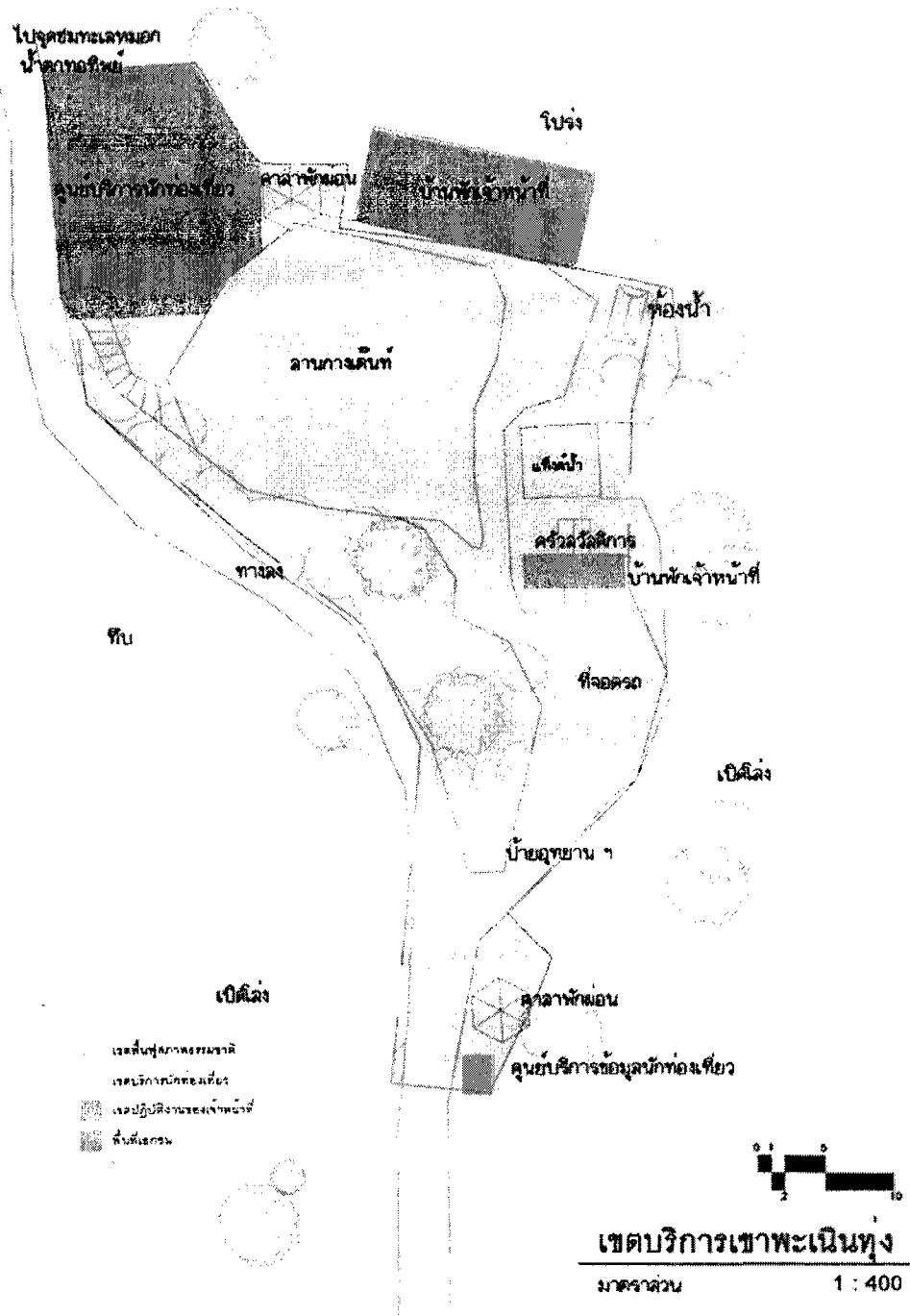
แหล่งท่องเที่ยว	กิจกรรมการท่องเที่ยวและการจัดการแหล่ง
ที่ทำการอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน และอ่างเก็บน้ำเขื่อนแก่งกระจาน	สภาพโดยทั่วไปเป็นพื้นที่ธรรมชาติที่เหมาะสมสำหรับกิจกรรม ชมวิว ปิกนิก และพักผ่อน ทั้งในรูปแบบการกางเต็นท์พักผ่อน และบ้านพัก นอกจากนี้ บริเวณที่ทำการอุทยานแห่งชาติแก่งกระจานยังมีศูนย์บริการนักท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวค่อนข้างดี
เขาพะเนินทุ่ง	เนื่องจากบนยอดเขาพะเนินทุ่งมีลักษณะเป็นทุ่งหญ้าและป่าดิบ อากาศหนาวเย็นตลอดทั้งปี นักท่องเที่ยวนิยมขึ้นมาพักผ่อน ชมทิวทัศน์ และดูนก
แคมป์บ้านกร่าง	เหมาะสำหรับกิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์ เดินป่า ศึกษาธรรมชาติ บริเวณรอบพื้นที่กางเต็นท์ ดูนกและผีเสื้อ

ภาพที่ 2.12
เขตบริการเขาพะเนินทุ่ง

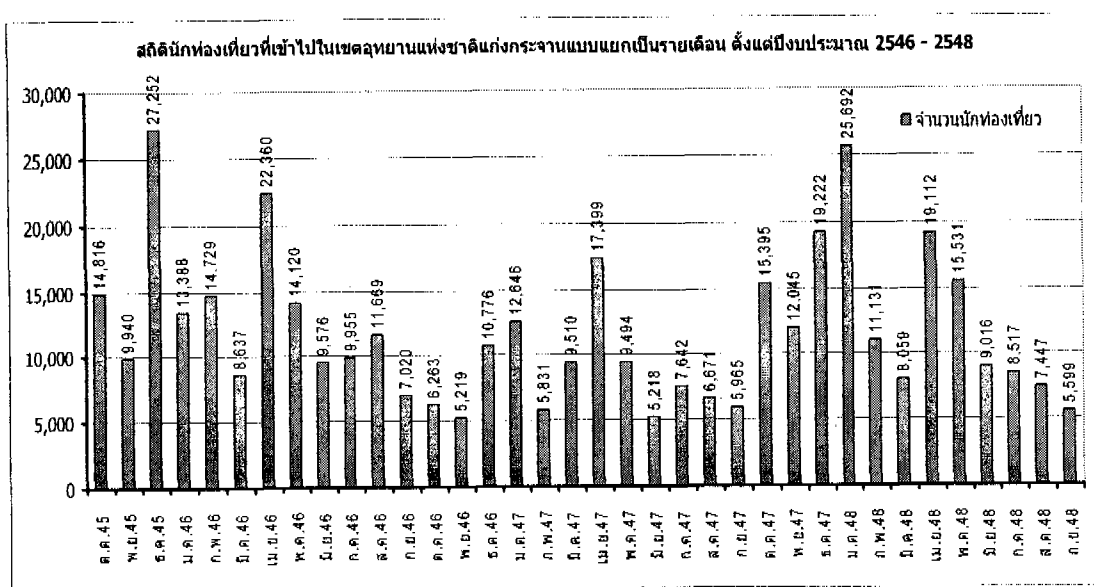

ที่มา: สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม, 2545. และการสำรวจโดยผู้วิจัยเมื่อวันที่ 4 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549.

1. กิจกรรม-ฤดูกาล เขตบริการทั้งสามแห่งมีการรองรับนักท่องเที่ยวตลอดปี เนื่องจากกิจกรรมท่องเที่ยวส่วนใหญ่สามารถมาท่องเที่ยวได้ตลอดปี ช่วงที่ได้รับความนิยมมากที่สุด คือ เดือนเมษายน รองลงมา คือ ช่วงเดือนธันวาคม - เดือนมกราคม ยกเว้นบางกิจกรรมที่ต้องมีการงดในช่วงฤดูฝน คือ ช่วงเดือนกรกฎาคม - เดือนตุลาคม เช่น การล่องแก่ง เดินศึกษาธรรมชาติ ในบางจุด เนื่องจากสภาพพื้นที่ไม่อำนวย เป็นต้น

ภาพที่ 2.13

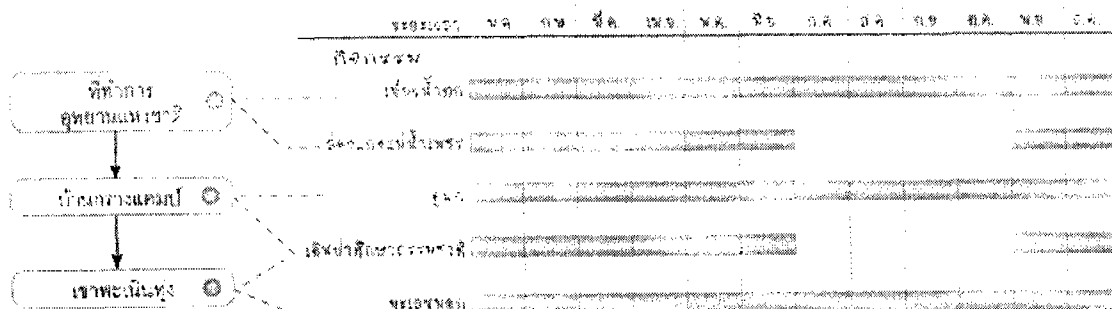
สถิตินักท่องเที่ยวแบบแยกเป็นรายเดือนของอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ปีงบประมาณ 2546 - 2548

ที่มา: ส่วนศึกษาและวิจัยอุทยานแห่งชาติ สำนักอุทยานแห่งชาติ, 2549.

ภาพที่ 2.14

ช่วงเวลาของกิจกรรมท่องเที่ยวในระยะเวลา 1 ปี ที่เขตบริการแต่ละแห่งสนับสนุน

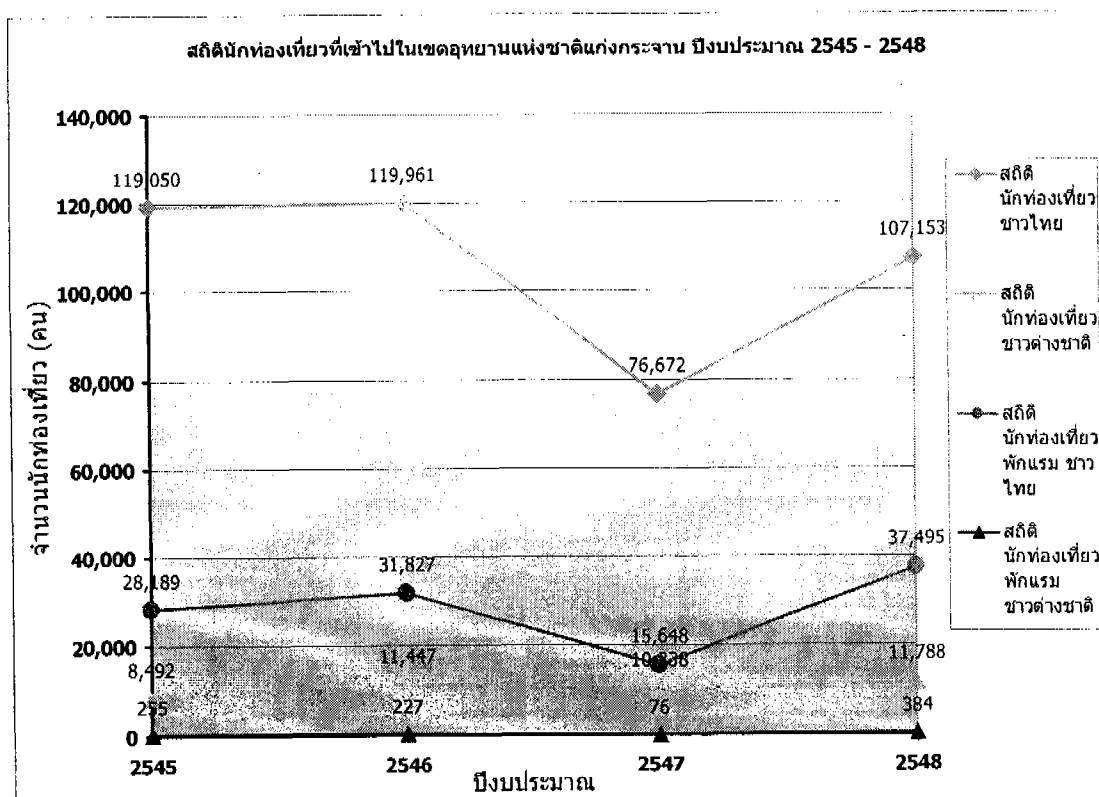
ที่มา: ส่วนศึกษาและวิจัยอุทยานแห่งชาติ สำนักอุทยานแห่งชาติ, 2549.

2. กลุ่มนักท่องเที่ยว และระยะเวลาที่ใช้ นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาในอุทยานแห่งชาติ ส่วนใหญ่นิยมการเดินทางเป็นหมู่คณะ และมีพาหนะส่วนตัว จากการสัมภาษณ์ พบว่า มีการกระจุกตัวของนักท่องเที่ยว และหนาแน่นมากในกลุ่มแหล่งท่องเที่ยวหลัก ได้แก่ อ่างเก็บน้ำแก่งกระจาน เขาพะเนินทุ่ง และมาในวันหยุดสุดสัปดาห์และช่วงเทศกาล มีแนวโน้มเกิดปัญหาความไม่เพียงพอของพื้นที่บริการ และความไม่พึงพอใจของนักท่องเที่ยว รวมทั้งปัญหาเรื่องมลภาวะในพื้นที่

จากสถิติที่เก็บโดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย นักท่องเที่ยวนิยมเข้ามาในอุทยานฯ ในช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์ โดยมีทั้งการเดินทางแบบไปเช้า – เย็นกลับ และแบบค้างคืน ในปัจจุบัน อัตราส่วนของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาแบบไปเช้า – เย็นกลับมีมากกว่า คิดเป็นร้อยละ 84.67 ของนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวใน 1 ปี แต่จากการสัมภาษณ์ อัตรานักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวแบบค้างคืนมีแนวโน้มสูงขึ้นในปัจจุบัน เนื่องจากนโยบายสนับสนุนการท่องเที่ยวจากภาครัฐ และทางอุทยานมีแผนพัฒนาพื้นที่เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว

ภาพที่ 2.15

สถิตินักท่องเที่ยวที่เข้าไปในเขตอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2545 – 2548

ที่มา: ส่วนศึกษาและวิจัยอุทยานแห่งชาติ สำนักอุทยานแห่งชาติ, 2549.

ตารางที่ 2.3

สรุปกิจกรรมและแหล่งท่องเที่ยวของเขตบริการ

กิจกรรม	ที่ทำการ อุทยานแห่งชาติ แก่งกระจาน	แหล่งท่องเที่ยว บ้านกร่างแคมป์	เขาพะเนินทุ่ง
1. กลุ่มแหล่ง ท่องเที่ยว	กลุ่มแหล่งท่องเที่ยว อ่างเก็บน้ำแก่งกระจาน และต้นแม่น้ำเพชรบุรี	กลุ่มแหล่งท่องเที่ยว บ้านกร่าง และพะเนิน ทุ่งแคมป์	กลุ่มแหล่งท่องเที่ยว บ้านกร่าง และพะเนิน ทุ่งแคมป์
2. แหล่งท่องเที่ยว	<ul style="list-style-type: none"> - เขื่อนแก่งกระจาน - อ่างเก็บน้ำ แก่ง กระจาน - ต้นแม่น้ำเพชรบุรี - ชุมชนบ้านพุเข็ม 	<ul style="list-style-type: none"> - โป่งพรม - เขาประการัง - ลานหินผามาน - ถ้ำค้างคาว - มะค่ายักษ์ 	<ul style="list-style-type: none"> - เขาพะเนินทุ่ง - น้ำตกแม่เสด็จ - น้ำตกตอทิพย์ - น้ำตกธารทิพย์ - น้ำตกหินลาด - น้ำตกปรายณบุรี
3. กิจกรรม	<ul style="list-style-type: none"> - แคมป์ปิ้ง - ล่องแพ/ล่องเรือ - ดูนก - ตกปลา 	<ul style="list-style-type: none"> - แคมป์ปิ้ง - เดินป่าศึกษา ธรรมชาติ - ดูนก - ดูนก - ดูนก - ชมทิวทัศน์ - ส่องสัตว์ 	<ul style="list-style-type: none"> - แคมป์ปิ้ง - เดินป่าระยะไกล - เดินป่าศึกษา ธรรมชาติ - ชมทิวทัศน์ - เที่ยวหน้าตก

3. บุคลากรส่วนบริการ นอกจากเจ้าหน้าที่ส่วนบริหารป่าไม้ ในปัจจุบันทางอุทยานฯ ใช้คนในพื้นที่ทั้งหมดในการทำงาน รวมทั้งผู้ช่วยอุทยาน และเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ

2.4.3 ศักยภาพของพื้นที่

ศักยภาพของพื้นที่จังหวัดเพชรบุรีในด้านการท่องเที่ยวจัดอยู่ในระดับสูง มีจุดแข็ง – จุดอ่อน ดังนี้

ตารางที่ 2.4

สรุปศักยภาพระดับจังหวัดเพชรบุรี ด้านการท่องเที่ยว

จุดแข็ง (S)	จุดอ่อน (W)
<ol style="list-style-type: none"> มีทรัพยากรท่องเที่ยวที่หลากหลายทั่วประเทศ (ทะเล ป่า เขา แม่น้ำ วัด วัง โบราณสถาน และแหล่งศิลปวัตถุ) อยู่ใกล้กรุงเทพมหานคร และอำเภอต่าง ๆ อยู่ใกล้ตัวจังหวัด มีโครงข่ายการคมนาคมเชื่อมแหล่งท่องเที่ยวจุดต่าง ๆ มีสินค้าขึ้นชื่อ เช่น ขนมหวาน ชมพู่มะนาวกล้วยหอมทอง มีแหล่งเรียนรู้หลากหลายทั้งที่เป็นสถานศึกษา ภูมิปัญญาท้องถิ่น และโครงการพระราชดำริ มีการรวมกลุ่มองค์กรภาคเอกชน ประชาชน และสื่อมวลชนที่เข้มแข็ง 	<ol style="list-style-type: none"> ทรัพยากรธรรมชาติ และแหล่งท่องเที่ยวเริ่มเสื่อมโทรมโดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง (ดูแลโดยยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัด) ขาดการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ (ส่วนหนึ่งดูแลโดยยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัด) มีเส้นทางคมนาคมสายหลักที่เชื่อมต่อกับจังหวัดอื่นเพียงเส้นทางเดียว ซึ่งมีปริมาณการจราจรหนาแน่นและมีอัตราการเกิดอุบัติเหตุสูง (ดูแลโดยยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัด)
โอกาส (O)	อุปสรรค (T)
<ol style="list-style-type: none"> นโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐบาล กำหนดให้เพชรบุรีเป็น 1 ใน 7 เส้นทางท่องเที่ยวเสริมภายใต้ Brand Image “Royal Paradise” (แดนฝัน ทะเล วัง) เปิดโอกาสให้ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาล ความสนใจการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ ๆ เปิดโอกาสในการพัฒนาการท่องเที่ยวหลากหลายรูปแบบ ความตื่นตัวด้านสุขภาพเปิดโอกาสในการพัฒนาเกษตรปลอดสารพิษ 	<ol style="list-style-type: none"> ปัญหามลพิษธรรมชาติโดยเฉพาะอย่างยิ่งน้ำท่วมทำให้เกิดความสูญเสียทางเศรษฐกิจทั้งด้านการท่องเที่ยวและการเกษตรอย่างสูง

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

3.1 ประเภทของการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงผสมผสาน

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

3.2.1 ประชากร

พื้นที่เขตให้บริการนักท่องเที่ยว ในเขตอุทยานแห่งชาติทางบก

3.2.2 กลุ่มตัวอย่าง

พื้นที่เขตให้บริการนักท่องเที่ยวกลุ่มแหล่งท่องเที่ยว ในเขตอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ประกอบด้วย

1. เขตพื้นที่บริการบริเวณที่ทำการอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน
2. เขตพื้นที่บริการบริเวณแหล่งท่องเที่ยวบ้านกร่างแคมป์
3. เขตพื้นที่บริการบริเวณเขาพะเนินทุ่ง

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือ ได้แก่ แบบสำรวจของผู้วิจัยร่วมกับแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามสำหรับเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ และแบบสอบถามผู้ที่เข้ามาใช้พื้นที่ เพื่อนำมาพิจารณาด้านความคิดเห็นควบคู่กับการวิเคราะห์พื้นที่ โดยนำเอาความรู้ต่าง ๆ ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามาสร้างคำถามในลักษณะปลายเปิด และปลายปิด โดยแบ่งโครงสร้างของเครื่องมือ ดังนี้

แบบสำรวจของผู้วิจัย เป็นการค้นคว้าหาข้อมูลทั้งเชิงทฤษฎี และการลงภาคสนาม เพื่อวิเคราะห์สภาพพื้นที่ด้วยภาพถ่าย และแผนภาพ

เครื่องมือในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มเจ้าหน้าที่ คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ แบบสัมภาษณ์ทำขึ้นเพื่อสอบถามเจ้าหน้าที่ระดับบริหารในอุทยานแห่งชาติ โดยแบ่งออกเป็น การออกแบบและจัดการพื้นที่ตั้งแต่เริ่มต้นจัดตั้งเขตบริการจนถึงปัจจุบัน และสอบถามถึงปัญหาที่เกิดจากการออกแบบและจัดการในพื้นที่ที่ส่งผลกระทบต่อความยั่งยืนของอุทยานแห่งชาติ ส่วนแบบสอบถามสามารถได้เป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้น ในลักษณะเติมคำ และเลือกตอบ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้งานพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว และรูปแบบปัญหาที่เกิดขึ้น ในลักษณะเลือกตอบ มาตรฐานค่า 5 ระดับ และเติมคำในช่องว่าง

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ในลักษณะการเขียนเติมคำในช่องว่าง

เครื่องมือในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มนักท่องเที่ยว คือ แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้น ในลักษณะเติมคำและเลือกตอบ

ตอนที่ 2 ระดับความพึงพอใจต่อสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการในเขตบริการปัจจุบันในลักษณะเลือกตอบ มาตรฐานค่า 2 – 3 ระดับ

ตอนที่ 3 แนวทางการปรับปรุงด้านสถาปัตยกรรม ในลักษณะเลือกตอบ

ตอนที่ 4 ความคิดเห็น – ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ในลักษณะเติมคำ

ลักษณะแบบสอบถามวัดระดับ 5 ระดับ จะใช้วิธีการมาตราส่วนประเมินค่า (rating scale)

โดยให้คะแนนในข้อคำถาม ดังนี้

มากที่สุด	ให้คะแนน	5 คะแนน
มาก	ให้คะแนน	4 คะแนน
ปานกลาง	ให้คะแนน	3 คะแนน
น้อย	ให้คะแนน	2 คะแนน
น้อยที่สุด	ให้คะแนน	1 คะแนน

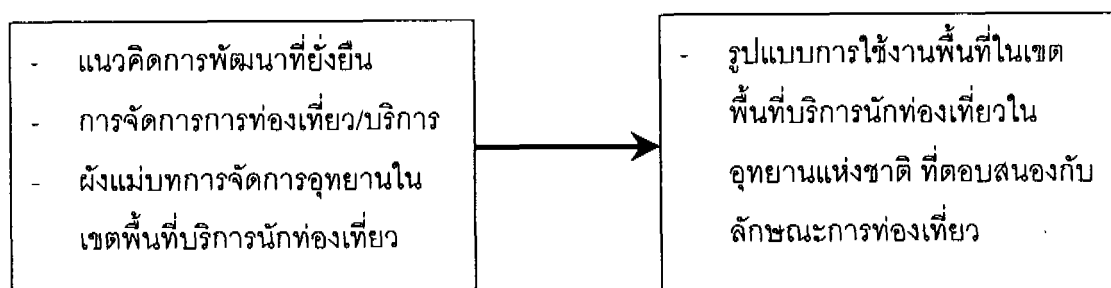
ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามกำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากคะแนนเฉลี่ยแบ่งเป็น 5 ระดับ โดยมีการกำหนดช่วงชั้น ดังนี้

$$\text{ช่วงชั้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{5 - 1}{5} = 0.8$$

ซึ่งสามารถกำหนดเกณฑ์วิเคราะห์จากคะแนนเฉลี่ยได้ 5 ระดับ ดังนี้

4.21 – 5.00	หมายถึง	ความพึงพอใจในระดับมากที่สุด
3.41 – 4.20	หมายถึง	ความพึงพอใจในระดับมาก
2.61 – 3.40	หมายถึง	ความพึงพอใจในระดับปานกลาง
1.81 – 2.60	หมายถึง	ความพึงพอใจในระดับน้อย
1.00 – 1.80	หมายถึง	ความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด

3.4 กรอบความคิดเชิงทฤษฎีในการวิจัย:

3.5 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. ศึกษาลักษณะการใช้พื้นที่ทั้งทางกายภาพ และการจัดการของเขตให้บริการนักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติทางบกในปัจจุบัน เพื่อนำมาวิเคราะห์กับแนวความคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน

การวางแผนบริเวณ และลักษณะสถาปัตยกรรม ด้วยการสำรวจ สัมภาษณ์ และสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ และร้อยละ

1) การจัดการระบบ facilities and safety ด้วยการสำรวจ สัมภาษณ์ และสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และการวัดการกระจายของความคิดเห็น (SD)

2) การจัดการด้านกิจกรรมที่เกิดในเขตบริการด้วยการสำรวจ และสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และการวัดการกระจายของความคิดเห็น (SD)

2. ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาของพื้นที่ปัจจุบัน จากเจ้าหน้าที่ ในพื้นที่และผู้ใช้พื้นที่ เพื่อหาแนวทางการพัฒนาพื้นที่ของเขตบริการนักท่องเที่ยว ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.6 คุณภาพของเครื่องมือ

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยการวัดค่าความสอดคล้องภายใน ด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา และสมการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach

สมการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

โดย α = ความเชื่อมั่น

N = จำนวนข้อ

$\sum S_i^2$ = ความแปรปรวนคะแนนรายข้อ

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เมื่อใช้สูตรหาค่าความเชื่อมั่น พบว่า แบบสอบถามของเจ้าหน้าที่มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.91 (ดังตารางที่ 3.1)

ตารางที่ 3.1

ผลการทดสอบแบบสอบถามเพื่อหาค่าความน่าเชื่อถือของเครื่องมือ

แบบสอบถาม	ค่าสัมประสิทธิ์ความน่าเชื่อถือของเครื่องมือ
1. แบบสอบถามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่	0.9137

3.7 สถานที่ในการเก็บข้อมูล

1. เขตบริการที่ทำกรอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน
2. เขตบริการบ้านกร่างแคมป์
3. เขตบริการเขาพะเนินทุ่ง อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี และจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
4. ส่วนศึกษาและวิจัยอุทยานแห่งชาติ สำนักอุทยานแห่งชาติ
5. กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

3.8 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิที่เกี่ยวข้องกับประเด็นในการพัฒนาและจัดการพื้นที่เขตบริการนักท่องเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติทางบก โดยเก็บจากเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยการถ่ายภาพ สอบถาม และศึกษาจากแผนที่
2. การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ จากแบบสอบถามเจ้าหน้าที่ที่อยู่ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน และนักท่องเที่ยวที่เคยเข้าไปท่องเที่ยว และใช้งานเขตบริการของอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จำนวน 3 เขต

3.9 การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูลจากแบบสอบถามที่รวบรวมได้
2. ลงรหัสเพื่อนำมาบันทึก และประมวลผลด้วยโปรแกรม SPSS (Statistic Package for Social Sciences for Windows Version 11)
3. ทำการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์เป็นสถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) โดยพิจารณาถึงวัตถุประสงค์และความหมายของข้อมูล วิเคราะห์ด้วย
  1. ค่าความถี่ (frequency)
  2. ร้อยละ (percentage)
  3. ค่าคะแนนเฉลี่ย (mean) เพื่อให้ทราบถึงลักษณะ และค่าเฉลี่ยพื้นฐานของข้อมูล
  4. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) เพื่อให้ทราบค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนของกลุ่มตัวอย่าง

3.10 การแปลความหมายข้อมูล

ระดับความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามในประเด็นด้านการออกแบบและจัดการพื้นที่ให้บริการนักท่องเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ได้แก่ เขตพื้นที่บริการบริเวณที่ทำการอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน เขตพื้นที่บริการบริเวณแหล่งท่องเที่ยวบ้านกร่างแคมป์ และเขตพื้นที่บริการบริเวณเขาพะเนินทุ่ง มีเกณฑ์ในการวิเคราะห์ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	4.21 – 5.00	หมายถึง	ความพึงพอใจในระดับมากที่สุด
	3.41 – 4.20	หมายถึง	ความพึงพอใจในระดับมาก
	2.61 – 3.40	หมายถึง	ความพึงพอใจในระดับปานกลาง
	1.81 – 2.60	หมายถึง	ความพึงพอใจในระดับน้อย
	1.00 – 1.80	หมายถึง	ความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด

3.11 การนำเสนอข้อมูล

หลังจากรวบรวมข้อมูลภาคสนามและประมวลผลทางสถิติเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยนำเสนอการศึกษาด้วยวิธีพรรณนา ประกอบด้วยตาราง รูปภาพ และข้อมูลทางสถิติ จำแนกตามประเด็นที่ศึกษาและสรุปรวม

3.12 ข้อจำกัดในการศึกษา

ผู้วิจัยมีข้อจำกัดในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ ในการสำรวจสภาพทางกายภาพของพื้นที่จริง มีสภาพเปลี่ยนแปลงไปจากเอกสารที่ได้ใช้อ้างอิงในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ทำให้ต้องเปลี่ยนแปลงข้อมูลพื้นฐานในการประกอบการวิเคราะห์ และผลที่ได้ อาจเปลี่ยนแปลงไปจากที่ตั้งแนวความคิดในครั้งแรก

นอกจากนี้ ยังมีข้อจำกัดในเรื่องเวลา เนื่องจากในการเก็บข้อมูลความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว ต้องใช้เวลาเก็บข้อมูลในวันหยุดสุดสัปดาห์ และนักท่องเที่ยวในสามเขตมักมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ต่อเนื่องกัน ทำให้การเก็บข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านที่พักในแต่ละเขต อาจมีความเหลื่อมล้ำกัน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในวิทยานิพนธ์เรื่องแนวทางการออกแบบสถาปัตยกรรมและพัฒนาพื้นที่ให้บริการนักท่องเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติทางบกอย่างยั่งยืน ผู้วิจัยได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลปัจจัยในด้านต่าง ๆ โดยการสังเกต ข้อมูลทุติยภูมิ และการเก็บแบบสอบถาม ในเขตพื้นที่ศึกษา 3 เขตของอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ได้แก่ เขตบริการที่ทำการอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน เขตบริการบ้านกร่างแคมป์ และเขตบริการเขาพะเนินทุ่ง เป็นการวิเคราะห์ ลักษณะการใช้พื้นที่และการจัดการของเขตให้บริการนักท่องเที่ยว ในอุทยานแห่งชาติทางบก รวมทั้งความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่และนักท่องเที่ยวต่อเขตบริการ เพื่อนำมาหาแนวทางการออกแบบและจัดการอย่างยั่งยืน ประกอบด้วยรายละเอียด ดังนี้

1. การวิเคราะห์ด้านแหล่งท่องเที่ยว
2. การวิเคราะห์ด้านการบริการนักท่องเที่ยว
3. การวิเคราะห์ด้านกิจกรรม
4. การวิเคราะห์ด้านการบริหารจัดการ

ผลการวิเคราะห์ดังกล่าว ใช้ตอบวัตถุประสงค์การวิจัยในหัวข้อดังต่อไปนี้

1. ศึกษาลักษณะการใช้พื้นที่ทางกายภาพ และการจัดการของเขตให้บริการนักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติทางบกในปัจจุบัน เพื่อนำมาวิเคราะห์กับแนวความคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน
2. ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ และปัญหาของพื้นที่ปัจจุบัน จากเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ และผู้ใช้พื้นที่ เพื่อหาแนวทางการพัฒนาพื้นที่ของเขตบริการนักท่องเที่ยว
3. นำเสนอแนวทางการออกแบบสถาปัตยกรรม และพัฒนาพื้นที่ให้บริการนักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติทางบกอย่างยั่งยืน

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามสามารถอธิบายผลได้จากค่าร้อยละ ความถี่ และค่าระดับความคิดเห็นต่อความพึงพอใจ คือ

ค่าเฉลี่ย	4.21 – 5.00	หมายถึง	ความพึงพอใจในระดับมากที่สุด
	3.41 – 4.20	หมายถึง	ความพึงพอใจในระดับมาก
	2.61 – 3.40	หมายถึง	ความพึงพอใจในระดับปานกลาง
	1.81 – 2.60	หมายถึง	ความพึงพอใจในระดับน้อย
	1.00 – 1.80	หมายถึง	ความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด

ส่วนความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเป็นลักษณะการเลือกตอบ 2 ตัวเลือก จนถึง 4 ตัวเลือก เพื่อวัดค่าน้ำหนักของความคิดเห็นนั้นในลักษณะความถี่และร้อยละ

4.1 การวิเคราะห์ด้านแหล่งท่องเที่ยว

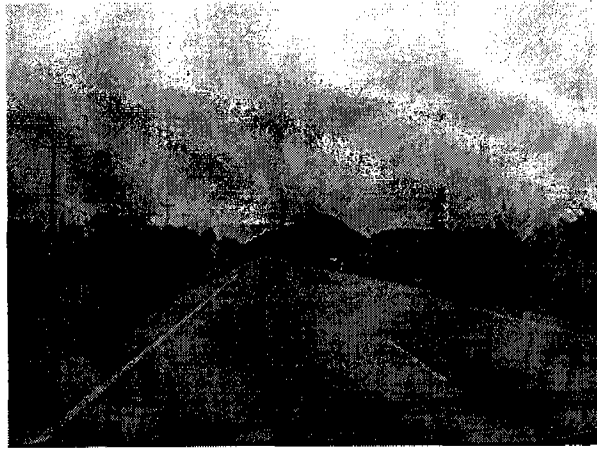
4.1.1 การเข้าถึง

อุทยานแห่งชาติแก่งกระจานมีที่ตั้งอยู่ในจังหวัดเพชรบุรี มีระยะห่างจากกรุงเทพมหานคร ประมาณ 115 กิโลเมตร มีทางที่สามารถเข้าสู่อุทยานแห่งชาติได้หลายทาง เส้นทางที่นิยม คือ จากตัวเมืองเพชรบุรี เดินทางต่อไปยังอำเภอท่ายาง ถนนเพชรเกษมถึงทางหลวงหมายเลข 3499 แยกเข้าอำเภอแก่งกระจาน ประมาณ 20 กิโลเมตร แล้วเลี้ยวขวาเข้าอุทยานแห่งชาติแก่งกระจานอีกประมาณ 38 กิโลเมตร สภาพเส้นทางเป็นถนนลาดยาง 2 เลน ผิวจราจรกว้าง 10 เมตร ไหล่ทางแคบ โดยมีการสัญจรแบบวิ่งสวนทางกัน (two-way road network system) เหมาะกับการสัญจรสภาพเบาบาง ในบางส่วนของสภาพถนนเริ่มเป็นหลุมบ่อ แต่เริ่มมีการทยอยปรับปรุงทางหลวง เพื่อรองรับการท่องเที่ยว

จากเขตบริการที่ทำการอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน สามารถใช้เส้นทางต่อเนื่องไปยังเขตบริการนักท่องเที่ยวอีก 2 แห่ง คือ เขตบริการบ้านกร่างแคมป์ และเขตบริการเขาพะเนินทุ่ง โดยมีด่านตรวจเอกสารขออนุญาตและการจ่ายค่าธรรมเนียมในการขึ้นเขตบริการ สภาพถนนเป็นถนนลาดยาง สภาพดี ขึ้นที่สูง แต่ไม่ชันมากนัก จนถึง 8 กิโลเมตร จากเขตบริการบ้านกร่างแคมป์ ถนนจะเปลี่ยนเป็นถนนลูกรัง ซึ่งมีปัญหาบางจุดในฤดูฝน แต่รถยนต์นั่งส่วนบุคคลสามารถผ่านไปได้ จนถึงเขตบริการบ้านกร่างแคมป์ กิโลเมตรที่ 15

ภาพที่ 4.1

ทางหลวงหมายเลข 3499 ความกว้างถนนประมาณ 10 เมตร

หมายเหตุ: ถ่ายภาพโดยผู้วิจัย เมื่อวันที่ 14 กันยายน พ.ศ. 2548.

ภาพที่ 4.2

ป้ายระบุงานปรับปรุงทางหลวงเพื่อรองรับการท่องเที่ยว

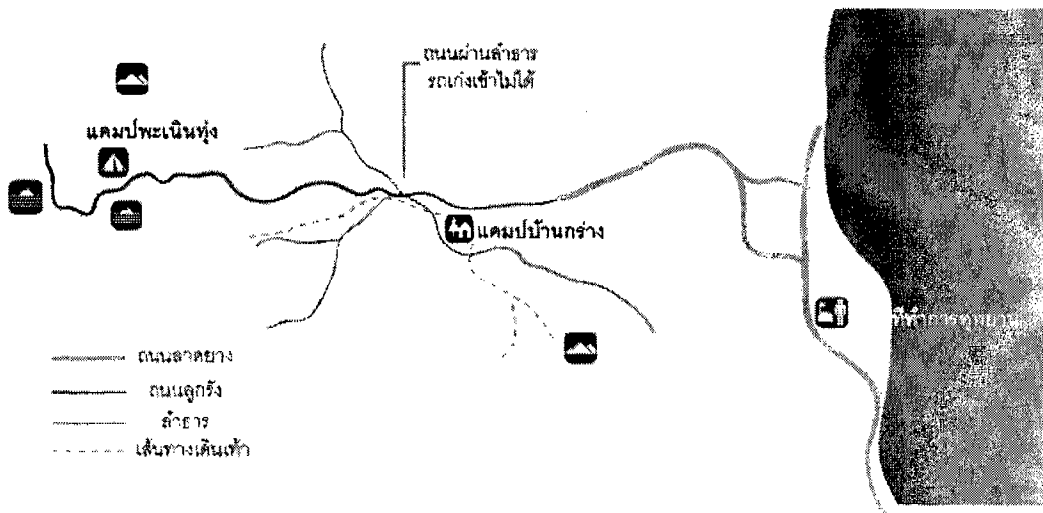
หมายเหตุ: ถ่ายภาพโดยผู้วิจัย เมื่อวันที่ 14 กันยายน พ.ศ. 2548.

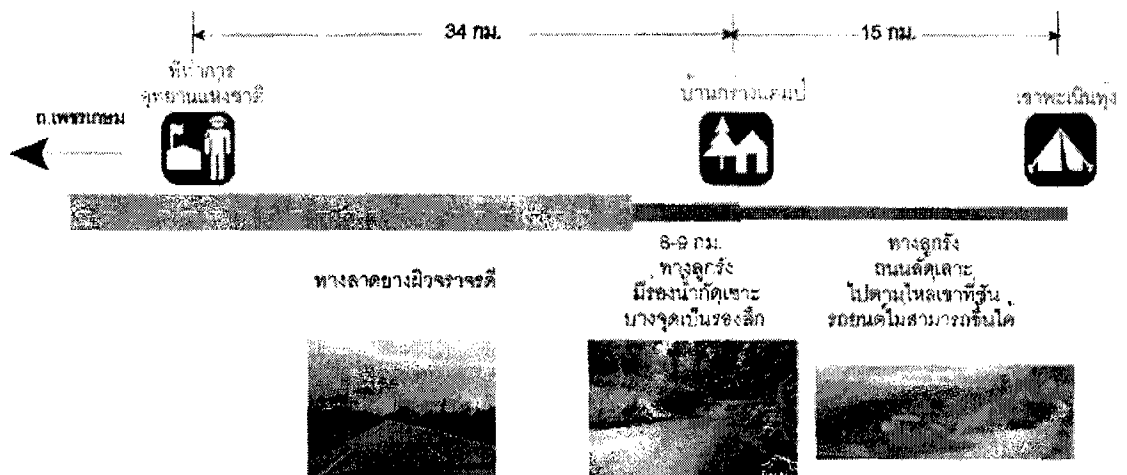
จากบ้านกร่างแคมป์ถึงเขาพะเนินทุ่งอีก 15 กิโลเมตร สภาพถนนเป็นลูกรังเส้นทางเดียว และชันพื้นที่สูงชัน เพื่อป้องกันอุบัติเหตุที่เกิดจากรถที่วิ่งสวนทางกัน ทางอุทยานฯ จึงกำหนดเวลา ขึ้น - ลงแบบเส้นทางเดียว โดยใช้รถของทางอุทยานฯ มี 3 รอบต่อวัน ได้แก่

เวลาขึ้น	05:00 – 08:00 น.	เวลาลง	09:00 – 10:00 น.
	11:00 – 12:00 น.		13:00 – 14:00 น.
	15:00 – 16:00 น.		17:00 – 18:00 น.

ภาพที่ 4.3
แผนที่เส้นทางของพื้นที่ศึกษา

ภาพที่ 4.4
สภาพเส้นทาง ในการเข้าสู่เขตบริการนักท่องเที่ยว

ปัจจัยเรื่องการเข้าถึงเป็นหนึ่งในปัจจัยที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของอุทยานฯ สภาพเส้นทางนี้มีความสามารถในการควบคุมจำนวนนักท่องเที่ยวไม่ให้เข้าไปในเขตรธรรมชาติมากเกินไป แต่ต้องคำนึงถึงความสะดวกสบาย และความมั่นใจเรื่องความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวด้วย

สภาพเส้นทางจากถนนสายหลักเข้าสู่เขตบริการที่ทำการอุทยานแห่งชาติถือว่ามีความสะดวก สามารถเข้าถึงได้จากพาหนะทุกประเภท แต่เมื่อลึกลงไปการเข้าถึงจะมีความลำบากในการเข้าถึงมากขึ้น ด้วยสภาพพื้นที่ที่เป็นป่าเขา ข้ามลำธาร และเส้นทางที่แคบลง ทำให้ต้องใช้พาหนะขับเคลื่อนสี่ล้อในการเข้าพื้นที่สภาพดังกล่าว รวมทั้งการกำหนดเวลาขึ้น – ลง ของเขตบริการในป่าลึกเช่นเขตบริการเขาพะเนินทุ่ง เป็นการควบคุมปริมาณนักท่องเที่ยวในการเข้าพื้นที่ รวมทั้งควบคุมผลกระทบที่เกิดต่อสิ่งแวดล้อมได้วิธีหนึ่ง แต่สภาพเส้นทางบางส่วนที่สูงชัน หรืออันตราย ทางอุทยานฯ ยังไม่มีมาตรการใดๆ ทางกายภาพในการป้องกัน ทำให้ส่งผลกระทบต่อความมั่นใจในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวได้

4.1.2 การวางผัง

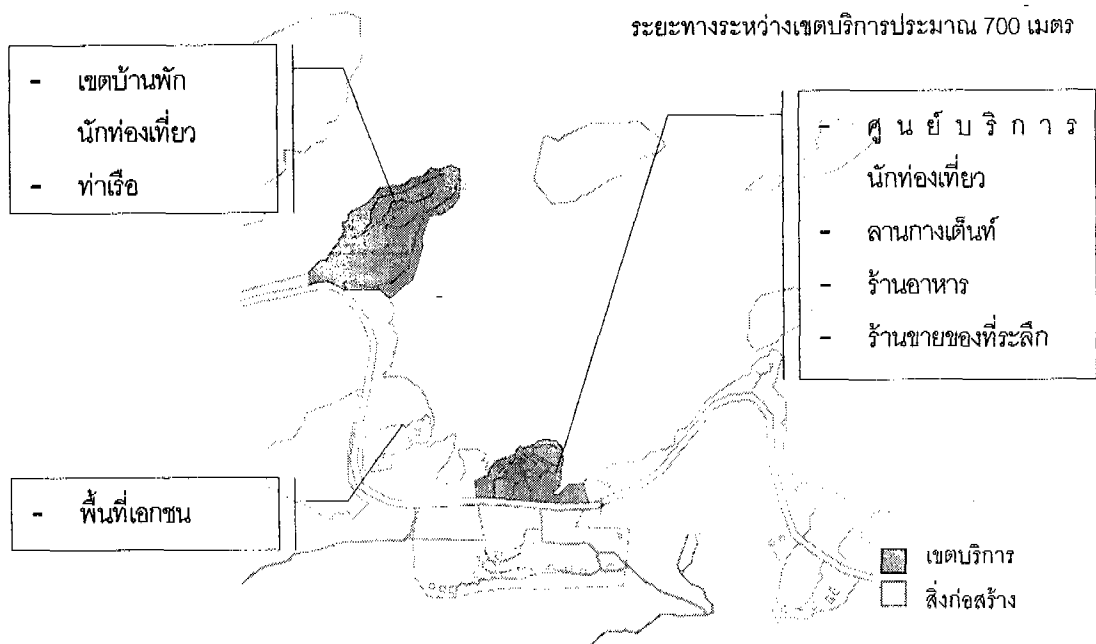
จากการสัมภาษณ์หัวหน้าอุทยานฯ พบว่า การวางผังบริเวณเขตบริการแต่เดิมนั้น กระทำโดยเจ้าพนักงานป่าไม้ในพื้นที่ สิ่งปลูกสร้างไม่ได้ถูกออกแบบจากนักออกแบบ เป็นสิ่งปลูกสร้างกันเองตามสภาพเทคโนโลยีท้องถิ่น เมื่อมีการจัดทำแผนแม่บท นักออกแบบจึงได้เข้ามามีส่วนในการวางผัง แต่ต้องอ้างอิงจากสภาพสิ่งก่อสร้างเดิม

เมื่อวิเคราะห์ผังบริเวณจากข้อมูลทุติยภูมิ และการสำรวจภาคสนามได้รูปแบบว่า ในบริเวณเขตบริการที่ทำการอุทยานแห่งชาติปัจจุบันถูกแยกออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนบ้านพักนักท่องเที่ยวพื้นที่ 7,985.81 ตารางเมตร ส่วนศูนย์บริการนักท่องเที่ยว รวมทั้งลานกางเต็นท์และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ พื้นที่ 3,490.18 ตารางเมตร (ดังรูปภาพที่ 4.5) ปัจจุบันที่พักสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ประมาณ 100 คน ระยะห่างระหว่าง 2 ส่วนประมาณ 700 เมตร โดยมีพื้นที่เอกชนกั้นกลาง ปัจจุบันมีโครงการมีการพัฒนาพื้นที่เป็นบ้านพักในเรือ สระว่ายน้ำ และศูนย์บริการนักท่องเที่ยวเพิ่มเติมที่เกาะกลาง เพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอีกด้วย ปัญหาที่พบคือ ที่พักถูกสร้างอย่างกระจัดกระจาย อยู่ห่างจากศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ร้านอาหาร และสิ่งอำนวยความสะดวกส่วนกลางต่าง ๆ ประมาณ 700 เมตร เนื่องจากมีพื้นที่เอกชนกั้นกลาง เชื่อมต่อกันโดยถนนซึ่งไม่มีทางคนเดิน ทำให้เกิดความลำบากแก่นักท่องเที่ยวในการเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกส่วนกลางต่าง ๆ ทางสัญจรภายในเขตที่พักค่อนข้างวุ่น เนื่องจากเป็นการสร้าง

เส้นทางอิงสภาพพื้นที่ ซึ่งเป็นไหล่เขา เพื่อเชื่อมบ้านพักที่อยู่กระจายไปตามพื้นที่ และมีบ่อมยามประจำที่ทางเข้าเขตที่พักเพียงจุดเดียว (ดังภาพที่ 4.6)

ภาพที่ 4.5

แสดงเขตบริการนักท่องเที่ยวของเขตบริการที่ทำการอุทยานแห่งชาติ

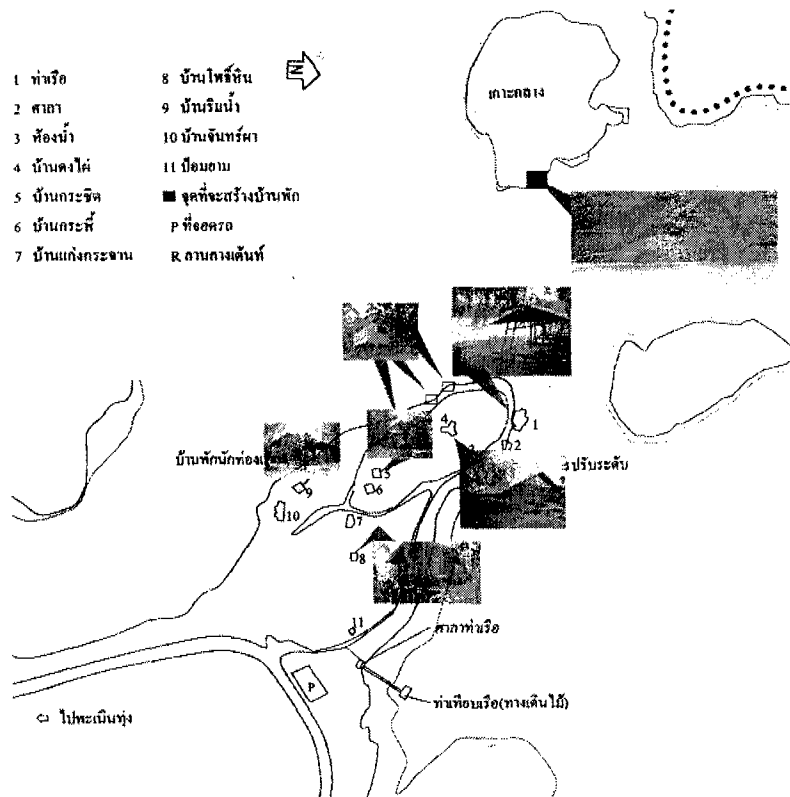

ที่มา: สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม, 2545. (บางส่วนดัดแปลงโดยผู้วิจัย)

เขตบริการบ้านกว้างแคมป์ถูกแบ่งพื้นที่ส่วนบริการนักท่องเที่ยวออกเป็น 2 ส่วน เช่นเดียวกัน โดยมีระยะห่างกันประมาณ 230 เมตร ขนาดพื้นที่ 15,951.44 ตารางเมตร มีเขตพื้นที่พุ่มธรรมชาติอยู่ระหว่าง 2 เขต คือ เขตลานกางเต็นท์ และพื้นที่บริการ 10,261.69 ตารางเมตร และส่วนค่ายพักเยาวชน 5,681.94 ตารางเมตร เนื่องจากสภาพพื้นที่ของเขตบริการตั้งอยู่ในเขตป่า นอกจากลำห้วยธรรมชาติ และเนินเขา แล้วไม่มีขอบเขตของเขตบริการที่ชัดเจน อีกทั้งในบริเวณลานกางเต็นท์ นอกจากบริเวณห้องน้ำแล้ว ไม่มีไฟฟ้าแสงสว่างที่อื่น ทำให้ในช่วงที่นักท่องเที่ยวบางหรือบริเวณค่ายเยาวชนที่มีนักเรียนมาออกค่ายเป็นครั้งคราว สัตว์ป่าจำพวกช้างจะเข้ามาหากินในพื้นที่ (ดังภาพที่ 4.7)

ภาพที่ 4.6

เขตบ้านพักนักท่องเที่ยวเขตบริการที่ทำการอุทยานแห่งชาติ

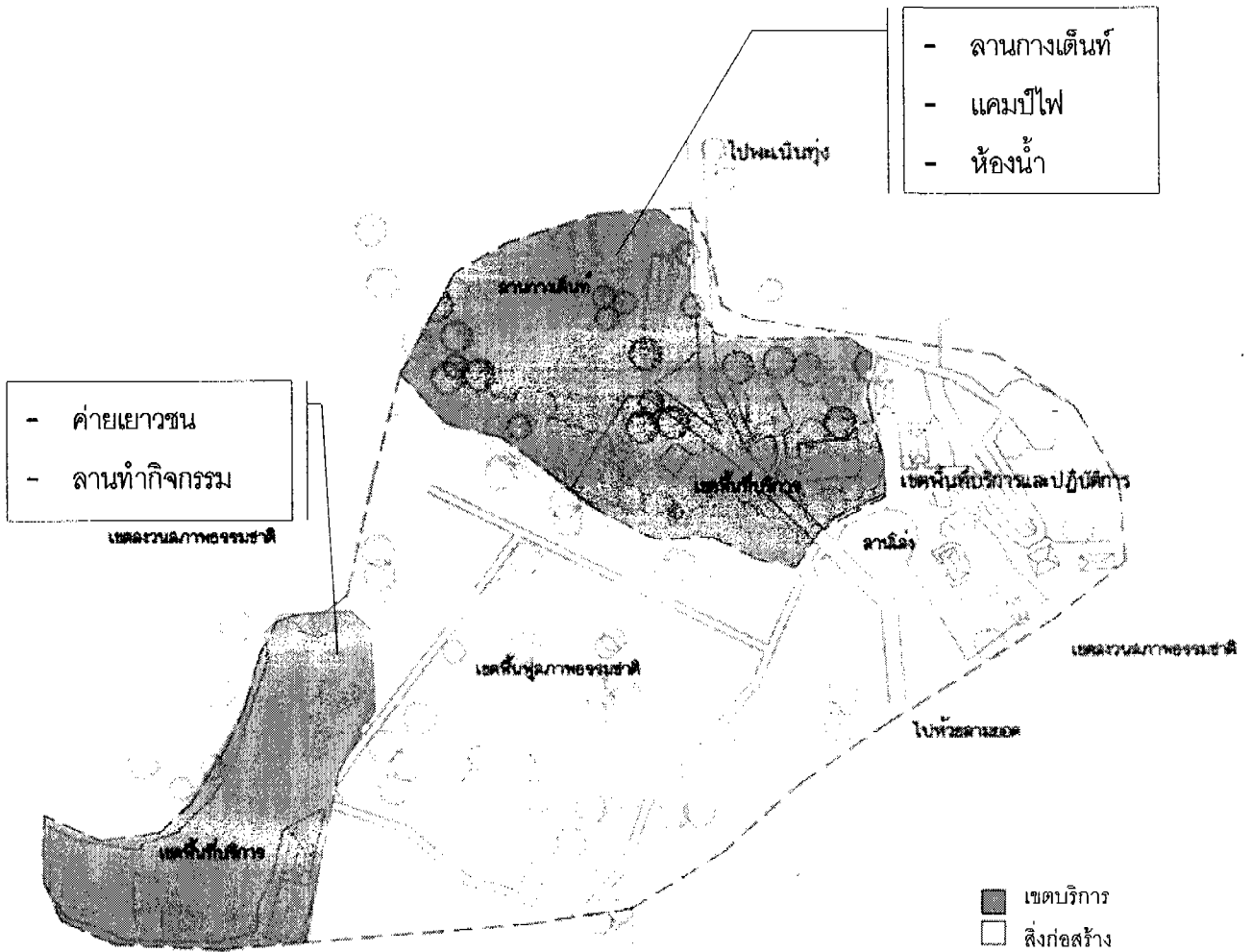

ที่มา: สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม, 2545. (บางส่วนดัดแปลงโดยผู้วิจัย)

เขตบริการเขาพะเนินทุ่งมีพื้นที่ 666.97 ตารางเมตร ขนาดเล็กที่สุดของเขตบริการที่ศึกษา และมีสิ่งปลูกสร้างน้อยที่สุด เนื่องจากสภาพพื้นที่เป็นป่าเหมือนกัน จึงประสบปัญหาคล้ายคลึงกับเขตบริการบ้านกว้างแคมป์ เขตบริการเขาพะเนินทุ่ง มีจุดเด่นที่เป็นจุดชมทะเลหมอกของอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ทำให้ช่วงที่สามารถชมทะเลหมอกได้ มีนักท่องเที่ยวทั้งจากเขตบริการอื่น ๆ และจากนอกพื้นที่เข้ามาชมเป็นจำนวนมาก ทำให้มีปัญหในเรื่องสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับ เนื่องจากทางอุทยานแห่งชาติได้จำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวที่สามารถพักแรมได้ในพื้นที่เพียง 200 คนเท่านั้น ทำให้สิ่งอำนวยความสะดวกส่วนกลาง เช่น ห้องสุขา ห้องอาบน้ำ เป็นต้น ไม่เพียงพอกับความต้องการ (ดังภาพที่ 4.8)

ภาพที่ 4.7

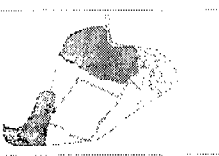
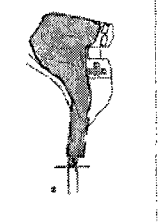
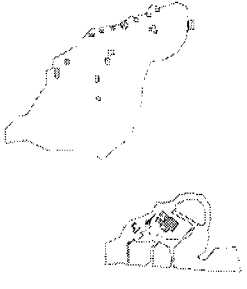

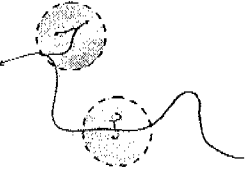
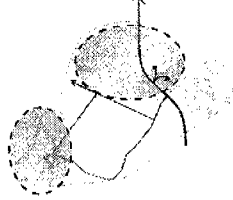
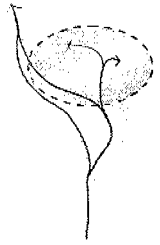
เขตบริการนักท่องเที่ยวของเขตบริการบ้านกว้างแคมป์

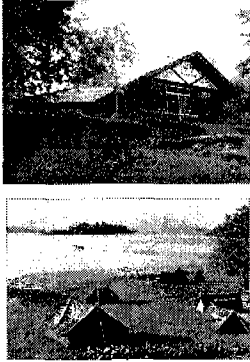

ที่มา: สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม, 2545. (บางส่วนดัดแปลงโดยผู้วิจัย)

ตารางที่ 4.1
เปรียบเทียบลักษณะการวางผังของเขตบริการ

การวางผัง	ที่ทำการอุทยาน แห่งชาติ แก่งกระจาน	แหล่งท่องเที่ยว บ้านกร่างแคมป์	เขาพะเนินทุ่ง
1. พื้นที่	แบ่งเป็น 2 จุด 	แบ่งเป็น 2 จุด 	เป็นจุดเดียว
2. ขนาด	11,475.98 ตารางเมตร	15,951.44 ตารางเมตร	666.97 ตารางเมตร
3. สิ่งปลูกสร้าง			
4. ทางสัญจร			

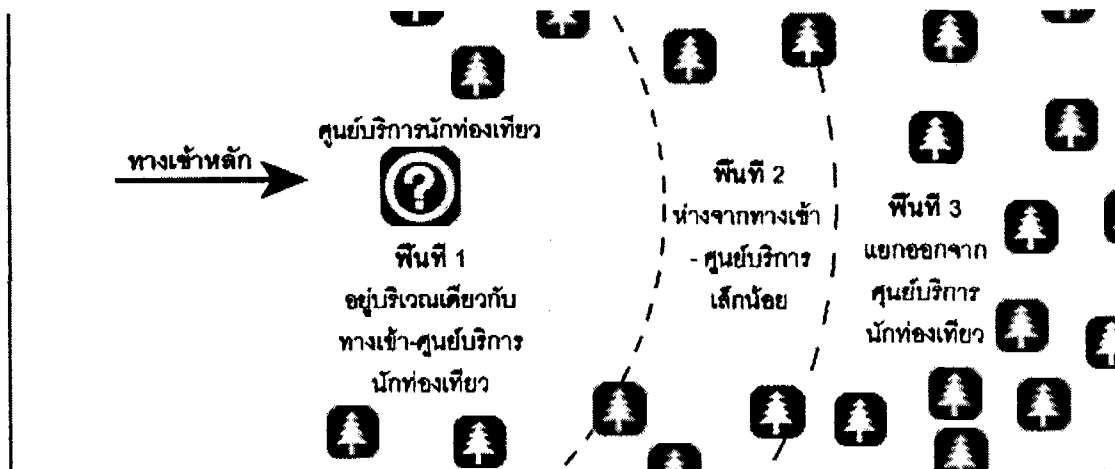
ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

การวางผัง	ที่ทำการอุทยาน แห่งชาติ แก่งกระจาน	แหล่งท่องเที่ยว บ้านกร่างแคมป์	เขาพะเนินทุ่ง
5. รูปแบบที่พัก	<p>มีทั้งบ้านพักและลาน กางเต็นท์ให้บริการ</p> 	<p>มีที่พักค่ายเยาวชนและ ลานกางเต็นท์</p> 	<p>มีลานกางเต็นท์</p>
6. ระยะห่างของ ที่พัก-เขตบริการ	ประมาณ 700 เมตร	ประมาณ 250 เมตร	-
7. ที่พักที่สามารถ รองรับจำนวน นักท่องเที่ยว	ประมาณ 300 คน	ประมาณ 500 คน	200 คน
8. ปัญหาที่พบ	<ul style="list-style-type: none"> - ที่พักสร้างอย่างกระจัด กระจาย - ทางสัญจรวกวน - มีพื้นที่เอกชนกั้นกลาง - ระยะทางระหว่างที่พัก -ร้านอาหาร - บริเวณที่พักขาด เจ้าหน้าที่ดูแล 	<ul style="list-style-type: none"> - สภาพเส้นทางระหว่าง 2 เขตในตอนกลางคืน ไม่ปลอดภัย - ไม่มีขอบเขตป้องกัน สัตว์ป่าเข้ามาในพื้นที่ อย่างชัดเจน 	<ul style="list-style-type: none"> - บ้านพักเจ้าหน้าที่ใน เขตบริการกระจัด กระจาย

ภาพที่ 4.9

การทำแบบสอบถามความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อ
การจัดวางสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่

ตารางที่ 4.2

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการจัดวางสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	เขตบริการที่ทำกว อุทยานแห่งชาติ			เขตบริการบ้านกว้าง แคมป์			เขตบริการเขาพะเนินทุ่ง		
	พื้นที่	พื้นที่	พื้นที่	พื้นที่	พื้นที่	พื้นที่	พื้นที่	พื้นที่	พื้นที่
	1	2	3	1	2	3	1	2	3
1. เขตที่พัก									
- บ้านพัก	41.20	20.60	35.10	19.00	24.10	56.00	9.30	24.30	66.40
- ลานกางเต็นท์	55.10	27.60	16.30	19.80	58.60	20.70	23.10	72.20	4.60
2. เขตบริการทั่วไป									
- ที่จอดรถ	77.30	15.50	7.20	61.20	35.30	3.40	43.00	50.50	6.50
- ห้องสุขาสาธารณะ	61.90	30.90	7.20	58.60	39.70	1.70	47.70	50.50	1.90
- ห้องอาบน้ำ	63.90	25.80	10.30	57.80	40.50	1.70	44.90	53.30	1.90
- ร้านอาหาร	63.90	30.90	5.20	62.80	34.50	2.70	66.70	32.40	0.90
- ร้านขายของที่ระลึก	77.30	19.60	3.10	64.60	32.70	2.70	71.30	27.80	0.90

ในการทำแบบสอบถามมีการวัดความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างถึงรูปแบบการจัดวางผังสิ่งอำนวยความสะดวกที่คิดว่า เป็นรูปแบบที่เหมาะสมโดยใช้ทางเข้าหลัก และศูนย์บริการนักท่องเที่ยวเป็นหลัก โดยแบ่งเขตพื้นที่ออกเป็น 3 เขต (ดังภาพที่ 4.9 และตารางที่ 4.2) ในบริเวณเขตบริการที่ทำการอุทยานแห่งชาตินักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นให้สิ่งอำนวยความสะดวกทุกประเภทมีการกระจุกตัวอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกันหมด สอดคล้องกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่เคยมีการสำรวจมาก่อนหน้านี้ว่า เป็นกลุ่มที่ต้องการความสะดวกสบายเป็นหลัก เขตบริการบ้านกว้างแคมป์มีความคิดเห็นให้สิ่งอำนวยความสะดวกในเขตบริการทั่วไปอยู่ในบริเวณเดียวกับศูนย์บริการนักท่องเที่ยวสวนลานกางเต็นท์อยู่ห่างออกไปเล็กน้อย และกรณีที่ตั้งบ้านพักให้อยู่ในพื้นที่ที่ห่างจากศูนย์บริการนักท่องเที่ยวมากที่สุด และเขตบริการเขาพะเนินทุ่งกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นให้ร้านอาหาร และร้านขายของที่ระลึกอยู่ในบริเวณเดียวกับศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ลานกางเต็นท์ ที่จอดรถ ห้องอาบน้ำ และห้องสุขาสาธารณะ อยู่ห่างออกมาเล็กน้อย และให้บ้านพักอยู่ห่างออกมามากที่สุด (ดังตารางที่ 4.3)

ตารางที่ 4.3

รูปแบบการจัดวางสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่จากความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว

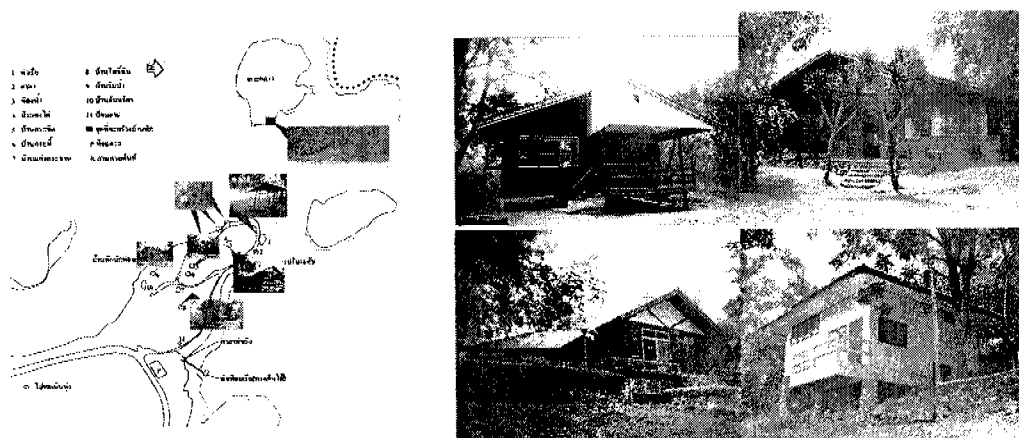
หน่วย : ร้อยละ

พื้นที่	เขตบริการที่ทำการอุทยานแห่งชาติ	เขตบริการบ้านกว้างแคมป์	เขตบริการเขาพะเนินทุ่ง
พื้นที่ 1	- บ้านพัก - ลานกางเต็นท์ - ที่จอดรถ - ห้องสุขาสาธารณะ - ห้องอาบน้ำ - ร้านอาหาร - ร้านขายของที่ระลึก	- ที่จอดรถ - ห้องสุขาสาธารณะ - ห้องอาบน้ำ - ร้านอาหาร - ร้านขายของที่ระลึก	- ร้านอาหาร - ร้านขายของที่ระลึก
พื้นที่ 2		- ลานกางเต็นท์	- ที่จอดรถ - ห้องสุขาสาธารณะ - ห้องอาบน้ำ - ลานกางเต็นท์
พื้นที่ 3		- บ้านพัก	- บ้านพัก

รูปแบบสถาปัตยกรรมในพื้นที่ ส่วนใหญ่อาคารใช้วัสดุพวกไม้และคอนกรีตเป็นหลัก แต่ขาดการวางแผนที่ชัดเจน ทำให้รูปแบบทางสถาปัตยกรรมไม่เป็นไปในทางเดียวกันทั้งพื้นที่ที่มีความกระจัดกระจาย ทำให้ทางสัญจรเกิดความสับสนตามไปด้วย รวมทั้งการจัดภูมิทัศน์บางส่วนยังเป็นการบดบังสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างศูนย์บริการนักท่องเที่ยว และร้านอาหาร รวมทั้งขาดความต่อเนื่องในการประกอบกิจกรรม เนื่องจากบ้านพักถูกแยกออกมาจากส่วนบริการ

ภาพที่ 4.10

รูปแบบบ้านพักนักท่องเที่ยวปัจจุบัน เขตบริการที่ทำการอุทยานแห่งชาติ

ที่มา: สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม, 2545. และภาพถ่ายโดยผู้วิจัย เมื่อวันที่ 14 กันยายน พ.ศ.2548

ในปัจจุบัน มีบ้านพักสำหรับนักท่องเที่ยวให้บริการในเขตบริการที่ทำการอุทยานแห่งชาติเขตเดียว ส่วนเขตบริการอื่นมีลานกางเต็นท์ และค่ายเยาวชนให้บริการ ดังนั้น ในการทำแบบสอบถามจึงมีการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบของที่พักรูปแบบตัวอย่างต้องการสนใจ จะให้บริการ โดยแบ่งรูปแบบออกเป็น 4 ประเภท (ดังตารางที่ 4.4) และได้ผลของความคิดเห็น (ดังตารางที่ 4.5) คือ เมื่อพิจารณาในภาพรวมแล้ว พบว่า นักท่องเที่ยวพอใจกับรูปแบบที่พักของเขตบริการในปัจจุบัน (ร้อยละ 37.05 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด) และถ้ามีโอกาสที่จะเปลี่ยนแปลง นักท่องเที่ยวให้ความสนใจกับที่พักรูปแบบที่ 2 คือ ที่พักที่กลมกลืนกับสิ่งแวดล้อม ประยุกต์จากรูปแบบพื้นถิ่น มีสิ่งอำนวยความสะดวกตามสมควร (ร้อยละ 28.54 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด) ส่วนการพิจารณาแยกตามเขตบริการได้ผลไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ นักท่องเที่ยวในเขตบริการที่ทำการอุทยานแห่งชาติ และเขตบริการเขาพะเนินทุ่งยังคงต้องการรูปแบบที่พักแบบเดิม คือ บ้านพัก และลานกางเต็นท์มากที่สุด (ร้อยละ 39.60 และ 45.00 ตามลำดับ) ส่วนเขตบริการ

บ้านกว้างแคบมี กลุ่มตัวอย่างให้ความสนใจกับที่พักรูปแบบที่ 2 มากที่สุด (ร้อยละ 31.70) และรองลงมาคือ แบบที่ 3 (ร้อยละ 30.80)

ตารางที่ 4.4

รูปแบบที่พักที่ใช้ในการทำแบบสอบถาม

รูปแบบ	รายละเอียด
	รูปแบบสมัยนิยมมีสิ่งอำนวยความสะดวกพร้อม
	กลมกลืนกับสิ่งแวดล้อม ประยุกต์จากรูปแบบพื้นถิ่น มีสิ่งอำนวยความสะดวกตามสมควร
	เพิ่มเติมที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกตามสมควร แต่ไม่ควรสร้างที่พักถาวรเพิ่ม
	รูปแบบคงเดิม ไม่ต้องเปลี่ยนแปลง

ที่มา: บริษัท ไทยคูน-แบรนดโฮจ โฮลดิ้ง จำกัด, 2548. และภาพถ่ายโดยผู้วิจัย เมื่อวันที่ 14 กันยายน พ.ศ. 2548

ตารางที่ 4.5
รูปแบบของที่พักที่กลุ่มตัวอย่างต้องการสนใจจะใช้บริการ

หน่วย : คน (ร้อยละ)

รูปแบบ บ้านพัก	เขตบริการที่ทำการอุทยาน แห่งชาติ		เขตบริการ บ้านกว้างแคมป์		เขตบริการ เขาพะเนินทุ่ง		รวมทุกเขตบริการ	
	คน	(ร้อยละ)	คน	(ร้อยละ)	คน	(ร้อยละ)	คน	(ร้อยละ)
แบบที่ 1	21	(16.20)	20	(16.70)	18	(16.20)	59	(17.31)
แบบที่ 2	37	(27.90)	38	(31.70)	23	(20.80)	98	(28.54)
แบบที่ 3	2	(1.20)	37	(30.80)	20	(18.00)	59	(17.10)
แบบที่ 4	52	(39.60)	25	(20.80)	50	(45.00)	127	(37.05)
รวม	111	(84.90)	120	(100.00)	111	(100.00)	342	(100.00)

4.1.3 สิ่งอำนวยความสะดวก

จากการสำรวจและข้อมูลทางทุติยภูมิ พบว่า เขตบริการนักท่องเที่ยวในที่ทำกาอุทยานแห่งชาติ มีสิ่งอำนวยความสะดวกค่อนข้างครบตามแบบสำรวจที่ทำไว้ และลดหลั่นกันไปตามความห่างไกลของเขตบริการ (ดังตารางที่ 4.6)

ส่วนแนวทางการปรับปรุงเบื้องต้นที่ได้ทำแบบสอบถามกับนักท่องเที่ยวได้เป็น 2 กลุ่ม คือ ลักษณะโดยรวม และรายละเอียดที่ควรปรับปรุงในแต่ละสิ่งอำนวยความสะดวก (ดังตารางที่ 4.7 และ 4.8)

จากแบบสอบถามความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว พบว่า ความพึงพอใจในปริมาณสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับนักท่องเที่ยว และความพึงพอใจต่อสภาพโดยรวมของสิ่งอำนวยความสะดวกของทั้งสามเขตบริการนักท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกที่นักท่องเที่ยวเห็นว่ายังไม่เพียงพอับความต้องการ 3 อันดับแรก ได้แก่ ห้องสุขา ลานจอดรถ และห้องอาบน้ำ ซึ่งเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับนักท่องเที่ยวทั้งที่มาระยะสั้นและค้างคืน อีกทั้งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในส่วนของสิ่งก่อสร้างยังไม่อยู่ในระดับที่น่าพอใจ เนื่องจากปัญหาด้านงบประมาณการปรับปรุงสิ่งก่อสร้างในอุทยานฯ ซึ่งสวนของที่พักได้มีการของบประมาณในแต่ละปี เพื่อปรับปรุงตามสภาพจริง

ตารางที่ 4.6
จำนวนสิ่งอำนวยความสะดวกในเขตบริการ

สิ่งอำนวยความสะดวก	เขตบริการ ที่ทำกรอุทยาน แห่งชาติ	เขตบริการ บ้านกร่างแคมป์	เขตบริการ เขาพะเนินทุ่ง
1. บ้านพักรับรอง	15	-	-
2. ค่ายพักแรม	-	1	0
3. สถานที่กางเต็นท์	2	1	1
4. เต็นท์ให้เช่า	มี	มี	มี
5. ร้านอาหาร	1	-	-
6. ร้านขายของที่ระลึก	1	-	-
7. ท่าเทียบเรือ	1	-	-
8. หน่วยรักษาความปลอดภัย	2	1	1
9. ห้องอาบน้ำ	5	5	5
10. ห้องสุขา	5	5	5
11. ลานจอดรถ	3	1	1
12. ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว	1	1	1
13. สถานที่ชมทิวทัศน์	5	-	3
14. ทางเดินศึกษาธรรมชาติ	2	2	-
15. ทางเดินป่า	-	-	1
16. สถานที่สันทนการรอกองไฟ	1	1	-
17. โทรศัพท์	3	2	-
18. ห้องประชุม	1	2	-

ตารางที่ 4.7

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสิ่งอำนวยความสะดวกในเขตบริการ

สิ่งอำนวยความสะดวก	ความคิดเห็นนักท่องเที่ยว		ค่าเฉลี่ย ระดับความ พึงพอใจ	ค่าส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)
	เพียงพอ (%)	ไม่เพียงพอ (%)		
1. บ้านพักรับรอง	65.2	13.0	2.95	1.76
2. ค่ายพักแรม	60.9	17.4	2.91	1.74
3. สถานที่กางเต็นท์	73.9	4.3	3.23	1.69
4. เต็นท์ให้เช่า	63.6	13.6	2.73	1.70
5. ร้านอาหาร	77.3	22.7	3.45	0.74
6. ร้านขายของที่ระลึก	86.4	4.5	3.55	1.37
7. ท่าเทียบเรือ	50.0	13.6	2.09	1.82
8. หน่วยรักษาความปลอดภัย	68.2	22.7	3.14	1.49
9. ห้องอาบน้ำ	50.0	36.4	2.55	1.50
10. ห้องสุขา	50.0	45.5	2.82	1.14
11. ลานจอดรถ	40.9	40.9	2.55	1.37
12. ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว	72.7	13.6	3.18	1.40
13. สถานที่ชมทิวทัศน์	90.9	0	3.77	1.38
14. ทางเดินป่า	77.3	13.6	3.55	1.37
15. สถานที่เล่นทนาการรอบกองไฟ	52.5	0	2.09	2.00
16. โทรศัพท์	31.8	31.8	1.86	1.55
รวม	ค่าเฉลี่ย = 2.90			

ความคิดเห็นต่อสภาพโดยรวมของสิ่งอำนวยความสะดวก เมื่อแยกเขตบริการ (ดังตารางที่ 4.8) พบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นว่า ในเขตบริการที่ทำการอุทยานแห่งชาติมีสิ่งอำนวยความสะดวกให้บริการทุกประเภทอยู่แล้ว จึงควรเน้นในเรื่องการปรับปรุงสภาพทางกายภาพ เช่น ที่จอดรถ ห้องอาบน้ำ ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ร้านขายของที่ระลึก เป็นต้น ส่วนเขตบริการบ้านกว้างแคมป์ และเขตบริการเขาพะเนินทุ่ง นอกจากความต้องการในการปรับปรุงห้องสุขา ลานจอดรถ และห้องอาบน้ำ (ดังตารางที่ 4.6) แล้ว ยังมีความคิดเห็นให้เพิ่มเติมศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ร้านอาหาร และร้านขายของที่ระลึกในเขตบริการอีกด้วย

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวก (ดังตารางที่ 4.9) ได้ผลว่า สิ่งอำนวยความสะดวกส่วนใหญ่ในเขตบริการทั้ง 3 เขต มีการเข้าถึงที่สะดวกสบายอยู่แล้ว ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่เกินร้อยละ 50 ทั้งสิ้น และเมื่อแยกพิจารณาในแต่ละเขตบริการ พบว่า สิ่งอำนวยความสะดวกที่เข้าถึงลำบากในเขตบริการที่ทำการอุทยานแห่งชาติ ได้แก่ บริเวณทางเดินที่ (ร้อยละ 19.20) รองลงมาเป็นร้านอาหาร และที่จอดรถ ตามลำดับ (ร้อยละ 14.70 และ 12.30) เขตบริการบ้านกว้างแคมป์ ส่วนที่เข้าถึงลำบาก ได้แก่ บริเวณค่ายเยาวชน (ร้อยละ 27.00) เนื่องจากรูปแบบการวางผังถูกแยกออกไปอีกบริเวณ และสภาพเส้นทางไม่สามารถนำรถขนาดใหญ่เข้าไปได้ ส่วนเขตบริการเขาพะเนินทุ่ง ส่วนที่เข้าถึงลำบาก ได้แก่ บริเวณที่จอดรถ (ร้อยละ 42.30) เนื่องจากมีการจัดการสัญจรเป็นเดินรถทางเดียว พื้นที่มีขนาดเล็ก และสภาพเส้นทางที่ไม่ปลอดภัยนัก ในขณะที่เป็นเขตบริการที่มีจุดดึงดูดนักท่องเที่ยวที่สำคัญที่สุด คือ ทะเลหมอก ซึ่งนักท่องเที่ยวจากทุกเขตบริการ รวมทั้งนักท่องเที่ยวจากภายนอกจะเดินทางเข้าไปในพื้นที่ตั้งแต่เช้ามีด เป็นจำนวนมาก

ตารางที่ 4.8

แสดงความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสิ่งอำนวยความสะดวก แยกเขตบริการ

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	เขตบริการที่ทำการอุทยานแห่งชาติ				เขตบริการบ้านกร่างแคมป์				เขตบริการเขาพระเป็นพู่			
	ได้อยู่แล้ว	ควรปรับปรุง	สร้างเพิ่ม	ไม่ควรสร้าง	ได้อยู่แล้ว	ควรปรับปรุง	สร้างเพิ่ม	ไม่ควรสร้าง	ได้อยู่แล้ว	ควรปรับปรุง	สร้างเพิ่ม	ไม่ควรสร้าง
ด้านกายภาพ												
1. บ้านพัก	81.50	6.90	9.20	2.30	60.80	11.70	15.00	12.50	-	5.40	8.10	50.50
2. สถานที่กางเต็นท์	80.00	10.00	10.00	0.00	60.50	16.80	21.80	0.80	33.30	9.90	52.30	4.50
3. ที่จอดรถ	70.50	17.80	11.60	0.00	40.80	35.80	23.30	0.00	14.40	28.80	47.70	9.00
4. ห้องสุขาสาธารณะ	74.40	13.20	12.40	0.00	26.70	35.00	38.30	0.00	13.50	30.60	52.30	3.60
5. ห้องอาบน้ำ	67.40	16.30	16.30	0.00	26.70	35.80	37.50	0.00	13.50	30.60	53.20	2.70
6. ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว	85.30	7.00	6.20	1.60	23.30	5.20	67.20	4.30	-	0.90	98.20	0.90
7. ร้านอาหาร	61.40	17.10	14.00	1.60	20.00	7.50	66.70	5.80	-	0.90	98.20	0.90
8. ร้านขายของที่ระลึก	74.40	16.30	6.20	3.10	21.40	6.80	67.50	4.30	-	0.90	98.20	0.90

ตารางที่ 4.9
ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสิ่งอำนวยความสะดวก แยกเขตบริการ
และประเด็นการพิจารณาจำนวนรองรับ

หน่วย : ร้อยละ

การเข้าถึง	เขตบริการที่ทำ การอุทยาน แห่งชาติ		เขตบริการบ้าน กว้างแคมป์		เขตบริการเขา พะเนินทุ่ง	
	สะดวก	ไม่สะดวก	สะดวก	ไม่สะดวก	สะดวก	ไม่สะดวก
เขตที่พัก						
- บ้านพัก	93.70	6.30	-	-	-	-
- ค่ายเยาวชน	-	-	73.00	27.00	-	-
- ลานกางเต็นท์	80.80	19.20	74.60	25.40	63.20	36.80
เขตบริการทั่วไป						
- ที่จอดรถ	87.70	12.30	81.50	18.50	54.10	42.30
- ห้องสุขาสาธารณะ	94.60	5.40	95.80	4.20	98.20	1.80
- ห้องอาบน้ำ	96.20	3.80	97.50	2.50	100.00	-
- ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว	96.20	3.80	-	-	-	-
- ร้านอาหาร	85.30	14.70	-	-	-	-
- ร้านขายของที่ระลึก	89.80	10.20	-	-	-	-

เมื่อพิจารณาความคิดเห็นโดยรวมของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับจำนวนรองรับของสิ่งอำนวยความสะดวก (ดังตารางที่ 4.10) ได้ผลว่า สิ่งอำนวยความสะดวกในเขตบริการที่ทำกรอุทยานแห่งชาติมีรูปแบบครบ และจำนวนเพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว ส่วนในอีกสองเขตบริการ คือ เขตบริการบ้านกว้างแคมป์ และเขตบริการเขาพะเนินทุ่ง มีสิ่งอำนวยความสะดวกน้อยกว่า คือ ไม่มีศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ร้านอาหาร และร้านขายของที่ระลึก เมื่อสอบถามความคิดเห็นจากพื้นฐานของสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีให้บริการในปัจจุบันของเขต ได้ผลว่า ที่จอดรถบริเวณเขตบริการเขาพะเนินทุ่งมีจำนวนไม่เพียงพอต่อความต้องการมากที่สุด (ร้อยละ 40.50) รองลงมา ได้แก่ ที่จอดรถบริเวณเขตบริการบ้านกว้างแคมป์ (ร้อยละ 36.70) และอันดับสาม ได้แก่ ลานกางเต็นท์บริเวณเขตบริการบ้านกว้างแคมป์เช่นเดียวกัน (ร้อยละ 33.90)

ตารางที่ 4.10

แสดงความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสิ่งอำนวยความสะดวก แยกเขตบริการ
และประเด็นการพิจารณาจำนวนรองรับ

หน่วย : ร้อยละ

จำนวนรองรับ	เขตบริการที่ทำกร อุทยานแห่งชาติ		เขตบริการบ้าน กว้างแคมป์		เขตบริการเขา พะเนินทุ่ง	
	เพียงพอ	ไม่เพียงพอ	เพียงพอ	ไม่เพียงพอ	เพียงพอ	ไม่เพียงพอ
เขตที่พัก						
- บ้านพัก	83.20	16.80	-	-	-	-
- ค่ายเยาวชน	-	-	94.60	5.40	-	-
- ลานกางเต็นท์	88.50	11.50	66.10	33.90	73.50	23.50
เขตบริการทั่วไป						
- ที่จอดรถ	79.20	20.80	63.30	36.70	59.50	40.50
- ห้องสุขาสาธารณะ	80.00	20.00	83.30	16.70	99.10	0.90
- ห้องอาบน้ำ	75.40	24.60	82.40	17.60	95.20	3.60
- ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว	94.60	5.40	-	-	-	-
- ร้านอาหาร	79.10	20.90	-	-	-	-
- ร้านขายของที่ระลึก	89.10	10.90	-	-	-	-

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับขนาดพื้นที่ (ดังตารางที่ 4.11) ได้ผลไปในทิศทางเดียวกับประเด็นจำนวนรองรับ คือ ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวมีความเห็นว่า เหมาะสมในระดับที่เกินร้อยละ 50 ส่วนสิ่งอำนวยความสะดวกที่นักท่องเที่ยวเห็นว่า ยังไม่เหมาะสมมากที่สุด ได้แก่ ที่จอดรถ บริเวณเขตบริการเขาพะเนินทุ่งมี และที่จอดรถบริเวณเขตบริการบ้านกว้างแคมป์มีขนาดเล็กเกินไป (ร้อยละ 45.40 และ 44.50 ตามลำดับ) และอันดับสาม ได้แก่ ห้องสุขาสาธารณะบริเวณเขตบริการบ้านกว้างแคมป์ (ร้อยละ 21.20)

ตารางที่ 4.11

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสิ่งอำนวยความสะดวก แยกเขตบริการ
และประเด็นการพิจารณาขนาดพื้นที่

หน่วย : ไร่/ละ

ขนาดพื้นที่	เขตบริการที่ทำกา อุทยานแห่งชาติ			เขตบริการบ้าน กว้างแคมป์			เขตบริการเขา พะเนินทุ่ง		
	เหมาะสม	เล็กเกินไป	ใหญ่เกินไป	เหมาะสม	เล็กเกินไป	ใหญ่เกินไป	เหมาะสม	เล็กเกินไป	ใหญ่เกินไป
เขตที่พัก									
- บ้านพัก	84.20	15.80	0.00	-	-	-	-	-	-
- ค่ายเยาวชน	-	-	-	94.60	5.40	0.00	-	-	-
- ลานกางเต็นท์	92.30	7.70	0.00	64.40	5.10	0.00	47.70	41.80	10.50
เขตบริการทั่วไป									
- ที่จอดรถ	83.10	16.90	0.00	54.60	45.40	0.00	45.50	44.50	10.00
- ห้องสุขาสาธารณะ	86.90	13.10	0.00	78.80	21.20	0.00	71.20	6.30	22.50
- ห้องอาบน้ำ	86.90	13.10	0.00	79.00	21.00	0.00	79.80	8.30	11.90
- ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว	93.10	6.20	0.00	-	-	-	-	-	-
- ร้านอาหาร	81.40	18.60	0.00	-	-	-	-	-	-

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับความสะอาด (ดังตารางที่ 4.12) ได้ผลว่า ห้องสุขาสาธารณะ และห้องอาบน้ำบริเวณเขตบริการบ้านกว้างแคมป์มีปัญหาด้านความสะอาดมากที่สุด (ร้อยละ 29.90 และ 25.00 ตามลำดับ) เนื่องจากเป็นเขตบริการที่มีการรองรับนักท่องเที่ยวมากที่สุดในเขตบริการที่ศึกษาทั้งสามเขต และอันดับสาม ได้แก่ ลานกางเต็นท์บริเวณเขตบริการเขาพะเนินทุ่ง (ร้อยละ 23.40)

ตารางที่ 4.12

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสิ่งอำนวยความสะดวก แยกเขตบริการ
และประเด็นการพิจารณาความสะดวก

หน่วย : ร้อยละ

ความสะดวก	เขตบริการที่ทำการ อุทยานแห่งชาติ		เขตบริการ บ้านกร่างแคมป์		เขตบริการ เขาพะเนินทุ่ง	
	สะดวก	สกปรก	สะดวก	สกปรก	สะดวก	สกปรก
เขตที่พัก						
- บ้านพัก	91.60	8.40	-	-	-	-
- ค่ายเยาวชน	-	-	86.50	13.50	-	-
- ลานกางเต็นท์	96.20	3.80	100.00	0.00	76.60	23.40
เขตบริการทั่วไป						
- ที่จอดรถ	92.30	7.70	98.30	1.70	95.50	3.60
- ห้องสุขาสาธารณะ	92.30	7.70	70.10	29.90	99.10	0.90
- ห้องอาบน้ำ	95.40	4.60	75.00	25.00	100.00	0.00
- ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว	93.80	6.20	-	-	-	-
- ร้านอาหาร	92.20	7.80	-	-	-	-

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับแสงสว่าง (ดังตารางที่ 4.13) ได้ผลว่า สิ่งอำนวยความสะดวกหลายอย่างมีแสงสว่างบริการเพียงพอ ส่วนที่มีแสงสว่างไม่เพียงพอ ทำให้นักท่องเที่ยวรู้สึกไม่ปลอดภัยที่สุดจากการทำแบบสอบถาม พบว่า เป็นส่วนของที่จอดรถ โดยที่จอดรถบริเวณเขตบริการบ้านกร่างแคมป์เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีจำนวนร้อยละของความเห็นสูงที่สุด (ร้อยละ 53.80) รองลงมา คือ ที่เขตบริการเขาพะเนินทุ่ง (ร้อยละ 53.10) ส่วนลานกางเต็นท์บริเวณเขตบริการเขาพะเนินทุ่ง (ร้อยละ 48.20) และเมื่อแยกเขตบริการพิจารณา พบว่า เขตบริการเขาพะเนินทุ่งเป็นเขตที่นักท่องเที่ยวเห็นว่า ยังมีแสงสว่างไม่เพียงพอมากกว่าเขตบริการอื่น ๆ ได้แก่ ที่จอดรถ และบริเวณลานกางเต็นท์ ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว

ตารางที่ 4.13

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสิ่งอำนวยความสะดวก แยกเขตบริการ
และประเด็นการพิจารณาแสงสว่าง

หน่วย : ร้อยละ

แสงสว่าง	เขตบริการที่ทำการ อุทยานแห่งชาติ		เขตบริการ บ้านกร่างแคมป์		เขตบริการ เขาพะเนินทุ่ง	
	เพียงพอ	ไม่เพียงพอ	เพียงพอ	ไม่เพียงพอ	เพียงพอ	ไม่เพียงพอ
เขตที่พัก						
- บ้านพัก	73.70	26.30	-	-	-	-
- ค่ายเยาวชน	-	-	59.50	40.50	-	-
- ลานกางเต็นท์	76.90	23.10	57.60	42.40	51.80	48.20
เขตบริการทั่วไป						
- ที่จอดรถ	85.40	14.60	46.20	53.80	46.90	53.10
- ห้องสุขาสาธารณะ	81.50	18.50	86.30	13.70	70.50	29.50
- ห้องอาบน้ำ	86.90	13.10	84.90	15.10	75.00	25.00
- ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว	90.80	9.20	-	-	-	-
- ร้านอาหาร	83.70	16.30	-	-	-	-

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับอุปกรณ์อำนวยความสะดวก (ดังตารางที่ 4.14) ได้ผลว่า ปัญหาที่พบยังคงเป็นเรื่องน้ำใช้ในพื้นที่และสุขภัณฑ์ โดยนักท่องเที่ยวร้อยละ 90 เห็นว่าห้องสุขาสาธารณะบริเวณเขตบริการเขาพะเนินทุ่ง มีความไม่พร้อมในประเด็นดังกล่าว เนื่องจากมีการสำรองน้ำโดยสูบจากแหล่งน้ำธรรมชาติขึ้นมาเก็บในถังค้ำน้ำขนาด 4,000 ลิตร จำนวน 5 ถัง ซึ่งปริมาณดังกล่าวเมื่อเทียบกับความต้องการน้ำใช้ของนักท่องเที่ยวที่พักแรมต่อคนต่อวันที่ 80 ลิตร เจ้าหน้าที่ศูนย์บริการและน้ำ เพื่อใช้ในสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ อีกประมาณร้อยละ 15 ของปริมาณน้ำสำรอง รวมแล้วเป็นปริมาณ 19,800 ลิตร ที่เหลืออีกเพียง 200 ลิตร สามารถรองรับนักท่องเที่ยวแบบไป - กลับ (10 ลิตร/คน/วัน) ได้ก็เพียง 20 คนเท่านั้น ในขณะที่จำนวนนักท่องเที่ยวแบบไป - กลับที่เข้าไปในพื้นที่มีจำนวนมากกว่านั้นมาก รองลงมาได้แก่ ห้องสุขาสาธารณะและห้องอาบน้ำบริเวณเขตบริการบ้านกร่างแคมป์ (ร้อยละ 71.40 และ 64.70 ตามลำดับ) ปัจจุบันไม่มีการสำรองน้ำ แต่ใช้ระบบประปาภูเขา มีบิ๊มน้ำคอยสูบน้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติ ซึ่งมีปริมาณ

มาก – น้อยต่างกันตามฤดูกาล จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ พบว่า ในช่วงฤดูร้อนที่น้ำน้อย เป็นปัญหากับการดำเนินงานจนต้องปิดเขตบริการก็มี

ตารางที่ 4.14

แสดงความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสิ่งอำนวยความสะดวก แยกเขตบริการ
และประเด็นการพิจารณาอุปกรณ์อำนวยความสะดวก

หน่วย : ร้อยละ

อุปกรณ์	เขตบริการ ที่ทำการ อุทยานแห่งชาติ		เขตบริการ บ้านกร่าง แคมป์		เขตบริการ เขาพะเนินทุ่ง	
	พร้อม	ไม่พร้อม	พร้อม	ไม่พร้อม	พร้อม	ไม่พร้อม
เขตที่พัก						
- บ้านพัก (เฟอริเนเจอร์)	88.40	11.60	-	-	-	-
- ค่ายเยาวชน(เฟอริเนเจอร์)	-	-	40.50	59.50	-	-
- ลานกางเต็นท์ (ความพร้อมของเต็นท์ให้เช่า)	84.60	15.40	98.30	1.70	86.90	13.10
เขตบริการทั่วไป						
- ห้องสุขาสาธารณะ (สุขภัณฑ์, น้ำใช้)	76.20	23.80	28.60	71.40	10.00	90.00
- ห้องอาบน้ำ (สุขภัณฑ์, น้ำใช้)	83.80	16.20	35.30	64.70	36.90	63.10
- ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว (นิทรรศการ, สื่อ)	93.10	6.90	-	-	-	-

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับความสวยงาม รวมถึงรูปแบบที่มีความกลมกลืนต่อสภาพแวดล้อม (ดังตารางที่ 4.15) ได้ผลว่า สิ่งอำนวยความสะดวกส่วนใหญ่ใช้วัสดุ ไม้และปูน ในการสร้างในพื้นที่เดิม มีความสวยงาม และกลมกลืนต่อสภาพแวดล้อมดีมาก โดยไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกใดที่ระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเห็นว่า สวยงามดีต่ำกว่าร้อยละ 80 เลย ส่วนสิ่งอำนวยความสะดวกที่ควรมีการปรับปรุงด้านความสวยงามมากที่สุด คือ บริเวณเขตบริการที่ทำการอุทยานแห่งชาติ โดยร้านอาหารควรมีการปรับปรุงมากที่สุด (ร้อยละ 14.80) รองลงมา คือ ร้านขายของที่ระลึก (ร้อยละ 12.50) และห้องอาบน้ำ (ร้อยละ 12.30)

ตารางที่ 4.15

แสดงความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสิ่งอำนวยความสะดวก แยกเขตบริการ
และประเด็นการพิจารณาความสวยงาม รวมทั้งความกลมกลืนต่อสภาพแวดล้อม

หน่วย : ร้อยละ

ความสวยงาม รวมทั้งความ กลมกลืนต่อสภาพแวดล้อม	เขตบริการที่ทำกร อุทยานแห่งชาติ		เขตบริการบ้านกร่าง แคมป์		เขตบริการเขาพะเนิน ทุ่ง	
	สวยงาม	ควรปรับปรุง	สวยงาม	ควรปรับปรุง	สวยงาม	ควรปรับปรุง
เขตที่พัก						
- บ้านพัก	94.70	5.30	-	-	-	-
- ค่ายเยาวชน	-	-	91.90	8.10	94.20	5.80
- ลานกางเต็นท์	92.30	7.70	100.00	0.00	100.00	0.00
เขตบริการทั่วไป						
- ห้องสุขาสาธารณะ	89.20	10.80	89.90	10.10	95.50	4.50
- ห้องอาบน้ำ	87.70	12.30	90.00	10.00	96.40	3.60
- ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว	95.40	4.60	-	-	-	-
- ร้านอาหาร	85.20	14.80	-	-	-	-
- ร้านขายของที่ระลึก	87.50	12.50	-	-	-	-

นอกจากนี้ มีประเด็นย่อยเพิ่มเติมเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ ความสะดวก
ในการจอดรถ (ดังในตารางที่ 4.16) และความหลากหลายของสินค้า (ดังตารางที่ 4.17) ได้ผลว่า
ความสะดวกของที่จอดรถทั้งสามเขตอยู่ในระดับที่นักท่องเที่ยวค่อนข้างพอใจ เขตบริการที่
นักท่องเที่ยวเห็นว่ามีความไม่สะดวกในการจอดรถมากที่สุด ได้แก่ เขตบริการเขาพะเนินทุ่ง (ร้อยละ
36.00) และ นักท่องเที่ยวที่มีความเห็นว่า สินค้าของที่ระลึกมีความหลากหลายดีแล้ว (ร้อยละ 82.80)

ตารางที่ 4.16

แสดงความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสิ่งอำนวยความสะดวก แยกเขตบริการ
และประเด็นการพิจารณาความสะดวกในการจอดรถ

หน่วย : ร้อยละ

ความสะดวกในการจอดรถ	เขตบริการที่ทำการ อุทยานแห่งชาติ		เขตบริการบ้าน กว้างแคมปี		เขตบริการเขา พะเนินทุ่ง	
	สะดวก	ไม่สะดวก	สะดวก	ไม่สะดวก	สะดวก	ไม่สะดวก
เขตบริการทั่วไป - ที่จอดรถ	86.20	13.80	65.50	34.50	64.00	36.00

ตารางที่ 4.17

แสดงความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสิ่งอำนวยความสะดวกแยก เขตบริการ
และประเด็นการพิจารณาความหลากหลายของสินค้าของที่ระลึก

หน่วย : ร้อยละ

ความหลากหลาย ของสินค้า	เขตบริการที่ทำการ อุทยานแห่งชาติ		เขตบริการบ้านกว้าง แคมปี		เขตบริการเขาพะเนินทุ่ง	
	หลากหลาย	ไม่หลากหลาย	หลากหลาย	ไม่หลากหลาย	หลากหลาย	ไม่หลากหลาย
เขตบริการทั่วไป - ร้านขายของที่ระลึก	82.80	17.20	-	-	-	-

1. ระบบสาธารณูปโภค ระบบสาธารณูปโภคของเขตบริการในอุทยานแห่งชาติ
แก่งกระจานในปัจจุบัน (ดังตารางที่ 4.18)

เมื่อมีการสำรวจความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ (ดังตารางที่ 4.19) และความคิดเห็น
จากนักท่องเที่ยว (ดังตารางที่ 4.20) เจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจกับระบบไฟฟ้าน้อยที่สุด อยู่ในระดับ
ปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 2.75 และ SD 1.251) ส่วนนักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นว่า ระบบสื่อสารยังไม่
เพียงพอในทั้งสามเขตบริการ (ร้อยละ 20.30 81.50 และ 92.70 ตามลำดับ) โดยมีสาเหตุดังนี้

ตาราง 4.18

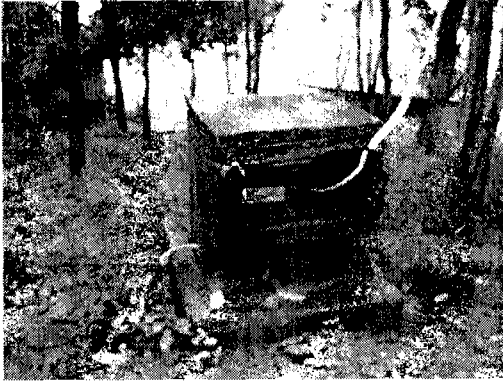
ระบบสาธารณูปโภคของเขตบริการ

ระบบสาธารณูปโภค	เขตบริการที่ทำกา รอุทยานแห่งชาติ	เขตบริการบ้าน กว้างแคมป์	เขตบริการเขา พะเนินทุ่ง
ระบบไฟฟ้า	การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ระบบไฟฟ้า 1 เฟส	เครื่องปั่นไฟ เซลล์แสงอาทิตย์	เครื่องปั่นไฟ
ระบบประปา	สูบน้ำจากอ่างเก็บน้ำ ไปกักเก็บในแทงค์ แล้วจ่ายไปตามจุด ต่างๆ	ระบบประปาชั่วคราว	ระบบประปาชั่วคราว
ระบบสื่อสาร	โทรศัพท์ โทรศัพท์เคลื่อนที่ วิทยุ	วิทยุ	วิทยุ

เจ้าหน้าที่มีความพึงพอใจต่อระบบไฟฟ้าของเขตบริการในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 2.75 และ SD = 1.251) ส่วนนักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นว่า ระบบไฟฟ้าแสงสว่างบริเวณถนนและทางเดินของเขตบริการบ้านกว้างแคมป์ (ร้อยละ 45.40 และ 44.50 ตามลำดับ) และเขตบริการเขาพะเนินทุ่ง (ร้อยละ 71.20 และ 62.50 ตามลำดับ) ยังไม่เพียงพอ นอกจากนี้ ระบบไฟฟ้าสำหรับเขตที่ทำกาอุทยานฯ ปัจจุบันเริ่มไม่เพียงพอกับความต้องการ เนื่องจากปริมาณนักท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกมีเพิ่มมากขึ้น อีกทั้งยังขาดการจัดการที่ดี เห็นได้จากการวางสายไฟที่ระเกะระกะตามริมทางเดินในเขตบ้านพักนักท่องเที่ยว รวมทั้งไม่มีการวางจุดจ่ายกระแสไฟฟ้าอย่างมิดชิด ทำให้เกิดอันตรายได้ ส่วนเขตบริการบ้านกว้างและพะเนินทุ่งแคมป์ต้องใช้เครื่องปั่นไฟร่วมกับเซลล์ไฟฟ้าพลังแสงอาทิตย์ เนื่องจากทางอุทยานมีข้อห้ามเรื่องการเดินสายไฟฟ้าเข้าในเขตป่าลึก

ภาพ 4.11

การจัดวางระบบไฟฟ้าในสวนบ้านพักนักท่องเที่ยวเขตบริการ
ที่ทำการอุทยานแห่งชาติซึ่งขาดการจัดการ

เจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจต่อระบบประปาของเขตบริการในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 2.85 และ SD = 0.933) ส่วนนักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นว่า น้ำดื่ม - น้ำใช้ในพื้นที่เขตบริการ บ้านกว้างแคมป์ และเขตบริการเขาพะเนินทุ่ง ยังไม่เพียงพอสำหรับรองรับนักท่องเที่ยว (ร้อยละ 46.20 และ 58.30 ตามลำดับ) ระบบประปาของเขตบริการที่ทำการอุทยานแห่งชาติ ทำการสูบน้ำจากอ่างเก็บน้ำแก่งกระจาน แล้วนำมาพักเก็บก่อนแจกจ่ายโดยวิธี Gravity ส่วนเขตบริการ บ้านกว้างแคมป์ และเขตบริการเขาพะเนินทุ่งใช้ระบบประปาภูเขาชั่วคราว คือ ใช้แหล่งน้ำบริเวณใกล้เคียง เพื่อใช้งานในส่วนอุปโภค ส่วนน้ำบริโภคนักท่องเที่ยวต้องนำขึ้นไปเอง

เจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจต่อระบบสื่อสารของเขตบริการในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.30 และ SD = 0.801) ส่วนนักท่องเที่ยวเห็นว่า เป็นระบบสาธารณูปโภคที่ไม่เพียงพอมากที่สุดในทุกทั้งสามเขตบริการดังที่วิเคราะห์ไปในตอนต้น (ดังตารางที่ 4.20) ระบบสื่อสารในเขตบริการที่ทำการอุทยานมีบริการทั้งตู้โทรศัพท์สาธารณะ และโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่สามารถรับสัญญาณได้เกือบทุกระบบ ให้บริการ และวิทยุในการติดต่อเขตพิทักษ์อุทยานต่าง ๆ ส่วนเขตบริการในป่าสามารถใช้ได้เพียงระบบวิทยุติดต่อเจ้าหน้าที่ ทำให้ไม่สะดวกกับนักท่องเที่ยว ที่ปัจจุบันเกือบทั้งหมดมีโทรศัพท์เคลื่อนที่

ตารางที่ 4.19

ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่และนักท่องเที่ยวต่อระบบสาธารณูปโภคของเขตรบริการ

ระบบสาธารณูปโภค	ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่	
	ค่าเฉลี่ย	S.D.
ระบบไฟฟ้า	2.75	1.251
ระบบประปา	2.85	0.933
ระบบสื่อสาร	3.30	0.801

ตารางที่ 4.20

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อระบบสาธารณูปโภคของเขตรบริการ

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	เขตรบริการที่ทำ การอุทยาน แห่งชาติ	เขตรบริการบ้าน กร่างแคมป์	เขตรบริการเขา พะเนินทุ่ง	
ไฟฟ้าแสงสว่าง				
- บ้านพัก	เพียงพอ	86.70	78.00	63.30
	ไม่เพียงพอ	13.30	22.00	36.70
- ทางเดิน	เพียงพอ	85.20	44.50	37.50
	ไม่เพียงพอ	14.80	55.50	62.50
- ถนน	เพียงพอ	85.20	45.40	28.80
	ไม่เพียงพอ	14.80	54.60	71.20
น้ำดื่ม - น้ำใช้ในพื้นที่	เพียงพอ	84.40	53.80	41.70
	ไม่เพียงพอ	15.60	46.20	58.30
โทรศัพท์สื่อสาร	เพียงพอ	79.70	18.50	7.30
	ไม่เพียงพอ	20.30	81.50	92.70

4.2 การวิเคราะห์ด้านบริการการท่องเที่ยว

4.2.1 บุคลากรส่วนบริการ

ในปัจจุบันทางอุทยานฯ ใช้คนในพื้นที่ทั้งหมดในการทำงาน ซึ่งค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ (ดังตารางที่ 4.21) เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่คิดว่ามีจำนวนเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 68.4 ของเจ้าหน้าที่ที่เลือกตอบ โดยมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.16 และ SD = 0.501) ส่วนนักท่องเที่ยวถึงแม้จะมีความคิดเห็นว่ามีจำนวนเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอในการอำนวยความสะดวก โดยเฉพาะในเขตบริการบ้านกร่างแคมป์ ซึ่งสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้เป็นจำนวนมาก แต่เจ้าหน้าที่ประจำเขตบริการในปัจจุบันมีจำนวนเพียง 8 คนเท่านั้น อีกทั้งมีข้อเสนอแนะว่า ควรมีความรวดเร็วในการให้บริการมากขึ้น และ นอกจากจำนวนเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอแล้วยังเกิดจากคุณภาพของเจ้าหน้าที่ที่ขาดการฝึกอบรม การบริการจึงเป็นไปอย่างไม่เต็มที่ ทำให้อุทยานฯ มีแนวคิดว่าจะจ้างบริษัทรับเหมาทำงานบริการแทนคนในพื้นที่ เนื่องจากการจ้างเจ้าหน้าที่จำนวนเพิ่มขึ้นจะเป็นภาระทางงบประมาณ

ทว่า การใช้เจ้าหน้าที่โดยคนในพื้นที่ นอกจากจะเป็นการปลูกจิตสำนึกในการรักษาสภาพแวดล้อมของถิ่นที่อยู่ ยังส่งผลถึงรายได้ที่จะกระจายไปในชุมชนใกล้เคียงอีกด้วย นอกจากนี้ การจ้างงานคนนอกพื้นที่เข้ามาทำอาจส่งผลกระทบต่อทั้งสภาพแวดล้อม และความสัมพันธ์กับชุมชนรอบข้างได้

ตารางที่ 4.21

ความคิดเห็นและความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อบุคลากรด้านการบริการของเขตบริการ

ความคิดเห็น	ไม่		ระดับความพึงพอใจ (%)				ค่าเฉลี่ย	S.D.	
	เพียงพอ (%)	เพียงพอ (%)	มากที่สุด	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
เจ้าหน้าที่									
- จำนวน	31.60	68.40	0.00	21.10	73.70	5.30	0.00	3.16	0.50
- ความพร้อมด้านบุคลากร นำเที่ยว	-	-	0.00	60.00	25.00	15.00	0.00	3.45	0.76
- มนุษยสัมพันธ์	-	-	0.00	60.00	40.00	0.00	0.00	3.60	0.50

จากการสัมภาษณ์และแบบสอบถาม พบว่า ในทั้ง 3 เขตบริการระบบป้ายสื่อความหมาย ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ของแหล่งท่องเที่ยว และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ยังขาดความชัดเจน และความกลมกลืนกับธรรมชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตบริการบ้านกร่าง และเขตบริการเขาพะเนินทุ่ง (ดังตารางที่ 4.22) ทำให้เกิดความสับสนแก่นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาในพื้นที่ อีกทั้งควรมีการปรับปรุงสวนของนิทรรศการในเขตบริการเขาพะเนินทุ่ง และเขตบริการบ้านกร่างแคมป์ เมื่อพิจารณาจากระเบียบการสื่อความหมายแล้ว เขตบริการบ้านกร่างแคมป์ เป็นเขตบริการที่นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นว่า ควรปรับปรุงมากที่สุด ทั้งเจ้าหน้าที่บริการข้อมูล ป้ายสื่อความหมาย และความต้องการมัคคุเทศน์

มัคคุเทศน์ในปัจจุบัน ทางอุทยานฯ ได้ใช้บุคคลในพื้นที่ ซึ่งเป็นญาติของเจ้าหน้าที่เข้ามาทำงานเป็นมัคคุเทศน์น้อยทั้งหมด ซึ่งกระทำในช่วงปิดภาคเรียน เป็นการปลูกจิตสำนึกในการรักษาสภาพแวดล้อมของถิ่นที่อยู่ และได้ประโยชน์ต่อสังคมจากรายได้ที่จะกระจายไปในชุมชนใกล้เคียง แต่ปัจจุบันทางอุทยานฯ กำลังพิจารณาบริษัทรับเหมาดูแลพื้นที่มาทำงานแทน ซึ่งทำให้คนในชุมชนตกงาน และอาจเกิดปัญหาด้านความสัมพันธ์ระหว่างตัวอุทยานฯ กับชุมชนได้

ตาราง 4.22

ความคิดเห็นและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่าง
ต่อระบบการสื่อความหมายของเขตบริการ

หน่วย : ร้อยละ

รายการ		เขตบริการที่ ทำการ อุทยาน แห่งชาติ	เขตบริการ บ้านกร่าง แคมป์	เขตบริการเขา พะเนินทุ่ง
เจ้าหน้าที่บริการข้อมูล				
- จำนวนรองรับ	เพียงพอ	91.40	50.80	65.80
	ไม่เพียงพอ	8.60	<u>49.20</u>	34.20
- มนุษย์สัมพันธ์	ดี	89.80	81.40	92.80
	ควรปรับปรุง	10.20	<u>18.60</u>	7.20

ตาราง 4.22 (ต่อ)

หน่วย : ร้อยละ

รายการ		เขตบริการที่ ทำการ อุทยาน แห่งชาติ	เขตบริการ บ้านกร่าง แคมป์	เขตบริการ เขาพะเนินทุ่ง
ป้ายสื่อความหมาย				
- ความชัดเจน	ชัดเจน	88.30	46.70	55.90
	ไม่ชัดเจน	11.70	<u>53.30</u>	44.10
- ความกลมกลืนกับธรรมชาติ	กลมกลืน	89.80	56.70	75.50
	ไม่กลมกลืน	10.20	<u>43.30</u>	24.50
- นิทรรศการ	น่าสนใจ	82.80	61.20	9.10
	ควรปรับปรุง	17.20	38.80	<u>90.90</u>
มัคคุเทศก์				
- จำนวนรองรับ	เพียงพอ	78.10	20.20	5.90
	ไม่เพียงพอ	21.90	79.80	<u>94.10</u>
- มนุษย์สัมพันธ์	ดี	89.80	54.70	81.30
	ควรปรับปรุง	10.20	<u>45.30</u>	18.70
- ทางเดินศึกษาธรรมชาติ	น่าสนใจ	89.30	74.60	87.60
	ควรปรับปรุง	10.70	<u>25.40</u>	12.40

4.2.2 การให้บริการที่พัก

นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อการให้บริการที่พักของเขตบริการในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.09 และ SD = 1.797) และเจ้าหน้าที่มีความพึงพอใจต่อภาพรวมการให้บริการที่พักของเขตบริการในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน (ค่าเฉลี่ย = 3.32 และ SD = 0.598) (ดังตารางที่ 4.23)

ปัจจุบันระบบการจองบ้านพักของอุทยานแห่งชาติใช้ระบบจองผ่านโทรศัพท์ และทางอินเทอร์เน็ตที่สำนักอุทยานแห่งชาติเหมือนกันทั่วประเทศ โดยมีการให้ข้อมูลเกี่ยวกับบ้านพัก จำนวนห้อง ราคา และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ แล้วจึงส่งข้อมูลการจองไปยังอุทยานแห่งชาติ นั้น ๆ

ตาราง 4.23

ความคิดเห็นและความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่และนักท่องเที่ยว
ต่อการให้บริการที่พักของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า

	ระดับความพึงพอใจ (หน่วย: ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย	S.D.
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
นักท่องเที่ยว	13.60	50.00	13.60	0.00	0.00	3.09	1.80
เจ้าหน้าที่							
- ข้อมูลด้านที่พัก	5.00	30.00	60.00	5.00	0.00	3.35	0.67
- สภาพที่พัก	5.30	47.40	47.40	0.00	0.00	3.58	0.61
- ราคา	0.00	21.10	73.70	5.30	0.00	3.16	0.50
- วิธีการจอง	5.00	15.00	75.00	5.00	0.00	3.20	0.62
รวม						3.32	0.60

4.3 การวิเคราะห์ด้านกิจกรรม

4.3.1 การใช้งาน

จากการเก็บแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวในทั้ง 3 เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า มีข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง (ดังตารางที่ 4.24) พบว่า สัดส่วนของนักท่องเที่ยวเพศชายและหญิงมีปริมาณใกล้เคียงกัน ส่วนใหญ่อายุอยู่ในช่วง 16 – 35 ปี รายได้อยู่ในช่วงต่ำกว่า 30,000 บาทต่อเดือน นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาในอุทยานแห่งชาติส่วนใหญ่นิยมการเดินทางเป็นหมู่คณะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมาเที่ยวกับครอบครัว และมีพาหนะส่วนตัว จากการสัมภาษณ์ พบว่า มีการกระจุกตัวของนักท่องเที่ยว และหนาแน่นมากในกลุ่มแหล่งท่องเที่ยวหลัก ได้แก่ อ่างเก็บน้ำแก่งกระจาน และเขาพะเนินทุ่ง และมาในวันหยุดสุดสัปดาห์และช่วงเทศกาล มีแนวโน้มเกิดปัญหาความไม่เพียงพอของพื้นที่บริการ และความไม่พึงพอใจของนักท่องเที่ยว (ดังตารางที่ 4.7) รวมทั้งปัญหาเรื่องมลภาวะในพื้นที่

ตารางที่ 4.24
ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง

รายการ	เขตบริการ ที่ทำการ อุทยานแห่งชาติ		เขตบริการ บ้านกร่างแคมป์		เขตบริการ เขาพะเนินทุ่ง		รวม	
	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ
เพศ								
- ชาย	64	48.85	68	56.67	61	54.95	193	53.31
- หญิง	67	51.15	52	43.33	50	45.05	169	46.69
รวม	131	100.00	120	100.00	111	100.00	362	100.00
อายุ								
- น้อยกว่า 16 ปี	41	31.30	14	11.67	1	0.90	56	15.47
- 16 - 25 ปี	30	22.90	45	37.50	37	33.33	112	30.94
- 16 - 35 ปี	43	32.82	30	25.00	38	34.23	111	30.66
- 36 - 45 ปี	14	10.69	23	19.17	21	18.92	58	16.02
- 46 - 60 ปี	3	2.29	8	6.67	14	12.61	25	6.91
- มากกว่า 60 ปี	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
รวม	131	100.00	120	100.00	111	100.00	362	100.00
รายได้								
- ต่ำกว่า 10,000 บาทต่อเดือน	51	38.93	52	43.33	34	30.63	137	37.85
- 10,001 - 20,000 บาทต่อเดือน	42	32.06	34	28.33	33	29.73	109	30.11
- 20,001 - 30,000 บาทต่อเดือน	16	12.21	30	25	27	24.32	73	20.17
- 30,001 - 40,000 บาทต่อเดือน	10	7.63	4	3.33	9	8.11	23	6.35
- 40,001 - 50,000 บาทต่อเดือน	6	4.58	0	0	7	6.31	13	3.59
- มากกว่า 50,001 บาทต่อเดือน	6	4.58	0	0	1	0.9	7	1.93
รวม	131	100	120	100	111	100	362	100
ลักษณะการเดินทาง								
- มาคนเดียว	2	1.53	4	3.33	12	10.81	18	4.97
- กลุ่มนักเรียน / นักศึกษา	51	38.93	38	31.67	9	8.11	98	27.07
- มาเป็นครอบครัว	51	38.93	57	47.5	86	77.48	194	53.59
- มากับบริษัทนำเที่ยว	4	3.05	0	0	0	0	4	1.1
- มากับกลุ่มเพื่อน	23	17.56	21	17.5	4	3.6	48	13.26
รวม	131	100	120	100	111	100	362	100
พาหนะเดินทาง								
- รถส่วนบุคคล	81	61.83	74	61.67	77	69.37	232	64.09
- รถนำเที่ยว (จ้างเหมา)	48	36.64	44	36.67	33	29.73	125	34.53
- รถประจำทาง	1	0.76	2	1.67	1	0.9	4	1.1
- มอเตอร์ไซด์	1	0.76	0	0	0	0	1	0.28
รวม	131	100	120	100	111	100	362	100

4.3.2 กิจกรรม

1. กลุ่มแหล่งท่องเที่ยว เมื่อค้นคว้าจากข้อมูลทุติยภูมิพบว่าในแต่ละเขตบริการสามารถสนับสนุนกลุ่มแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ได้ดังนี้

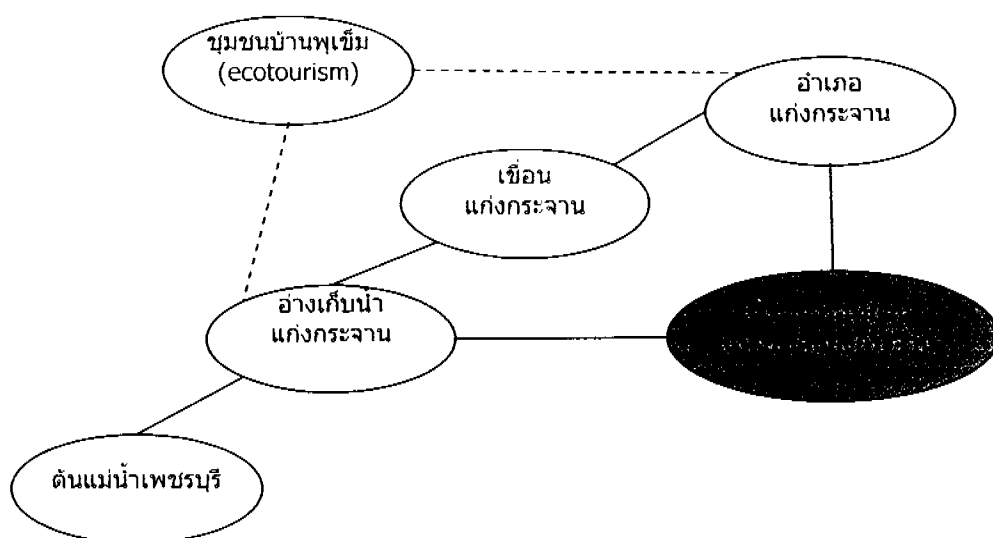
1) เขตบริการที่ทำการอุทยานแห่งชาติ สนับสนุนกลุ่มแหล่งท่องเที่ยวอ่างเก็บน้ำแก่งกระจาน และต้นแม่น้ำเพชรบุรี เป็นแหล่งท่องเที่ยวหลัก กิจกรรมที่นิยมคือ การเช่าเรือเที่ยวชมทะเลสาบ เล่นน้ำ ตกปลา ไปจนถึงล่องแก่ง มีแนวทางเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยว (ดังภาพที่ 4.12)

2) เขตบริการบ้านกร่างแคมป์ สนับสนุนกลุ่มแหล่งท่องเที่ยวบ้านกร่าง และพะเนินทุ่งแคมป์ กิจกรรมเด่นในเขตบริการนี้คือ การดูนก ดูผีเสื้อ เส้นทางศึกษาธรรมชาติ ส่องสัตว์ตามแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ (ดังภาพที่ 4.13)

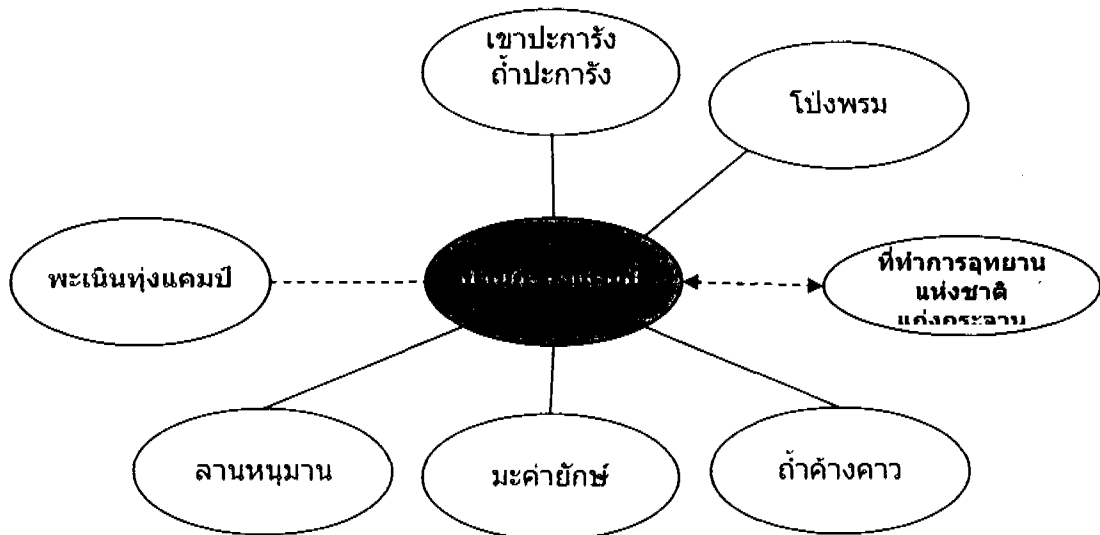
3) เขตบริการบ้านกร่างแคมป์ สนับสนุนกลุ่มแหล่งท่องเที่ยวบ้านกร่าง และพะเนินทุ่งแคมป์ กิจกรรมเด่นในเขตบริการคือ การชมทะเลหมอก การล่องแพ เทียน้ำตก เดินป่าศึกษาธรรมชาติตามกลุ่มแหล่งท่องเที่ยว (ดังภาพที่ 4.14)

ภาพที่ 4.12

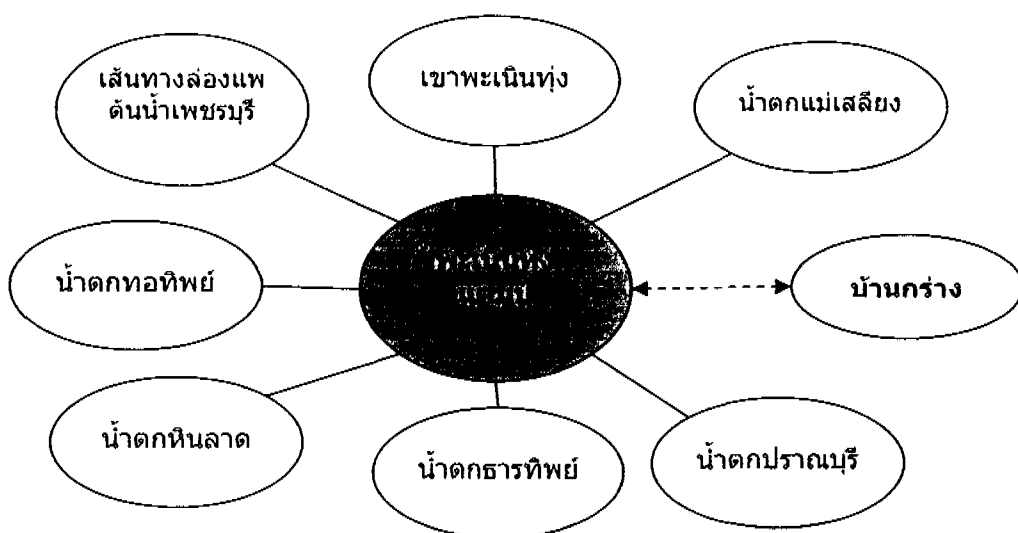
แนวทางเชื่อมโยงกลุ่มแหล่งท่องเที่ยวอ่างเก็บน้ำแก่งกระจาน

ภาพที่ 4.13
 แนวทางเชื่อมโยงกลุ่มแหล่งท่องเที่ยวบ้านกร่างและพะเนินทุ่งแคมป์
 ของเขตบริการบ้านกร่างแคมป์

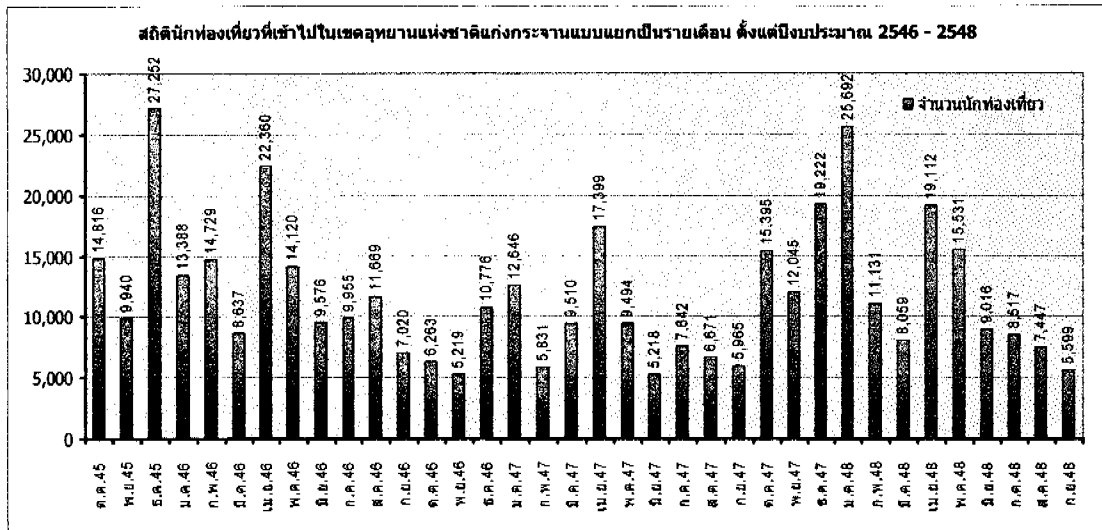
ภาพที่ 4.14
 แนวทางเชื่อมโยงกลุ่มแหล่งท่องเที่ยวบ้านกร่างและพะเนินทุ่งแคมป์
 ของเขตบริการเขาพะเนินทุ่ง

2. กิจกรรม-ฤดูกาล เขตบริการทั้งสามแห่งมีการรองรับนักท่องเที่ยวตลอดปี เนื่องจากกิจกรรมท่องเที่ยวส่วนใหญ่สามารถมาท่องเที่ยวได้ตลอดปี ช่วงที่ได้รับความนิยมมากที่สุดคือ เดือนธันวาคม - มกราคม เนื่องจากเป็นช่วงต้นฤดูหนาวที่สามารถชมทะเลหมอกได้ดี และรองลงมา คือ ช่วงเดือนเมษายน (ดังภาพที่ 4.16) ยกเว้นบางกิจกรรมที่ต้องมีการงดในช่วงฤดูฝน คือ ช่วงเดือนกรกฎาคม - ตุลาคม (ดังภาพที่ 4.17) เช่น การล่องแก่ง และเดินศึกษาธรรมชาติในบางจุด เนื่องจากสภาพพื้นที่ไม่อำนวย และนอกจากนี้ ยังมีปัจจัยเรื่องสภาพดินฟ้าอากาศในแต่ละปีด้วย ดังจะเห็นได้จากปี พ.ศ. 2547 ที่ทางอุทยานประสบปัญหาน้ำท่วม ทางขึ้นเขตบริการเขาพะเนินทุ่ง ถูกตัดขาด ต้องใช้เวลาซ่อมแซมเกือบ 1 ปี ทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวลดลงมาก (ดังภาพที่ 4.18)

ภาพที่ 4.15

สถิตินักท่องเที่ยวแบบแยกเป็นรายเดือนของอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน
ปีงบประมาณ 2546 - 2548

ที่มา: ส่วนศึกษาและวิจัยอุทยานแห่งชาติ สำนักอุทยานแห่งชาติ, 2548.

ภาพที่ 4.16

ช่วงเวลาของกิจกรรมท่องเที่ยวในระยะเวลา 1 ปี ที่เขตบริการแต่ละแห่งสนับสนุน

กิจกรรม	ระยะเวลา												
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	
ที่ทำการ อุทยานแห่งชาติ	เขื่อนน้ำโจน												
	คลองแก่งหน้าเพรา												
บ้านกว้างแคมป์	อนุสาวรีย์												
	เดินป่าศึกษาธรรมชาติ												
เขาพะเนินทุ่ง	ทะเลสาบจก												

การเก็บข้อมูลของการวิจัยกระทำในเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นวันหยุดติดต่อกัน 3 วัน ได้ผลว่า จุดประสงค์ของนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างที่เดินทางเข้ามาในพื้นที่อันดับแรก ได้แก่ การท่องเที่ยว รองลงมาคือ พักผ่อน และศึกษาหาความรู้ตามลำดับ (ดังตารางที่ 4.25)

ตารางที่ 4.25

จุดประสงค์ในการเดินทางเข้ามาในพื้นที่ศึกษาของนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่าง

จุดประสงค์	เขตบริการที่ทำการอุทยานแห่งชาติ		เขตบริการบ้านกว้างแคมป์		เขตบริการเขาพะเนินทุ่ง		รวม	
	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ
- ท่องเที่ยว	82	62.60	54	45.00	110	99.10	246	67.96
- พักผ่อน	83	63.36	43	35.83	41	36.94	167	46.13
- ศึกษาหาความรู้	44	33.59	35	29.17	9	8.11	88	24.31
- ผจญภัย เดินป่า	30	22.90	1	0.83	0	0.00	31	8.56
- ประชุม สัมมนา	2	1.53	1	0.83	0	0.00	3	0.83
- อื่น ๆ เช่น ดูนก คู่มือเสื้อ	2	1.53	28	23.33	1	0.90	31	8.56

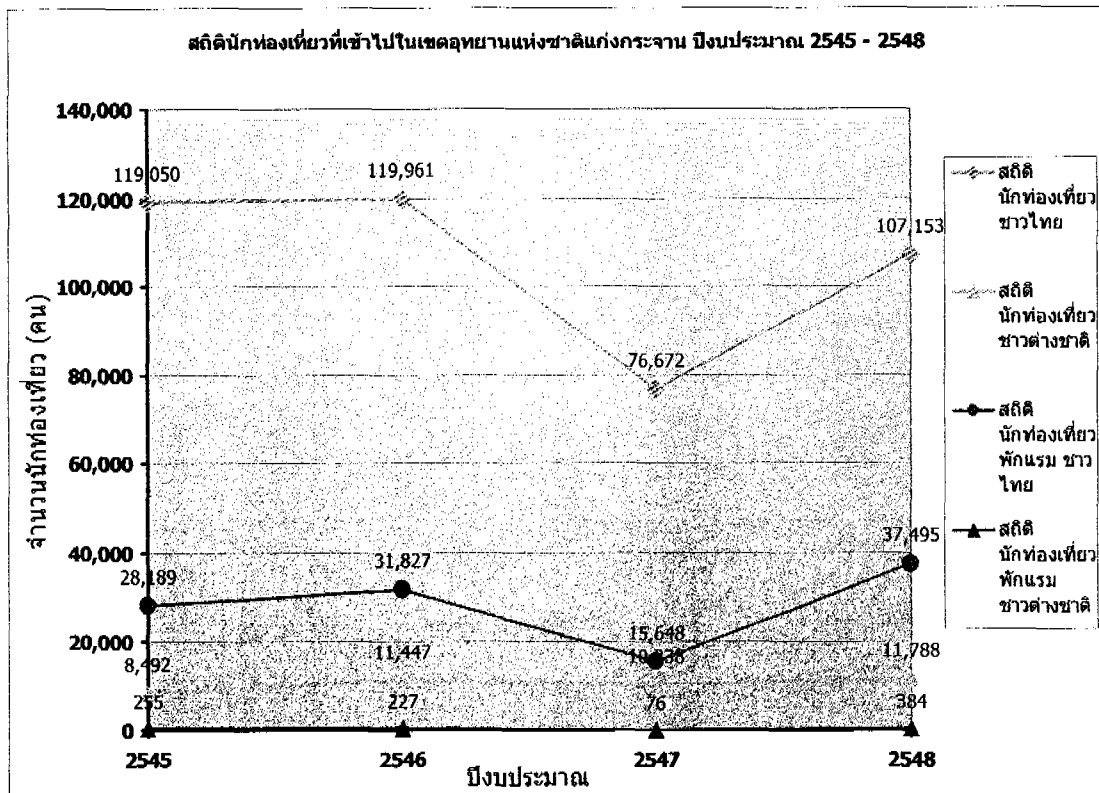
* หมายถึง ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

3. ระยะเวลาที่ใช้ จากสถิติที่เก็บโดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย นักท่องเที่ยวนิยมเข้ามาในอุทยานฯ ในช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์ โดยมีทั้งการเดินทางแบบเข้าไป – เย็นกลับ และแบบค้างคืน ในปัจจุบันอัตราส่วนของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาแบบเข้าไป – เย็นกลับมีมากกว่า

แต่จากการสัมภาษณ์ พบว่า อัตรานักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวแบบค้างคืนมีแนวโน้มสูงขึ้นในปัจจุบัน เนื่องจากนโยบายสนับสนุนการท่องเที่ยวจากภาครัฐ และทางอุทยานมีแผนพัฒนาพื้นที่เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับผลสำรวจของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว (ตารางที่ 4.26) มีร้อยละของผู้ที่เข้ามาพักผ่อน คิดเป็น 79.28 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และมักใช้เวลาค้างแรม 1 คืน (ร้อยละ 62.43) ในบ้านพักของอุทยานของเขตบริการที่ทำการอุทยานแห่งชาติ และลานกางเต็นท์ ในอีกสองเขตบริการที่เหลือ รวมทั้งค่ายเยาวชนบริเวณเขตบริการบ้านกว้างแคมป์อีกด้วย

ภาพที่ 4.17

สถิตินักท่องเที่ยวที่เข้าไปในเขตอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน
ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2545 - 2548

ที่มา: ส่วนศึกษาและวิจัยอุทยานแห่งชาติ สำนักอุทยานแห่งชาติ, 2548.

ตารางที่ 4.26

รูปแบบการพักผ่อนในพื้นที่ศึกษาของนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่าง

รายการ	เขตบริการที่ทำการอุทยานแห่งชาติ		เขตบริการบ้านกร่างแคมป์		เขตบริการเขาพะเนินทุ่ง		รวม	
	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ	คน	ร้อยละ
การพักผ่อน								
- ไม่พักผ่อน	5	3.82	17	14.17	53	47.75	75	20.72
- พักแรม	126	96.18	103	85.83	58	52.25	287	79.28
ระยะเวลาการพักผ่อน								
- พักแรม 1 คืน	116	92.06	56	46.28	52	46.85	224	61.88
- พักแรม 2 คืน	10	7.94	42	35.00	6	5.41	58	16.02
- พักแรม 2 ขึ้นไป	0	0.00	5	4.17	0	0.00	5	1.38
สถานที่พักผ่อน								
- บ้านพักอุทยาน	96	73.28	1	0.83	3	2.70	100	27.62
- ค่ายเยาวชน	3	2.29	37	30.83	0	0.00	40	11.05
- ลานกางเต็นท์	27	21.43	65	63.11	55	49.55	147	40.61

* หมายถึง ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

รูปแบบกิจกรรมหลัก ๆ ที่เปิดให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในเขตบริการทั้ง 3 เขต (ดังตารางที่ 4.27) ในระยะเวลาท่องเที่ยวประมาณ 2 วัน 1 คืนของนักท่องเที่ยวทั่วไป (ดังภาพที่ 4.13) ซึ่งกิจกรรมชมทะเลหมอกเป็นกิจกรรมที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว (ดังตารางที่ 4.28) เนื่องจาก เป็นปรากฏการณ์ธรรมชาติที่หาชมได้ยากในภาคกลาง รองลงมา คือ การชมทิวทัศน์ และเดินป่า อย่างไรก็ตาม มีข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการให้มีกิจกรรมรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยวให้มากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งกิจกรรมที่สามารถทำได้ทั้งครอบครัว

ตาราง 4.27

กิจกรรมและแหล่งท่องเที่ยวของเขตบริการ

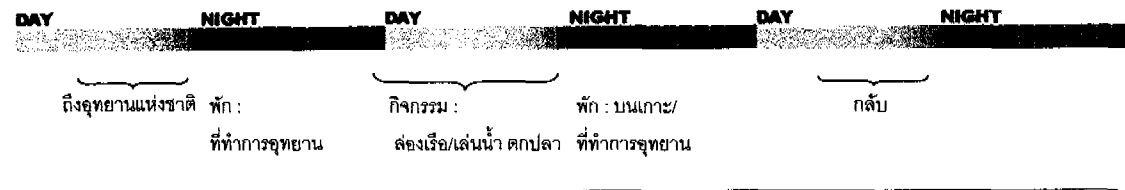
รายการ	เขตบริการที่ทำการ อุทยานแห่งชาติ	เขตบริการบ้านกว้าง แคมป์	เขตบริการเขา พะเนินทุ่ง
1. กลุ่มแหล่งท่องเที่ยว	กลุ่มแหล่งท่องเที่ยว อ่างเก็บน้ำแก่งกระจาน และต้นแม่น้ำเพชรบุรี	กลุ่มแหล่งท่องเที่ยว บ้านกว้างและพะเนิน ทุ่งแคมป์	กลุ่มแหล่งท่องเที่ยว บ้านกว้างและพะเนิน ทุ่งแคมป์
2. แหล่งท่องเที่ยว	เขื่อนแก่งกระจาน อ่างเก็บน้ำ แก่งกระจาน ต้นแม่น้ำเพชรบุรี ชุมชนบ้านพุเฒ่า	โป่งพรม เขาประการัง ลานหินผามาน ถ้ำค้างคาว มะค่ายักษ์	เขาพะเนินทุ่ง น้ำตกแม่เสด็จ น้ำตกตอทิพย์ น้ำตกธารทิพย์ น้ำตกหินลาด น้ำตกปราณบุรี
3. กิจกรรม	แคมป์ปิ้ง ล่องแพ/ล่องเรือ ดูผีเสื้อ ตกปลา	แคมป์ปิ้ง เดินป่าศึกษา ธรรมชาติ ดูนก ดูผีเสื้อ ชมทิวทัศน์ ส่องสัตว์	แคมป์ปิ้ง เดินป่าระยะไกล เดินป่าศึกษา ธรรมชาติ ชมทิวทัศน์ เที่ยวน้ำตก

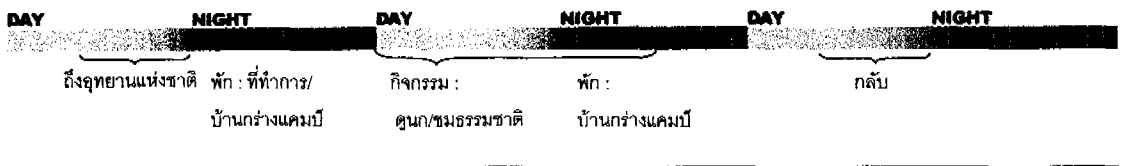
ภาพที่ 4.18

รูปแบบกิจกรรมท่องเที่ยวหลักของอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน

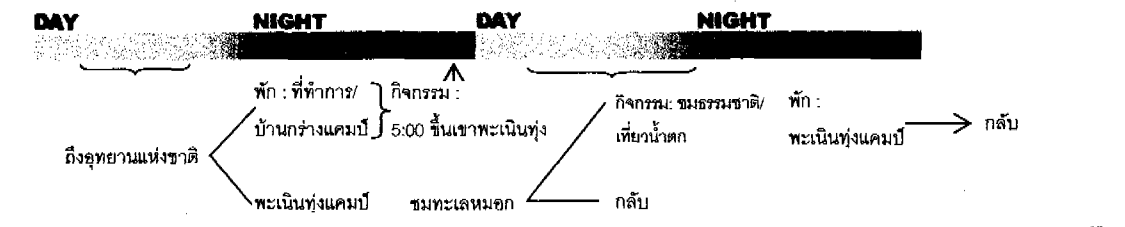
กิจกรรม ล่องเรือที่อ่างเก็บน้ำแก่งกระจาน

กิจกรรม ดูนกที่บ้านกว้างแคมป์

กิจกรรม ชมทะเลหมอกที่เขาพะเนินทุ่ง

ตารางที่ 4.28

กิจกรรมที่ประทับใจในพื้นที่ศึกษาของนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่าง

หน่วย : ร้อยละ

เขตบริการที่ทำการ อุทยานแห่งชาติ		เขตบริการบ้านกว้างแคมป์		เขตบริการ เขาพะเนินทุ่ง	
กิจกรรมที่ประทับใจเป็นอันดับ 1					
ชมทะเลหมอก	26.00	แคมป์ปิ้ง	45.80	ชมทะเลหมอก	60.40
ชมทิวทัศน์	22.90	ดูนก	15.00	แคมป์ปิ้ง	27.90
ชมผีเสื้อ	12.20	ชมผีเสื้อ	11.70	ชมทิวทัศน์	9.00
กิจกรรมที่ประทับใจเป็นอันดับ 2					
ชมทะเลหมอก	20.60	ดูนก	35.80	ดูนก ชมทะเลหมอก	23.40
ชมทิวทัศน์	16.80	เดินป่า	18.30	แคมป์ปิ้ง	19.80
เดินป่า ล่องเรือหรือแพ แคมป์ปิ้ง	12.20	ชมทิวทัศน์	15.80	ชมทิวทัศน์	11.70
กิจกรรมที่ประทับใจเป็นอันดับ 3					
ชมทิวทัศน์	16.00	ดูนก	25.00	ชมทิวทัศน์	56.00
เดิน - นั่งพักผ่อน	13.70	เดินป่า	22.50	เดินป่า	20.70
เดินป่า	11.50	เดิน - นั่งพักผ่อน	15.00	ดูนก	8.10

4.4 การวิเคราะห์ด้านการบริหารจัดการ

4.4.1 มลภาวะ

1. การจัดการขยะมูลฝอย อุทยานแห่งชาติมีการจัดการขยะโดยเก็บรวบรวมขยะจากทั้ง 3 เขตบริการมาเผาที่ทำการอุทยานแห่งชาติ เดิมทางอุทยานฯ ได้จัดถังขยะบริการตามเขต แต่ประสบปัญหาด้านการขนย้ายขยะมาจัดการ ปัจจุบันจึงเปลี่ยนรูปแบบมาเป็นการแจกถุงขยะแก่นักท่องเที่ยวที่เข้าไปในเขตบริการบ้านกว้าง และเขาพะเนินทุ่ง เมื่อออกมาก็นำติดตัวออกมาทิ้งบริเวณที่ทำการต่อไป

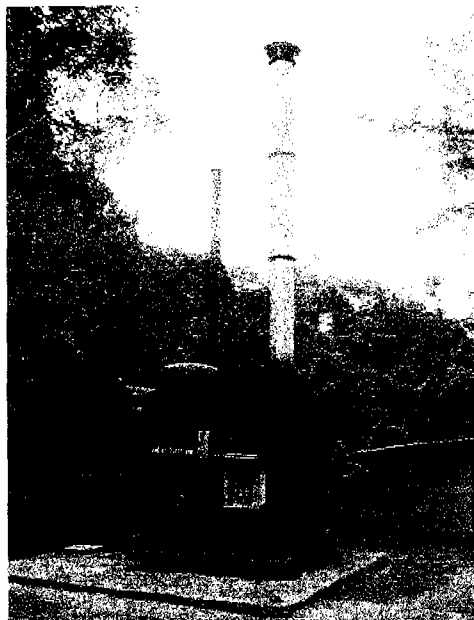
เตาเผาที่ทางอุทยานมี มีทั้งเตาเผาแบบธรรมดา และเตาเผาแบบไม่มีมลภาวะ แต่ปัจจุบันมีการใช้งานเพียงเตาเผาธรรมดา เนื่องจากเตาเผาแบบไม่มีมลภาวะต้องการกำลังไฟในการเดินเครื่องมากกว่ากำลังไฟฟ้าที่ทางอุทยานฯ ใช้นปัจจุบัน อีกทั้ง ยังใช้น้ำมันเป็นปริมาณมากในการเผาขยะ โดยเฉลี่ย 80 ลิตรต่อวัน

ภาพที่ 4.19
บริเวณที่เผาขยะในปัจจุบัน

หมายเหตุ: ถ่ายภาพโดยผู้วิจัย เมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549.

ภาพที่ 4.20
เตาเผาขยะแบบปลอดมลภาวะในพื้นที่ศึกษา ซึ่งปัจจุบันยังไม่มีการใช้งาน

หมายเหตุ: ถ่ายภาพโดยผู้วิจัย เมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549.

จากตารางที่ 4.29 ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ที่มีความพอใจปานกลางต่อการจัดการขยะมูลฝอยในปัจจุบัน คิดเป็นร้อยละ 50 ของเจ้าหน้าที่ที่ตอบแบบสอบถาม (ค่าเฉลี่ย = 3.55 และ SD = 0.826) อีกทั้ง ยังเสนอแนะให้มีการหาแนวทาง เพื่อให้สามารถใช้เตาเผาขยะแบบไม่มีมลภาวะได้ ส่วนความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเขตบริการบ้านกร่างแคมป์มีการจัดการขยะไม่เพียงพอ

2. การจัดการน้ำเสีย จากตาราง 4.29 พบว่า เจ้าหน้าที่มีระดับความพอใจต่อการจัดการน้ำเสียในปัจจุบันอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย = 3.20 และ SD = 1.146) เนื่องจากในเขตบริการไม่มีระบบจัดการรวม โดยสิ่งปลูกสร้างถ้าสร้างมานานจะใช้บ่อเกรอะ ส่วนสิ่งปลูกสร้างที่สร้างภายหลังจะมีบ่อบำบัดของแต่ละอาคารไป ส่วนน้ำเสียจากการบริโภคมักปล่อยให้ไหลไปตามผิวดิน

ตารางที่ 4.29

ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ในพื้นที่เกี่ยวกับระบบการจัดการมลภาวะ

หน่วย : ร้อยละ

การจัดการมลภาวะ	ระดับความพึงพอใจ (%)					ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	S.D.
	พึงพอใจมากที่สุด	พึงพอใจมาก	พึงพอใจปานกลาง	พึงพอใจน้อย	พึงพอใจน้อยที่สุด		
ระบบจัดการขยะมูลฝอย	15.00	30.00	50.00	5.00	0.00	3.55	0.83
ระบบจัดการน้ำเสีย	13.30	26.70	33.30	20.00	6.70	3.20	1.15

ตารางที่ 4.30

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับระบบการจัดการมลภาวะ

หน่วย : ร้อยละ

รายการ		เขตบริการที่ทำการอุทยานแห่งชาติ	เขตบริการบ้านกร่างแคมป์	เขตบริการเขาพะเนินทุ่ง	
ระบบจัดการขยะ	การจัดเก็บ	เพียงพอ	88.30	72.00	88.60
		ไม่เพียงพอ	11.70	28.00	11.40

4.4.2 ข้อจำกัดด้านการท่องเที่ยว

ข้อจำกัดด้านการท่องเที่ยว ถูกแยกประเด็นออกเป็นเรื่องเกี่ยวกับความปลอดภัย และ ฤดูกาลการท่องเที่ยว

ในการทำแบบสอบถามในด้านความปลอดภัย ได้มีการสอบถามทั้งความคิดเห็นของ นักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่าง และเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ (ดังตารางที่ 4.31) จากสถิติพบว่า เจ้าหน้าที่มีความพอใจในภาพรวมเกี่ยวกับความปลอดภัยในพื้นที่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.90 และ S.D. = 0.639)

1. ความปลอดภัยของที่พักร เจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจต่อความปลอดภัยของที่พักร ในทุก ๆ ด้านของเขตรบริการเป็นระดับพึงพอใจมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.95 4.10 4.05 ตามลำดับ) ส่วนความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว มีว่าเขตรบริการที่มีจุดแจ้งเหตุหรือป้อมยามไม่เพียงพอเป็นอันดับแรก ได้แก่ เขตรบริการบ้านกร่างแคมป์ (ร้อยละ 38.70) และเขตรบริการที่ควรมีการปรับปรุงเรื่องมนุษยสัมพันธ์ของเจ้าหน้าที่ ได้แก่ เขตรบริการที่ทำการอุทยานแห่งชาติ (ร้อยละ 18.30) นอกจากนี้ จากข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของนักท่องเที่ยวยังต้องการให้มีการจัดหน่วยรักษาความปลอดภัยเดินตรวจตรา เพื่อเพิ่มความมั่นใจในการพักอาศัยในพื้นที่จากอาชญากรรมและอุบัติเหตุ ส่วนความปลอดภัยจากสัตว์ป่าและภัยธรรมชาติ ในเขตรบริการบ้านกร่างแคมป์ และเขาพะเนินทุ่งจะมี สัตว์ป่าจำพวกนก ลิง ไปจนถึงช้าง และกระทิงเข้ามาหากินในพื้นที่เขตรบริการในช่วงกลางคืนที่ไม่มี นักท่องเที่ยว เนื่องจากบริเวณรอบเขตรบริการเป็นป่า ไม่มีรั้วเป็นสิ่งก่อดังอย่างชัดเจน ถึงแม้จะไม่เคยมีบันทึกในพื้นที่ว่ามีสัตว์ป่าทำร้ายคนในเขตรบริการ แต่ชยะของนักท่องเที่ยวที่ทิ้งไว้อาจสร้าง อันตรายให้กับสัตว์ป่าที่เข้ามาหากินถึงชีวิตได้

2. ความปลอดภัยของแหล่งท่องเที่ยวและเส้นทางท่องเที่ยว

เจ้าหน้าที่ที่มีความพึงพอใจต่อความปลอดภัยของแหล่งท่องเที่ยว และเส้นทางท่องเที่ยวใน ทุก ๆ ด้านของเขตรบริการเป็นระดับสูง แต่ด้วยสภาพเส้นทางท่องเที่ยวบ้านกร่างแคมป์ – เขาพะเนินทุ่ง มีโอกาสมีปัญหาในฤดูฝน เนื่องจากเส้นทางแคบ ผ่านทั้งส่วนที่อยู่ในสภาพป่า อีกทั้งต้องผ่านพื้นที่สูงชันและคดเคี้ยว โดยไม่มีเครื่องหมายหรือเครื่องป้องกันในจุดอันตราย ปัจจุบันทางอุทยานฯ จึงมีการจัดระเบียบโดยการกำหนดเวลาขึ้น – ลง สัตว์จรทางเดียว แบ่งเป็น 3 รอบต่อวัน ได้แก่

เวลาขึ้น	05:00 – 08:00 น.	เวลาลง	09:00 – 10:00 น.
	11:00 – 12:00 น.		13:00 – 14:00 น.
	15:00 – 16:00 น.		17:00 – 18:00 น.

รวมทั้ง มีข้อเสนอแนะของเจ้าหน้าที่ในการปิดเส้นทางในช่วงฤดูฝนอีกด้วย

ตารางที่ 4.31

ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ในพื้นที่เกี่ยวกับความปลอดภัย

ความปลอดภัย		ระดับความพึงพอใจ	
		ค่าเฉลี่ย	S.D.
ความปลอดภัยของที่พัก	จากอุบัติเหตุ	3.95	0.686
	จากสัตว์ป่า/ ภัยธรรมชาติ	4.1	0.718
	จากอาชญากรรม	4.05	0.686
ความปลอดภัยของแหล่งท่องเที่ยว	จากอุบัติเหตุ	3.75	0.786
	จากสัตว์ป่า/ ภัยธรรมชาติ	3.9	0.641
	จากอาชญากรรม	4.15	0.587
ความปลอดภัยของเส้นทางท่องเที่ยว	จากอุบัติเหตุ	3.5	0.513
	จากสัตว์ป่า/ ภัยธรรมชาติ	3.65	0.587
	จากอาชญากรรม	4.1	0.553
รวม		3.90 (SD = 0.639)	

ตารางที่ 4.32

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวในพื้นที่เกี่ยวกับระบบรักษาความปลอดภัย

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	เขตบริการที่ทำการอุทยานแห่งชาติ	เขตบริการบ้านร่างแคมป์	เขตบริการเขาพะเนินทุ่ง
ระบบรักษาความปลอดภัย			
- จำนวนป้อมยาม/ จุดแจ้งเหตุ			
เพียงพอ	81.40	61.30	63.90
ไม่เพียงพอ	18.60	38.70	36.10
- มนุษย์สัมพันธ์ของเจ้าหน้าที่			
ดี	81.70	82.40	86.90
ควรปรับปรุง	18.30	17.60	13.10

ผลจากการวิเคราะห์ทางสถิติที่กล่าวมาทั้งหมด สามารถนำมาสรุปเป็นสภาพปัจจุบัน และศักยภาพในการพัฒนาพื้นที่ในแต่ละเขต (ดังตารางที่ 4.33)

ตารางที่ 4.33

สรุปการวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์เพื่อพัฒนาพื้นที่เขตบริการที่ทำการอุทยานแห่งชาติ
บ้านกร่างแคมป์ และเขาพะเนินทุ่งในภาพรวม

	จุดแข็ง	จุดอ่อน	โอกาส	อุปสรรค
1. การวิเคราะห์ด้านแหล่งท่องเที่ยว				
1) การเข้าถึง	<ul style="list-style-type: none"> - สามารถเข้าถึงเขตบริการได้จากทางหลวงหลายเส้นทาง - เส้นทางของทั้งสามเขตบริการเชื่อมต่อกัน ทำให้สามารถจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวได้สะดวก 	<ul style="list-style-type: none"> - สภาพถนนแคบลงเมื่อเข้าในเขตบริการที่ลึกขึ้น และมีการเดินทางเดียว 	<ul style="list-style-type: none"> - ความยากลำบากในการเข้าถึงเป็นปัจจัยในการควบคุมปริมาณนักท่องเที่ยวไม่ให้มีจำนวนมากจนเกินไป 	<ul style="list-style-type: none"> - ความยากลำบากในการเข้าถึงเกิดจากสภาพเส้นทางที่ไม่ปลอดภัย ส่งผลต่อความมั่นใจของนักท่องเที่ยว
2) การวางผัง	-	<ul style="list-style-type: none"> - การวางผังแต่เดิมขาดการวางแผนของนักออกแบบ สิ่งก่อสร้างต่าง ๆ เกิดจากการสร้างโดยขาดการวางผังแม่บทตั้งแต่แรกเริ่มโดยเฉพาะอย่างยิ่งบ้านพักถูกสร้างอย่างกระจัดกระจายทั่วพื้นที่ และเจ้าหน้าที่ไม่สามารถดูแลได้อย่างทั่วถึง 	<ul style="list-style-type: none"> - พื้นที่เดิมที่ถูกพัฒนาแล้วยังมีพื้นที่ให้พัฒนาต่อเป็นจำนวนมาก 	-

ตารางที่ 4.33 (ต่อ)

	จุดแข็ง	จุดอ่อน	โอกาส	อุปสรรค
1. การวิเคราะห์ด้านแหล่งท่องเที่ยว				
3) สิ่งอำนวยความสะดวก	- มีสิ่งอำนวยความสะดวกแก่การพักผ่อนของนักท่องเที่ยวในเขตบริการ	- จำนวนสิ่งอำนวยความสะดวกบางอย่างไม่เพียงพอต่อการรองรับนักท่องเที่ยว	- มีการพัฒนาโครงการที่พักเพิ่มเติมเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแก่นักท่องเที่ยวบริเวณเขตบริการที่ทำการ ฯ	- นักท่องเที่ยวมีความเคยชินกับการท่องเที่ยวที่เน้นความสะดวกสบายของสิ่งอำนวยความสะดวกมากกว่าการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกเท่าที่จำเป็น
2. การวิเคราะห์ด้านบริการการท่องเที่ยว				
1) การบริการ	-	- เจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นชาวบ้านในพื้นที่แต่เดิมขาดทักษะในการบริการ และยังมีจำนวนไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว	-	- เดิมเจ้าหน้าที่ใช้คนในพื้นที่ทั้งหมด แต่กำลังพิจารณาจะใช้บริษัทรับเหมาดูแล ซึ่งอาจเกิดปัญหาเรื่องการจ้างงานและการปกครองส่วนท้องถิ่น
3. การวิเคราะห์ด้านกิจกรรม				
1) การใช้งาน	- สะดวกในการเดินทางมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว	- มีปัญหาในเรื่องภาษาและการสื่อความหมายกับนักท่องเที่ยวต่างชาติ - ขาดระบบป้ายสื่อความหมายทำให้เกิดความสับสนในการเดินทางในอุทยาน	-	- เดิมเจ้าหน้าที่ใช้คนในพื้นที่ทั้งหมด แต่กำลังพิจารณาจะใช้บริษัทรับเหมาดูแลซึ่งอาจเกิดปัญหาเรื่องการจ้างงานและการปกครองส่วนท้องถิ่น

ตารางที่ 4.33 (ต่อ)

	จุดแข็ง	จุดอ่อน	โอกาส	อุปสรรค
3. การวิเคราะห์ด้านกิจกรรม				
2) กิจกรรม	- กิจกรรมท่องเที่ยวส่วนใหญ่สามารถมาท่องเที่ยวได้ตลอดปี	- กิจกรรมยังไม่หลากหลาย	- นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีการทำกิจกรรมท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องเนื่องกันกับทั้งสามเขตบริการ จึงน่าจะจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกันได้	- อาจไม่สามารถทำกิจกรรมท่องเที่ยวบางส่วนได้ในฤดูฝน เนื่องจากสภาพเส้นทางไม่อำนวย
4. การวิเคราะห์ด้านการบริการ				
1) มลภาวะ	- มีเครื่องมือในการจัดการขยะที่มีประสิทธิภาพ	- ไม่สามารถใช้เตาเผาขยะแบบไม่มีมลภาวะได้เนื่องจากกำลังไฟฟ้าไม่พอและเสียค่าใช้จ่ายด้านเชื้อเพลิงมาก - ไม่มีระบบบำบัดน้ำเสียรวม	- มีการจัดการขยะโดยแจกถุงขยะให้นักท่องเที่ยวนำขยะของตนติดกลับมาจากแหล่งท่องเที่ยวด้วย	-
2) ข้อจำกัดด้านการการท่องเที่ยว	- พื้นที่ค่อนข้างมีความปลอดภัยสร้างความมั่นใจแก่นักท่องเที่ยว	- ไม่มีการกันขอบเขตพื้นที่ชัดเจนทำให้สัตว์ป่าเข้ามาหากินที่บ้านกร่างแคมป์ ซึ่งอาจกินขยะอันตรายที่นักท่องเที่ยวทิ้งไว้ - ขาดเจ้าหน้าที่ดูแลระหว่างเส้นทางท่องเที่ยว	-	-

ตารางที่ 4.34

สรุปการวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์เพื่อพัฒนาพื้นที่เขตบริการที่ทำการอุทยานแห่งชาติ

	จุดแข็ง	จุดอ่อน	โอกาส	อุปสรรค
1. การวิเคราะห์ด้านแหล่งท่องเที่ยว				
1) การเข้าถึง	- สามารถเข้าถึงเขตบริการได้จากทางหลวงหลายเส้นทาง	-	-	-
2) การวางผัง	- พื้นที่เดิมที่ถูกพัฒนาแล้วยังมีพื้นที่ให้พัฒนาต่อเป็นจำนวนมาก	- ที่พักถูกสร้างอย่างกระจัดกระจายอีกทั้งเขตอยู่ห่างจากศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ร้านอาหาร และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ประมาณ 700 เมตร เนื่องจากมีพื้นที่เอียงชันกันกลาง	- นักท่องเที่ยวพึงพอใจกับรูปแบบที่พักในเขตบริการ	- นักท่องเที่ยวเห็นว่าสิ่งอำนวยความสะดวกทั้งหมดควรอยู่ในพื้นที่เดียวกัน
3) สิ่งอำนวยความสะดวก	- มีสิ่งอำนวยความสะดวกแก่การพักผ่อนของนักท่องเที่ยวในเขตบริการครบทุกประเภทที่ทำการศึกษา	- สิ่งอำนวยความสะดวกบางอย่างควรมีการปรับปรุงด้านกายภาพ ได้แก่ที่จอดรถ ด้านจำนวนรองรับ ได้แก่ห้องอาบน้ำ	- มีการพัฒนาโครงการที่พักเพิ่มเติมเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	- นักท่องเที่ยวมีความเคยชินกับการท่องเที่ยวที่เน้นความสะดวกสบายของสิ่งอำนวยความสะดวกมากกว่าการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกเท่าที่จำเป็น

ตารางที่ 4.34 (ต่อ)

	จุดแข็ง	จุดอ่อน	โอกาส	อุปสรรค
2. การวิเคราะห์ด้านบริการการท่องเที่ยว				
1) การบริการ	- เจ้าหน้าที่ส่วนปฏิบัติการเป็นชาวบ้านในพื้นที่ทั้งหมด	- มีปัญหาในเรื่องภาษาและการสื่อความหมายกับนักท่องเที่ยวต่างชาติ - เจ้าหน้าที่ขาดทักษะในการบริการ และยังมีจำนวนไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว	-	-
3. การวิเคราะห์ด้านกิจกรรม				
1) การใช้งาน	- สะดวกในการเดินทางมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว	- มีการระจุกตัวของนักท่องเที่ยวในวันหยุดสุดสัปดาห์และช่วงเทศกาล	-	-
2) กิจกรรม	- กิจกรรมท่องเที่ยวสามารถมาท่องเที่ยวได้ตลอดปี	- กิจกรรมยังไม่หลากหลาย	- พื้นที่เหมาะกับการพักผ่อนชมธรรมชาติ	-
4. การวิเคราะห์ด้านการบริการ				
1) มลภาวะ	- มีเครื่องมือในการจัดการขยะที่มีประสิทธิภาพ	- ไม่สามารถใช้เตาเผาขยะแบบไม่มีมลภาวะได้เนื่องจากกำลังไฟฟ้าไม่พอและเสียค่าใช้จ่ายด้านเชื้อเพลิงมาก - ไม่มีระบบบำบัดน้ำเสียรวม	- มีการจัดการขยะโดยแจกถุงขยะให้นักท่องเที่ยวนำขยะของตนติดกลับมาจากแหล่งท่องเที่ยวด้วย	-

ตารางที่ 4.34 (ต่อ)

	จุดแข็ง	จุดอ่อน	โอกาส	อุปสรรค
4. การวิเคราะห์ด้านการบริการ				
2) ข้อจำกัดด้านการท่องเที่ยว	- พื้นที่ค่อนข้างมีความปลอดภัยสร้างความมั่นใจแก่นักท่องเที่ยว	- เจ้าหน้าที่ดูแลในเขตที่พักซึ่งแยกออกไปไม่เพียงพอ	-	-

ตารางที่ 4.35

สรุปการวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์เพื่อพัฒนาพื้นที่เขตบริการบ้านกว้างแคมป์

	จุดแข็ง	จุดอ่อน	โอกาส	อุปสรรค
1. การวิเคราะห์ด้านแหล่งท่องเที่ยว				
1) การเข้าถึง	- สามารถเข้าถึงได้โดยรถยนต์ทั่วไป	- รถใหญ่ไม่สามารถเข้าในเขตค่ายพักแรมได้	-	-
2) การวางผัง	- มีการแยกส่วนบริการของเจ้าหน้าที่และนักท่องเที่ยวชัดเจน แต่ยังอยู่ในบริเวณเดียวกัน	- บริเวณศูนย์บริการและนันทนาการไม่ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวอย่างทั่วถึง	- นักท่องเที่ยวมีความสนใจในรูปแบบที่พักเชิงนิเวศ ซึ่งอาจเป็นแนวความคิดในการพัฒนาได้ในอนาคต	- พื้นที่สามารถใช้งานได้มีจำกัดเนื่องจากอยู่ในบริเวณฟื้นฟูสภาพธรรมชาติ
3) สิ่งอำนวยความสะดวก	- มีลานกางเต็นท์ในสภาพป่าธรรมชาติ	- ที่จอดรถและพื้นที่ลานกางเต็นท์ไม่เพียงพอกับความต้องการของนักท่องเที่ยว - ค่ายเยาวชนมีสภาพทรุดโทรม - ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวขาดความน่าสนใจ - ไม่มีร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก	-	-

ตารางที่ 4.35 (ต่อ)

	จุดแข็ง	จุดอ่อน	โอกาส	อุปสรรค
2. การวิเคราะห์ด้านบริการการท่องเที่ยว				
1) การบริการ	- มีการใช้ประปาภูเขา และไฟฟ้าพลังงาน แสงอาทิตย์ในเขต บริการ	- น้ำไม่เพียงพอในบาง ช่วงของปี - เจ้าหน้าที่บริการ นักท่องเที่ยวไม่ เพียงพอ - ไม่มีมัคคุเทศก์ บริการนักท่องเที่ยว - ป้ายสื่อความหมาย ในเขตบริการไม่ ชัดเจน	- มีโอกาสในการนำ เรื่องมัคคุเทศก์มา เป็นแผนงาน พัฒนาสร้างงาน ให้กับคนในพื้นที่	-
3. การวิเคราะห์ด้านกิจกรรม				
1) การใช้งาน	- นักท่องเที่ยวนิยม เข้ามาเป็น ครอบครัว	- ยังขาดกิจกรรมที่ สามารถทำทั้ง ครอบครัวได้	- เพิ่มหรือจัด โปรแกรมการ ท่องเที่ยวให้ เหมาะกับการ ท่องเที่ยวแบบ ครอบครัว	-
2) กิจกรรม	- กิจกรรมท่องเที่ยว สามารถมา ท่องเที่ยวได้ ตลอดปี	- กิจกรรมยังไม่ หลากหลาย	- เป็นพื้นที่ที่มี จุดเด่นเรื่องการ ดูนก ชมผีเสื้อ และชมธรรมชาติ รวมทั้งสามารถ เชื่อมโยงกับ แหล่งท่องเที่ยว อื่นที่อยู่ใกล้เคียง ได้	-

ตารางที่ 4.35 (ต่อ)

	จุดแข็ง	จุดอ่อน	โอกาส	อุปสรรค
4. การวิเคราะห์ด้านการบริการ				
1) มลภาวะ	- มีมาตรการการจัดการขยะโดยแจกถุงให้นักท่องเที่ยวเก็บขยะของตนเองลงไปที่ถังที่เขตบริการที่ทำกรอุทยานแห่งชาติ	-	-	-
2) ข้อจำกัดด้านการท่องเที่ยว	- พื้นที่มีความปลอดภัยจากอาชญากรรมและอุบัติเหตุ	- มีสัตว์ป่าเข้ามากินในพื้นที่ตอนกลางคืน เนื่องจากเขตบริการไม่มีการกำหนดขอบเขตพื้นที่ชัดเจน	-	-

ตารางที่ 4.36

สรุปการวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์เพื่อพัฒนาพื้นที่เขตบริการเขาพะเนินทุ่ง

	จุดแข็ง	จุดอ่อน	โอกาส	อุปสรรค
1. การวิเคราะห์ด้านแหล่งท่องเที่ยว				
1) การเข้าถึง	- อยู่ใกล้สถานที่ท่องเที่ยวเด่นของอุทยาน คือ ทะเลหมอก - กำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวที่พักแรมในเขตบริการที่ 200 คน	- เส้นทางมีความยากลำบากในการเดินทางในฤดูฝน - เส้นทางแคบ ชื้น และคดเคี้ยวในบางช่วง	- มีการกำหนดช่วงเวลาขึ้น - ลงเพื่อควบคุมปริมาณรถและนักท่องเที่ยวที่เข้าในเขตบริการ	-

ตารางที่ 4.36 (ต่อ)

	จุดแข็ง	จุดอ่อน	โอกาส	อุปสรรค
1. การวิเคราะห์ด้านแหล่งท่องเที่ยว				
2) การวางผัง	- มีการวางผังเป็นจุดเดียววางต่อگردูเนล	- บ้านพักเจ้าหน้าที่ในเขตบริการกระจัดกระจาย	-	-
3) สิ่งอำนวยความสะดวก	- เป็นลานกางเต็นท์บนภูเขา อากาศเย็นสบายตลอดปี	- ไม่มีศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก - สิ่งอำนวยความสะดวก ความสะอาด ส่วนกลาง เช่น ห้องน้ำ ที่จอดรถ ไม่เพียงพอ	- เน้นการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติและพักผ่อน	-
2. การวิเคราะห์ด้านบริการการท่องเที่ยว				
1) การบริการ	- มีการใช้ประภาภูเขา	- แสงสว่างทางเดินและถนนไม่เพียงพอในเวลากลางคืน - ไม่มีมัคคุเทศน์บริการนักท่องเที่ยว - ป้ายสื่อความหมายในเขตบริการไม่ชัดเจน	- มีโอกาสในการนำเรื่องมัคคุเทศน์มาเป็นแผนงานพัฒนาสร้างงานให้กับคนในพื้นที่	-
3. การวิเคราะห์ด้านกิจกรรม				
1) การใช้งาน	- นักท่องเที่ยวหนาแน่นตอนเช้าเนื่องจากเข้ามาชมทะเลหมอก	- มีปัญหาด้านการจราจรและที่จอดรถในช่วงที่มีนักท่องเที่ยวมาก	- ปรับปรุงเส้นทางเพื่อความปลอดภัย โดยยังคงควบคุมปริมาณนักท่องเที่ยว	-

ตารางที่ 4.36 (ต่อ)

	จุดแข็ง	จุดอ่อน	โอกาส	อุปสรรค
3. การวิเคราะห์ด้านกิจกรรม				
2) กิจกรรม	- กิจกรรมเด่นได้แก่ การตั้งแคมป์ ชมทะเลหมอก และ เที่ยวน้ำตก	-	-	-
4. การวิเคราะห์ด้านการบริการ				
1) มลภาวะ	- มีมาตรการการ จัดการขยะโดยแจก ถุงให้นักท่องเที่ยว เก็บขยะของตนเอง ลงไปทิ้งที่เขตบริการ ที่ทำการอุทยาน แห่งชาติ	-	-	-
2) ข้อจำกัด ด้านการ ท่องเที่ยว	- พื้นที่มีความ ปลอดภัยจาก อาชญากรรมและ อุบัติเหตุ	-	-	-

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

วิทยานิพนธ์เรื่องแนวทางการออกแบบสถาปัตยกรรมและพัฒนาพื้นที่ให้บริการนักท่องเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติทางบกอย่างยั่งยืน มีจุดประสงค์เพื่อวิเคราะห์สภาพทางกายภาพและการจัดการปัญหาที่เกิดขึ้น ร่วมกับแนวความคิดพัฒนาอย่างยั่งยืน เพื่อหาแนวทางการปรับปรุงทางด้านสถาปัตยกรรม และการจัดการพื้นที่เขตให้บริการนักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติทางบก โดยที่อุทยานแห่งชาติสามารถพัฒนาคุณภาพของพื้นที่ โดยมีการคำนึงถึงสภาพแวดล้อม เพื่อรองรับการท่องเที่ยวที่เป็นอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ของประเทศ ทั้งนี้ ได้เลือกอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี เป็นกรณีศึกษา เนื่องจากเป็นอุทยานแห่งชาติที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย มีเขตบริการหลายเขต รวมทั้งมีการจัดการเขตบริการแบ่งออกเป็นหลายแบบตามกิจกรรมในแต่ละเขต เขตบริการที่ศึกษา ประกอบด้วย เขตบริการที่ทำการอุทยานแห่งชาติ เขตบริการบ้านกร่างแคมป์ และเขตบริการเขาพะเนินทุ่ง

ประเด็นในการทำวิจัยถูกแบ่งเป็น 2 กลุ่มใหญ่ คือ ประเด็นทางด้าน การออกแบบ และประเด็นทางด้าน การจัดการ โดยมีการศึกษาทั้งจากข้อมูลทุติยภูมิ เอกสาร บันทึกต่าง ๆ และการสำรวจภาคสนาม โดยการทำแบบสอบถามนักท่องเที่ยวในพื้นที่ รวมทั้งสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่เพื่อศึกษาสภาพทางกายภาพปัจจุบัน รูปแบบการจัดการ ความคิดเห็นและความพึงพอใจทั้งเจ้าหน้าที่ และนักท่องเที่ยว เพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น และแนวทางที่สามารถพัฒนาพื้นที่ในอนาคตได้อย่างยั่งยืน

จากการศึกษาที่ได้ยึดกรอบการพัฒนาอย่างยั่งยืนประกอบกับการศึกษาพื้นที่ในเขตบริการนักท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ได้แก่ เขตบริการที่ทำการอุทยานแห่งชาติ เขตบริการบ้านกร่างแคมป์ และเขตบริการเขาพะเนินทุ่ง ได้ผลสรุปของการวิจัยดังนี้

5.1 ข้อสรุปจากผลการวิจัย

5.1.1 ด้านแหล่งท่องเที่ยว

1. ลักษณะเส้นทาง – การเข้าถึงเขตบริการ สภาพเส้นทางจากถนนสายหลักเข้าสู่เขตบริการที่ทำการอุทยานแห่งชาติถือว่า มีความสะดวก สามารถเข้าถึงได้จากพาหนะทุกประเภท แต่เมื่อลึกเข้าไป การเข้าถึงจะมีความลำบากในการเข้าถึงมากขึ้น ด้วยสภาพพื้นที่ที่เป็นป่าเขา ปัจจัยเรื่องการเข้าถึงเป็นหนึ่งในปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความยั่งยืนของอุทยานฯ ซึ่งสภาพเส้นทางในพื้นที่ศึกษานี้ นับว่ามีความสามารถในการควบคุมจำนวนนักท่องเที่ยวไม่ให้เข้าไปในเขตธรรมชาติมากเกินไป แต่ต้องคำนึงถึงความสะดวกสบาย และความมั่นใจเรื่องความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวด้วย อีกทั้งทางอุทยานแห่งชาติมีมาตรการควบคุมจำนวนนักท่องเที่ยว ด้วยการขออนุญาตเข้าพื้นที่ และการกำหนดเวลาขึ้น – ลงเขตบริการแล้ว การปรับปรุงสภาพเส้นทางในเขตบริการในด้านความปลอดภัยจึงน่าจะสามารถทำได้

2. การวางผัง เขตบริการที่ทำการอุทยานแห่งชาติ แบ่งออกเป็นสองส่วน เนื่องจากมีพื้นที่เอกชนกึ่งกลาง ทำให้กิจกรรมขาดความต่อเนื่อง และนักท่องเที่ยวไม่มีความสะดวกในการใช้งานสิ่งอำนวยความสะดวก แต่ทั้งสองเขตอยู่ชายฝั่งเขื่อนแก่งกระจาน จึงมีศักยภาพที่จะสร้างระบบการสัญจรทางเรือระหว่างพื้นที่ เพื่อเชื่อมโยงกิจกรรม และสร้างลักษณะเด่นให้กับเขตบริการ นอกจากนี้ยังมีปัญหาด้านทางสัญจรวกลงในเขตที่พัก ซึ่งอาจแก้ปัญหาโดยแผนระยะสั้น คือการจัดทำป้ายสัญลักษณ์ หรือแผนระยะยาวคือการปรับปรุงทางสัญจรภายในพื้นที่

เขตบริการบ้านกว้างแคมป์ มีการแยกส่วนบริการของเจ้าหน้าที่และนักท่องเที่ยวชัดเจน แต่ยังอยู่ในบริเวณเดียวกัน แต่บริเวณศูนย์บริการและนิทรรศการไม่ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยว เนื่องจากบริเวณศูนย์บริการยังขาดจุดสนใจ นักท่องเที่ยวมีความสนใจในรูปแบบที่พักเชิงที่สนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สามารถนำมาใช้เป็นแนวความคิดในการพัฒนาได้ในอนาคต สภาพพื้นที่ของเขตบริการตั้งอยู่ในเขตป่า นอกจากลำห้วยธรรมชาติและเนินเขาแล้ว ไม่มีขอบเขตของเขตบริการที่ชัดเจน ทำให้มีสัตว์ป่าเข้ามาหากินในพื้นที่ในตอนกลางคืน

เขตบริการเขาพะเนินทุ่งเป็นเขตบริการที่มีพื้นที่น้อยที่สุดของเขตบริการที่ศึกษาและมีสิ่งปลูกสร้างน้อยที่สุด มีการวางผังเป็นจุดเดียวง่ายต่อการดูแล แต่บ้านพักเจ้าหน้าที่ในเขตบริการมีอยู่อย่างกระจัดกระจาย และมีที่จอดรถสำหรับนักท่องเที่ยวทั้งที่เข้ามาใช้พื้นที่และท่องเที่ยวที่ทะเลหมอกไม่เพียงพอ

3. สิ่งอำนวยความสะดวก เขตบริการนักท่องเที่ยวในที่ทำกรอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน มีสิ่งอำนวยความสะดวกค่อนข้างครบตามแบบสำรวจที่ทำไว้ และลดหลั่นกันไป ตามความห่างไกลของเขตบริการ

ด้านการเข้าถึง สิ่งอำนวยความสะดวกส่วนใหญ่ในเขตบริการทั้ง 3 เขต มีการเข้าถึงที่สะดวกสบายอยู่แล้ว ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่เกินร้อยละ 50 ทั้งสิ้น ส่วนที่เข้าถึงลำบากที่สุด ได้แก่ ที่จอดรถของเขตบริการเขาพะเนินทุ่ง (ร้อยละ 42.30) เนื่องจากมีการจัดการสัญจรเป็นเดินรถทางเดียว พื้นที่มีขนาดเล็ก และสภาพเส้นทางที่ไม่ปลอดภัยนัก ในขณะที่เป็นเขตบริการที่มีจุดดึงดูดนักท่องเที่ยวที่สำคัญที่สุด คือ ทะเลหมอก ซึ่งนักท่องเที่ยวจากทุกเขตบริการ รวมทั้ง จากภายนอกจะเดินทางเข้าไปในพื้นที่ตั้งแต่เช้ามีดเป็นจำนวนมาก

จำนวนรองรับของสิ่งอำนวยความสะดวกในภาพรวม ทั้งสามเขตบริการอยู่ในขั้นที่นักท่องเที่ยวพอใจ สิ่งอำนวยความสะดวกที่มีจำนวนรองรับไม่เพียงพอมากที่สุด ได้แก่ ที่จอดรถของเขตบริการเขาพะเนินทุ่ง (ร้อยละ 40.50) เนื่องด้วยเหตุผลทางกิจกรรมการท่องเที่ยว เช่นเดียวกันกับประเด็นการเข้าถึง

ขนาดพื้นที่ของสิ่งอำนวยความสะดวกส่วนใหญ่ที่นักท่องเที่ยวมีความเห็นว่า เหมาะสมในระดับที่เกินร้อยละ 50 ส่วนสิ่งอำนวยความสะดวกที่นักท่องเที่ยวเห็นว่า ยังไม่เหมาะสมมากที่สุด ได้แก่ ที่จอดรถบริเวณเขตบริการเขาพะเนินทุ่ง เช่นเดียวกับในสองประเด็นก่อนหน้า

ด้านความสะดวก เขตบริการบ้านกว้างแคมป์มีปัญหาด้านความสะดวกมากที่สุด เนื่องจากเป็นเขตบริการที่มีการรองรับนักท่องเที่ยวมากที่สุดในเขตบริการที่ศึกษาทั้งสามเขต โดยสิ่งอำนวยความสะดวกที่ประสบปัญหา ได้แก่ ห้องสุขาสาธารณะ และห้องอาบน้ำ (ร้อยละ 29.90 และ 25.00 ตามลำดับ)

ประเด็นเรื่องแสงสว่าง ถ้ามีไม่เพียงพอจะทำให้นักท่องเที่ยวรู้สึกไม่ปลอดภัย แต่ด้วยสภาพพื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติ กิจกรรมเน้นการใกล้ชิดกับธรรมชาติ จึงไม่จำเป็นต้องใช้ไฟฟ้าแสงสว่างในปริมาณมากเหมือนแหล่งท่องเที่ยวในเมือง แนวทางที่มีการนำมาใช้ คือ การควบคุมเวลาดับไฟ นอกเหนือจากสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็น เช่น ห้องสุขาสาธารณะ ห้องอาบน้ำ เป็นต้น จากการทำแบบสอบถาม พบว่าส่วนที่แสงสว่างไม่เพียงพอ เป็นส่วนของที่จอดรถ โดยที่จอดรถบริเวณเขตบริการบ้านกว้างแคมป์เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีจำนวนร้อยละของความเห็นสูงสุด (ร้อยละ 53.80)

ประเด็นเรื่องอุปกรณ์อำนวยความสะดวก ปัญหาที่พบยังคงเป็นเรื่องน้ำใช้ในพื้นที่ และสุขภัณฑ์ โดยนักท่องเที่ยวร้อยละ 90 เห็นว่า ห้องสุขาสาธารณะบริเวณเขตบริการเขาพะเนินทุ่ง

มีความไม่พร้อมในประเด็นดังกล่าว เนื่องจากมีการสำรองน้ำไม่เพียงพอตั้งที่เขตบริการเขาพะเนินทุ่ง หรือการใช้ระบบประปาภูเขาโดยขาดการสำรองน้ำในเขตบริการบ้านกว้างแคมป์ เป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานของเขตบริการ จึงควรมีมาตรการในการสำรองน้ำ ไม่ว่าจะเป็นการเพิ่มแท็งก์น้ำ หรือการสร้างแหล่งน้ำสำรอง

ด้านความสวยงาม สิ่งอำนวยความสะดวกส่วนใหญ่ใช้วัสดุ ไม้ และปูนในการสร้างในพื้นที่เดิม มีความสวยงาม และความกลมกลืนต่อสภาพแวดล้อมดีมาก โดยไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่ระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเห็นว่าสวยงามดีต่ำกว่าร้อยละ 80 เลย

ประเด็นย่อย อื่น ๆ ได้แก่ ความสะดวกในการจอดรถนอกจากในเขตบริการเขาพะเนินทุ่งแล้ว เขตบริการอื่นเป็นที่น่าพอใจ และและหลากหลายของสินค้าที่นักท่องเที่ยวพอใจมาก

5.1.2 ด้านบริการการท่องเที่ยว

การบริการ ระบบสาธารณูปโภคที่ให้บริการในพื้นที่เขตบริการที่ทำการอุทยานแห่งชาติมีความพร้อมมากที่สุด ส่วนอีกสองเขตบริการเนื่องจากอยู่ในเขตป่า ซึ่งตามกฎหมายห้ามเดินสายไฟฟ้าของการไฟฟ้าเข้าไปในพื้นที่ จึงมีการใช้พลังงานแสงอาทิตย์ ซึ่งเป็นพลังงานสะอาดผลิตกระแสไฟฟ้าควบคู่กับเครื่องปั่นไฟฟ้า ส่วนระบบประปามีแผนแก้ไข เนื่องจากประสบปัญหาขาดน้ำในช่วงที่มีนักท่องเที่ยวมากหรือฤดูแล้ง เช่น การเพิ่มถังสำรองน้ำ สร้างแหล่งสำรองน้ำเพิ่มเติม เป็นต้น ระบบสื่อสารเป็นระบบที่นักท่องเที่ยวเห็นว่าควรปรับปรุงมากที่สุด เนื่องจากเป็นความเคยชินของนักท่องเที่ยว ที่ปัจจุบันเกือบทั้งหมดมีโทรศัพท์เคลื่อนที่

เจ้าหน้าที่ส่วนปฏิบัติการในปัจจุบันใช้คนในพื้นที่ทั้งหมด เป็นการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น แต่การที่ทางอุทยานฯ พิจารณาจะใช้บริษัทรับเหมาดูแลแทน เนื่องด้วยภาระทางงบประมาณ อาจทำให้เกิดปัญหาเรื่องการจัดงานและการปกครองส่วนท้องถิ่น นอกจากนี้ ยังขัดกับหลักการพัฒนาที่ยั่งยืน ที่ชุมชนควรเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรในพื้นที่ของตัวเองอีกด้วย เจ้าหน้าที่ในพื้นที่มีมนุษยสัมพันธ์ แต่มีจำนวนไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว จึงเสนอให้มีการอบรมพัฒนาความสามารถของเจ้าหน้าที่ และอาจมีการเพิ่มบุคลากรตามความเหมาะสม

ระบบการสื่อความหมาย และป้ายสัญลักษณ์ต่าง ๆ ของเขตบริการที่ทำการอุทยานแห่งชาติมีสภาพค่อนข้างดี แต่เขตบริการบ้านกว้างแคมป์ และเขตบริการเขาพะเนินทุ่งขาดความชัดเจนและกลมกลืนกับธรรมชาติ นิทรรศการของเขตบริการบ้านกว้างแคมป์ ควรมี

การปรับปรุงให้มีทั้งส่วนของนิทรรศการถาวร และนิทรรศการชั่วคราวสำหรับเป็นกิจกรรมของเยาวชนที่มาเข้าค่าย ส่วนเขาพะเนินทุ่งที่ไม่มีส่วนนิทรรศการ ควรมีการจัดเพื่อเสริมสร้างความรู้ให้กับนักท่องเที่ยว

มัคคุเทศน์ที่ปฏิบัติงานในปัจจุบันเป็นมัคคุเทศน์เอกชน ซึ่งนอกจากจะมีจำนวนไม่เพียงพอแล้ว บางส่วนมีมนุษยสัมพันธ์ที่ไม่ดี ปัจจุบันทางอุทยานฯ มีโครงการอบรมมัคคุเทศก์น้อย โดยให้เยาวชนในพื้นที่ใช้เวลาว่างในช่วงปิดเทอมให้เป็นประโยชน์ ซึ่งควรส่งเสริมให้มีการพัฒนาเพิ่มขึ้น เนื่องจากมัคคุเทศน์เป็นองค์ประกอบสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงยั่งยืนในการให้ความรู้กับนักท่องเที่ยว

5.1.3 ด้านกิจกรรม

1. การใช้งาน เขตบริการที่ทำการอุทยานแห่งชาติ มีความสะดวกในการเดินทางมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว กลุ่มนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ ได้แก่ นักเรียน นักศึกษา และครอบครัว แต่มีการกระจุกตัวของนักท่องเที่ยวในวันหยุดสุดสัปดาห์และช่วงเทศกาล จึงควรมีการวางแผนเพื่อกระจายจำนวนนักท่องเที่ยว

เขตบริการบ้านกว้างแคมป์ รูปแบบการท่องเที่ยวเป็นแบบการตั้งแคมป์กลางธรรมชาติ เนื่องจากนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่นิยมเข้ามาเป็นครอบครัว แต่ขาดกิจกรรมที่สามารถกระทำทั้งครอบครัวได้ จึงควรเพิ่มเติมหรือจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวให้เหมาะกับการท่องเที่ยวแบบครอบครัว

เขตบริการเขาพะเนินทุ่ง มีนักท่องเที่ยวหนาแน่นตอนเช้า เนื่องจากเข้ามาชมทะเลหมอก ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวเด่นของอุทยานฯ มีปัญหาด้านการจราจร และที่จอดรถในช่วงที่มีนักท่องเที่ยวมาก จึงเสนอให้ปรับปรุงที่จอดรถและเส้นทางจราจร เพื่อความปลอดภัย โดยยังคงมาตรการควบคุมปริมาณนักท่องเที่ยวไว้

2. กิจกรรม กิจกรรมท่องเที่ยวส่วนใหญ่ของอุทยานฯ สามารถมาท่องเที่ยวได้ตลอดปี แต่บางส่วนไม่สามารถท่องเที่ยวได้ในฤดูฝน เนื่องจากสภาพเส้นทางไม่อำนวย และกิจกรรมยังไม่หลากหลาย นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีการทำกิจกรรมท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกันกับทั้งสามเขตบริการอยู่แล้ว จึงน่าจะจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกันทั้งสามเขตได้ อีกทั้งควรหากิจกรรมเสริม เป็นการเพิ่มทางเลือกให้กับนักท่องเที่ยวได้อีกทางหนึ่ง

5.1.4 ด้านการบริหารจัดการ

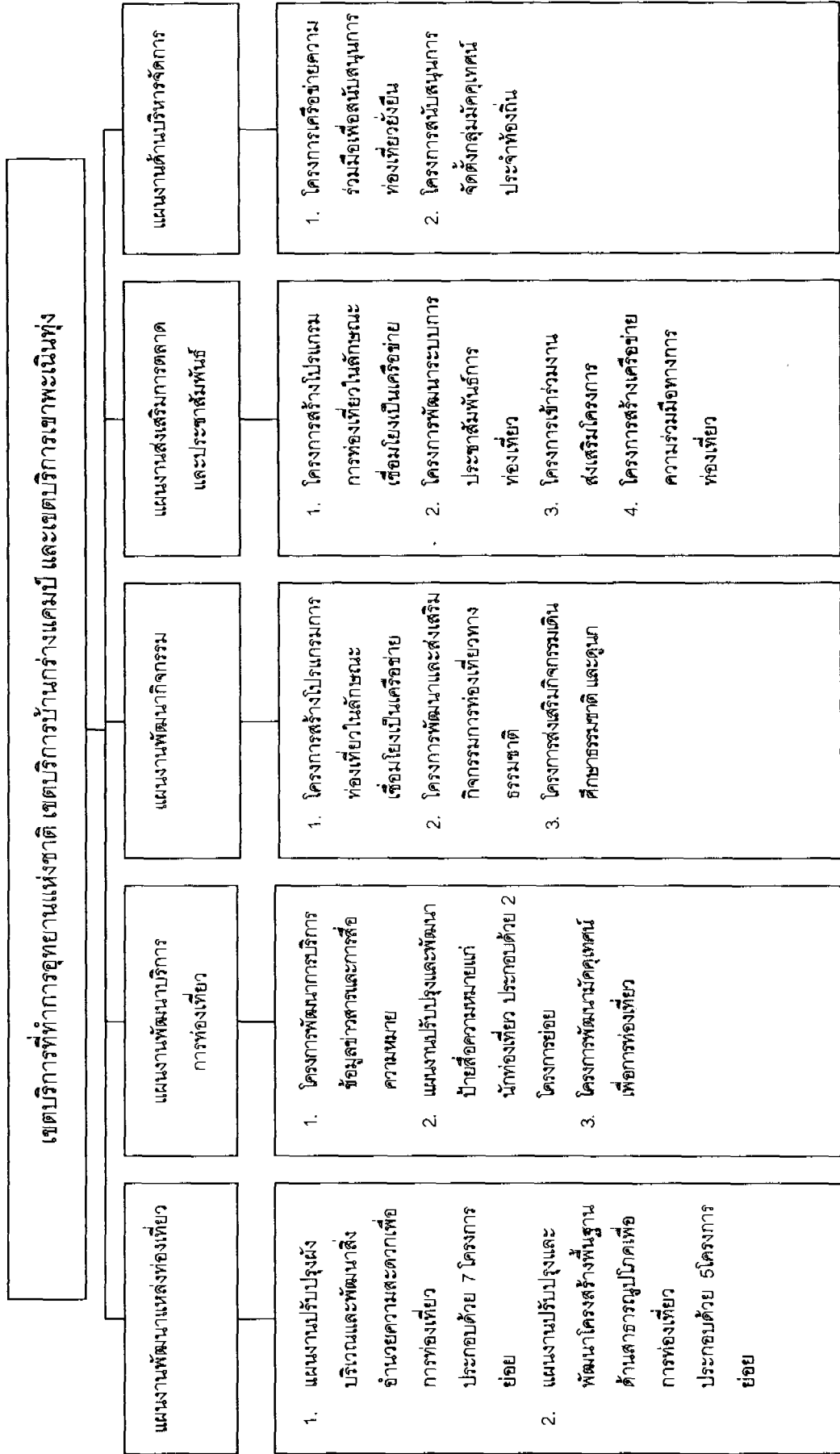
1. มลภาวะ ทางอุทยานฯ มีเครื่องมือในการจัดการขยะที่มีประสิทธิภาพ แต่ไม่ได้ใช้งาน ซึ่งเกิดจากการสร้างโดยขาดการคำนึงถึงความคุ้มค่า เนื่องจากกำลังไฟฟ้าไม่พอ และเสียค่าใช้จ่ายด้านเชื้อเพลิงมาก จึงมีการจัดการขยะในรูปแบบเตาเผาธรรมดา และมีการใช้มาตรการให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการจัดการขยะ โดยนักท่องเที่ยวให้ความร่วมมือค่อนข้างดี เห็นได้จากสภาพความสะอาดโดยทั่วไปของเขตบริการที่ศึกษา ในทุกเขตบริการไม่มีระบบบำบัดน้ำเสียรวม ซึ่งถ้าเขตบริการต้องรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวที่มากขึ้นในอนาคต ก็ควรมีการวางแผนประเด็นนี้ด้วย

2. ข้อจำกัดด้านการท่องเที่ยว ทั้งสามเขตบริการ พื้นที่ค่อนข้างมีความปลอดภัยในด้านอาชญากรรม สร้างความมั่นใจแก่นักท่องเที่ยว แต่มีปัญหาในเรื่องความปลอดภัยของเส้นทางท่องเที่ยวในเขตบริการเขาพะเนินทุ่ง และมีปัญหาสัตว์ป่าเข้ามาหากินในพื้นที่เขตบริการที่ไม่มีขอบเขตชัดเจน ได้แก่ เขตบริการบ้านกว้างแคมป์ จึงควรมีมาตรการป้องกัน เนื่องจากอาจเกิดอันตรายกับทั้งสัตว์ป่าและนักท่องเที่ยวได้

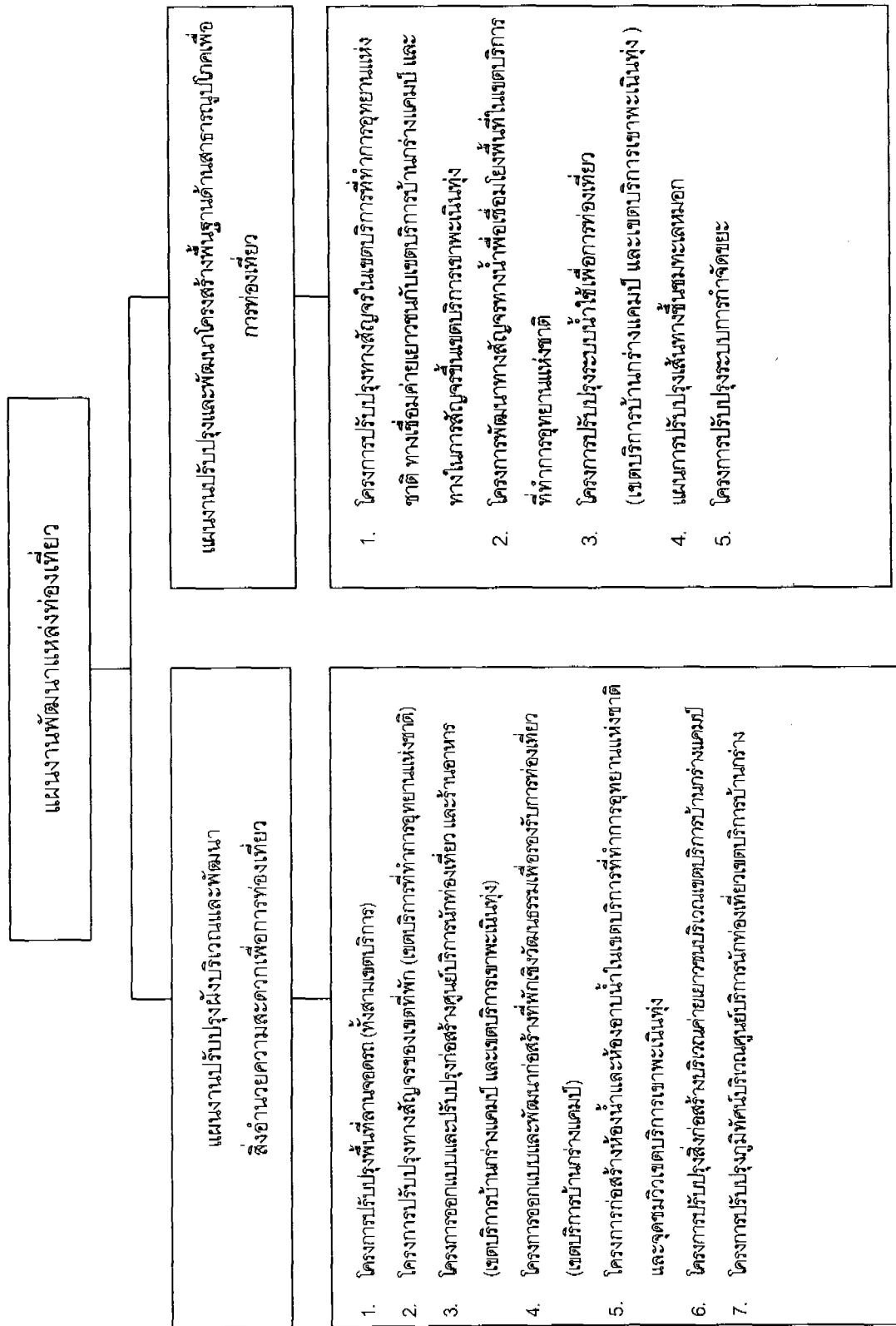
5.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

จากผลของการวิจัยในบทที่ 4 แล้ว การวิเคราะห์ความเหมาะสม จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ดึงที่นำเสนอในบทที่ 2, 3 และ 4 ตามลำดับ ผู้วิจัยได้วางแผนการพัฒนาพื้นที่ทั้งทางกายภาพและการจัดการจากผลการวิเคราะห์ดังกล่าว ซึ่งได้นำเสนอในบทที่ 5 นี้ โดยแบ่งออกเป็น 5 แผนงานหลัก ประกอบด้วย 24 โครงการ โดยมีรายละเอียดตามแผนภาพที่ 5.1 และ 5.2 ซึ่งผู้วิจัยได้ให้รายละเอียดเท่าที่ความรู้ทางสถาปัตยกรรม และทางการจัดการของผู้วิจัยจะอำนวย ซึ่งแผนงานยังต้องมีการพัฒนาโดยอาศัยความรู้จากสาขาอื่นอีกมาก เพื่อให้แผนงานมีคุณภาพและสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงยั่งยืนอย่างแท้จริง

แผนงานการออกแบบและพัฒนาพื้นที่เขตให้บริการนักท่องเที่ยวในเขตบริการอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี

แผนงานพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและโครงการย่อย

5.2.1 แผนงานพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

แผนงานพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ประกอบด้วย แผนงานย่อย 2 ด้าน คือ (1) แผนงานปรับปรุงผังบริเวณและพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยว (2) แผนงานปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านสาธารณูปโภคเพื่อการท่องเที่ยว เนื่องจากสภาพทางกายภาพที่ต่างกัน จึงสรุปแผนงานปรับปรุงของแต่ละเขตบริการแยกเป็นเขต โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. เขตบริการที่ทำการอุทยานแห่งชาติ

1) แผนงานปรับปรุงผังบริเวณและพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยว ได้แก่ โครงการปรับปรุงพื้นที่ลานจอดรถให้สามารถรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวได้มากขึ้น และโครงการปรับปรุงทางสัญจรของเขตที่พัก (ดังภาพที่ 5.3)

2) แผนงานปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านสาธารณูปโภคเพื่อการท่องเที่ยว ได้แก่ โครงการพัฒนาทางสัญจรทางน้ำ เพื่อเชื่อมโยงพื้นที่ในเขตบริการที่ทำการอุทยานแห่งชาติในส่วนของที่พักแบบบ้านพัก และลานกางเต็นท์ เป็นการสร้างกิจกรรมเสริมให้กับนักท่องเที่ยวและสร้างความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่มากขึ้น ซึ่งเสนอให้สร้างท่าเรือบริเวณใกล้ที่ทำการอุทยานแห่งชาติ และบริเวณแหลมของชายฝั่งเขตที่พัก (ดังภาพที่ 5.4)

ภาพที่ 5.3

โครงการปรับปรุงพื้นที่จอดรถ

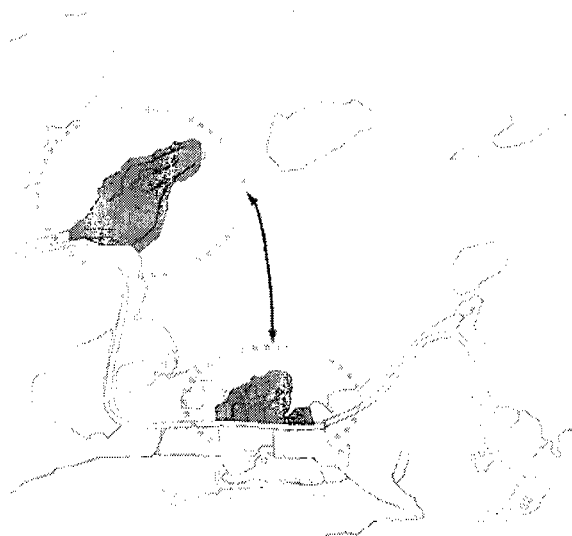

• โครงการปรับปรุงพื้นที่ลานจอดรถ

ภาพที่ 5.4

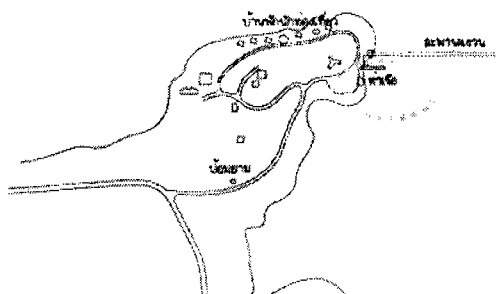
โครงการพัฒนาทางสัญจรทางน้ำเพื่อเชื่อมโยงพื้นที่
ในเขตบริการที่ทำการอุทยานแห่งชาติ

**แผนงานพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว:
เขตบริการที่ทำการอุทยานแห่งชาติ**

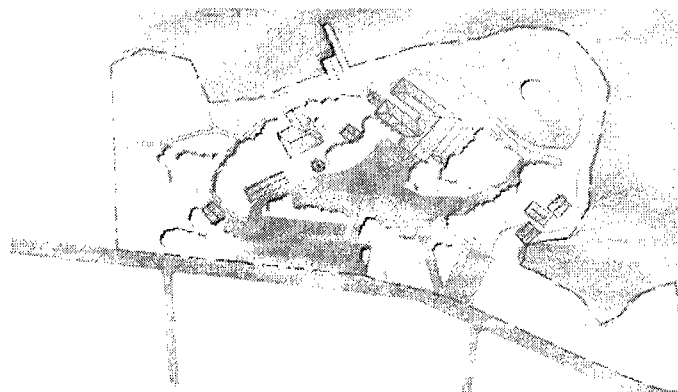

- โครงการพัฒนาทางสัญจรทางน้ำเพื่อเชื่อมโยงพื้นที่ในเขตบริการที่ทำการอุทยานแห่งชาติ

**แผนงานพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว:
เขตบริการที่ทำการอุทยานแห่งชาติ**

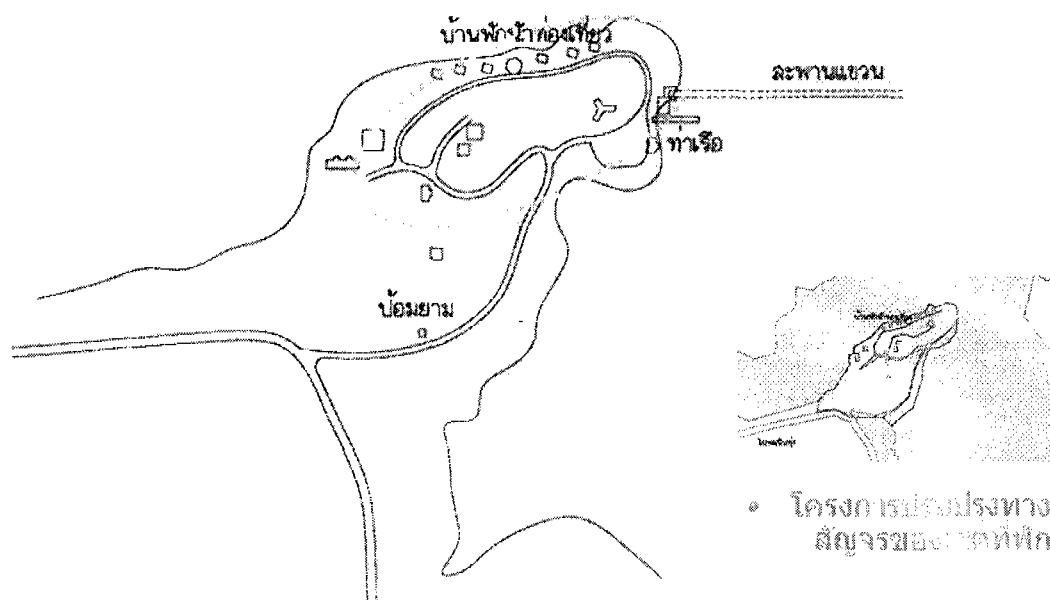
- โครงการพัฒนาทางสัญจรทางน้ำเพื่อเชื่อมโยงพื้นที่ในเขตบริการที่ทำการอุทยานแห่งชาติ

ภาพที่ 5.5

โครงการปรับปรุงทางสัญจรของเขตที่พัก

**แผนงานพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว:
เขตบริการที่ทำการอุทยานแห่งชาติ**

2. เขตบริการบ้านกว้างแคมป์

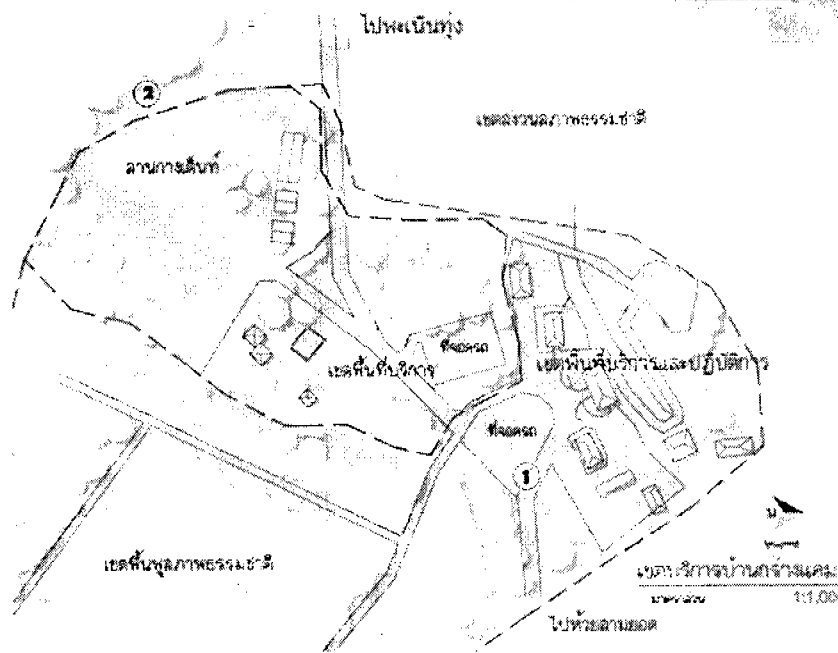
1) แผนงานปรับปรุงผังบริเวณและพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยว ได้แก่ โครงการปรับปรุงพื้นที่ลานจอดรถ และโครงการก่อสร้างร้านอาหารเพิ่มเติมในบริเวณเขตบริการ

2) โครงการออกแบบและพัฒนาก่อสร้างที่พักเชิงวัฒนธรรม เพื่อรองรับการท่องเที่ยว เนื่องจากผลการศึกษา พบว่า นักท่องเที่ยวบริเวณเขตบริการบ้านกว้างแคมป์ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชาวไทย ให้ความสนใจกับรูปแบบที่พักที่กลมกลืนกับสิ่งแวดล้อม ประยุกต์จากรูปแบบพื้นถิ่น มีสิ่งอำนวยความสะดวกตามสมควร ซึ่งเป็นรูปแบบสถาปัตยกรรมเชิงยั่งยืน เสนอแนะให้จัดพื้นที่ส่วนหนึ่งเป็นที่พักเชิงวัฒนธรรม โดยนำลักษณะของสถาปัตยกรรมลาวไซ่ง ซึ่งเป็นกลุ่มชนท้องถิ่นของจังหวัดเพชรบุรีเป็นลักษณะเด่น โดยปรับการใช้งานให้เหมาะสมกับการพักแรมชั่วคราวของนักท่องเที่ยว และเสนอแนะในชั้นเริ่มแรกที่ 5 หลัง ซึ่งไม่ควรเกิน 10 หลังเพื่อไม่ให้เกิดความแออัด และกระทบต่อกิจกรรมทางเดินที่มีอยู่เดิมในพื้นที่ รูปแบบภายนอกเป็นเรือนพื้นถิ่นเดิม ที่มี

การจัดการใช้สอยภายในใหม่ รวมทั้งมีการตกแต่งโดยใช้สิ่งของพื้นเมืองของชาวลาวไซ่ง่ เช่น ผ้า
มาน หรือมุ้ง เป็นต้น

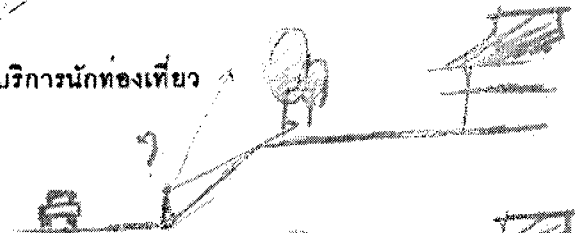
ภาพที่ 5.6

โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณศูนย์บริการนักท่องเที่ยว

1. โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณศูนย์บริการนักท่องเที่ยว

สภาพปัจจุบัน

แนวทางแก้ไข

3. เขตบริการเขาพะเนินทุ่ง

1) แผนงานปรับปรุงผังบริเวณและพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยว ได้แก่ โครงการปรับปรุงพื้นที่ลานจอดรถ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริเวณจุดชมวิว และโครงการปรับปรุงก่อสร้างศูนย์บริการนักท่องเที่ยวและร้านอาหาร โดยเสนอพื้นที่จอดรถใหม่และจัดการจราจรไม่ให้มีการจอดรถในบริเวณใกล้ที่ชมวิว ซึ่งเส้นทางคับแคบให้เป็นเส้นทางสัญจรผ่านไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่นเท่านั้น

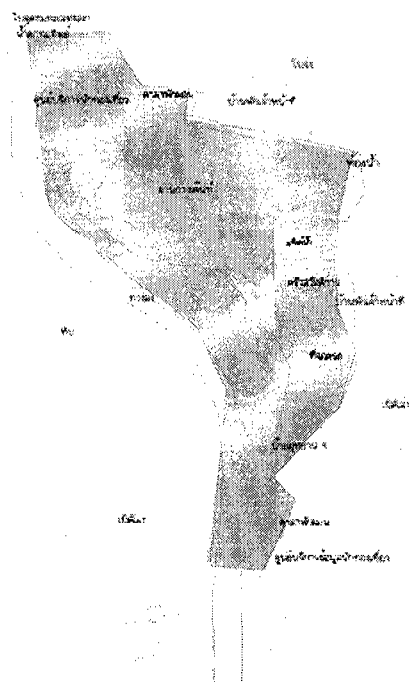
2) โครงการปรับปรุงระบบน้ำใช้เพื่อการท่องเที่ยว เสนอให้มีการเพิ่มปริมาณสำรองน้ำในพื้นที่ให้เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในเขตพื้นที่

3) แผนการปรับปรุงเส้นทางขึ้นชมทะเลหมอก โดยปรับปรุงความกว้าง และสภาพของเส้นทางให้มีความปลอดภัยมากขึ้น และลดปัญหาการจราจรในช่วงที่นักท่องเที่ยวหนาแน่น

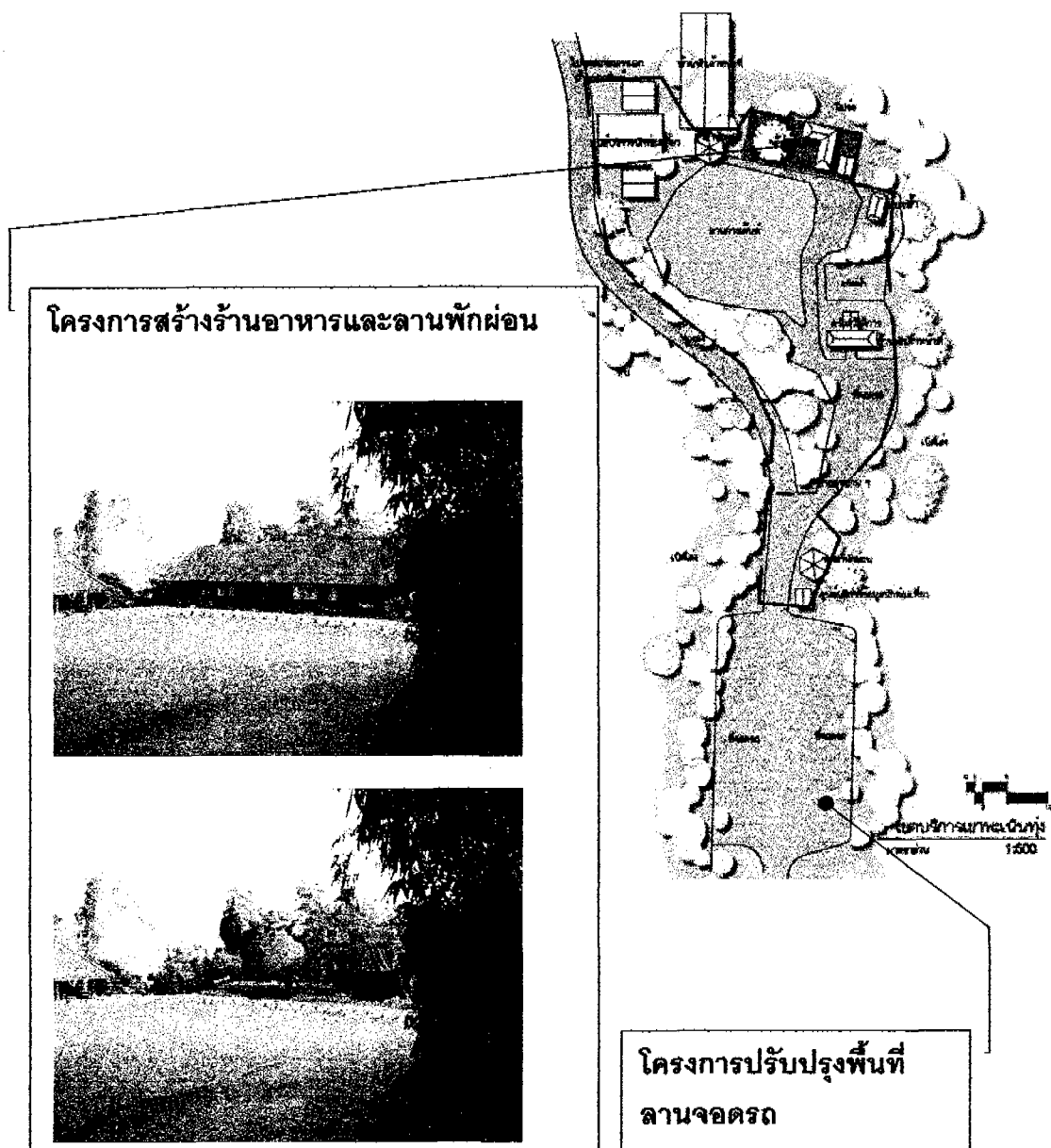
ภาพที่ 5.9

สภาพปัจจุบันของบริเวณเขตบริการเขาพะเนินทุ่ง

แผนงานพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว: เขตบริการเขาพะเนินทุ่ง

ภาพที่ 5.10
แบบเสนอปรับปรุงผังบริเวณเขตบริการเขาพะเนินทุ่ง

นอกจากนี้ยังมีแผนงานด้านแหล่งสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการที่ควรมีการวางแผนงานร่วมกัน เพื่อให้รูปแบบและการบริการเป็นไปอย่างเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์ ประกอบด้วย แผนงานปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านสาธารณูปโภคเพื่อการท่องเที่ยว ได้แก่โครงการปรับปรุงระบบการกำจัดขยะ นอกจากนี้จะมีมาตรการแจกถุงให้นักท่องเที่ยวให้นำขยะของตนเองออกมา

จากเขตบริการแล้ว ยังควรเพิ่มการตรวจตราด้านความสะอาดในพื้นที่เขตบริการ และเพิ่มถังขยะในเขตบริการที่ทำการอุทยานแห่งชาติที่เป็นเขตบริการที่นักท่องเที่ยวจะนำเอาขยะจากอีกสองเขตบริการออกมาทิ้งอีกด้วย

5.2.2 แผนงานพัฒนาบริการการท่องเที่ยว

แผนงานพัฒนาบริการการท่องเที่ยวควรมีการวางแผนงานร่วมกัน เพื่อให้รูปแบบและการบริการเป็นไปอย่างเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์ ประกอบด้วย

1. โครงการพัฒนาการบริการข้อมูลข่าวสารและการสื่อความหมาย เนื่องจากเป็นส่วนที่ทั้งนักท่องเที่ยว เจ้าหน้าที่ และผู้วิจัยเห็นว่า เป็นส่วนที่ต้องการการปรับปรุงค่อนข้างมาก โดยเสนอแนะให้มีการบริการข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ การจัดทำป้ายสัญลักษณ์การให้บริการข้อมูลด้านการท่องเที่ยว (tourism information) แผ่นพับ วิดีทัศน์ ข้อมูลท่องเที่ยวแบบทั้งอุทยานแห่งชาติ และแยกตามเขตบริการ การจัดนิทรรศการที่เกี่ยวข้องเนื่องกับกิจกรรมที่เกิดภายในเขตบริการ ค่ายเยาวชน หรือชุมชนโดยรอบ เพื่อเสริมการบริการข้อมูลในศูนย์บริการนักท่องเที่ยว

2. แผนงานปรับปรุงและพัฒนาป้ายสื่อความหมายแก่นักท่องเที่ยว ได้แก่ 1) โครงการออกแบบ จัดทำป้ายและแผนที่แสดงสถานที่และเส้นทางท่องเที่ยว 2) โครงการออกแบบและจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์เพื่อการท่องเที่ยวเชื่อมโยงทั้งสามเขตบริการ เพื่อให้มีความชัดเจน และให้ความรู้เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว โปรแกรมการท่องเที่ยว รวมทั้งแนวทางการปฏิบัติต่าง ๆ

3. โครงการพัฒนามัคคุเทศน์เพื่อการท่องเที่ยว เนื่องจากการให้ความรู้กับนักท่องเที่ยวเป็นองค์ประกอบสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงยั่งยืน และมัคคุเทศก์เป็นสื่อทางตรงในการสื่อสารกับนักท่องเที่ยว และเป็นการส่งเสริมรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงยั่งยืน นอกจากนี้การพัฒนามัคคุเทศน์จากคนในพื้นที่ยังเป็นการสร้างความผูกพันของคนในพื้นที่และอุทยาน และเป็นการกระจายรายได้ให้กับชุมชนอีกด้วย

5.2.3 แผนงานพัฒนากิจกรรม

- 1) โครงการพัฒนาโปรแกรมการท่องเที่ยวในลักษณะเชื่อมโยงเป็นเครือข่าย เพื่อเพิ่มความหลากหลาย และสร้างแรงจูงใจให้นักท่องเที่ยว
- 2) โครงการพัฒนาและส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เพื่อให้ นักท่องเที่ยวมีทางเลือกในการประกอบกิจกรรมท่องเที่ยวที่หลากหลายมากขึ้น โดยศึกษาพื้นที่ เพื่อสร้างเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติเพิ่มเติม ซึ่งมีรูปแบบการสื่อความหมายที่เหมาะสม รวมทั้ง ส่งเสริมกิจกรรมการดูนก ซึ่งสามารถเป็นกิจกรรมเสริมทั้งในเส้นทางเดินชมธรรมชาติ และเส้นทาง เดินป่าระยะไกลได้ เสนอให้มีการจัดทำคู่มือประกอบกิจกรรมดูนกของแต่ละเขต และอุปกรณ์ดูนก สำหรับให้นักท่องเที่ยวยืมหรือเช่า เพื่อประกอบกิจกรรม
- 3) โครงการส่งเสริมกิจกรรมเดินศึกษาธรรมชาติ และดูนก โดยการปรับปรุง เส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติพร้อมกับการจัดทำสื่อ เช่น แนะนำเส้นทางดูนก บัญชีรายชื่อนกที่พบ ตามฤดูกาล จัดทำเส้นทางเดินธรรมชาติ โดยนักวิจัยทางภูมิศาสตร์ รวมทั้งการเน้นมัดคฤทศกัณฑ์ท้องถิ่น ในการให้บริการ เนื่องจากเป็นกิจกรรมเด่นในพื้นที่เขตบริการบ้านกว้างแคมป์ ซึ่งเป็นเขตบริการ ที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้มากที่สุดในกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งสามารถลดการกระจุกตัวของ นักท่องเที่ยวในบริเวณที่ทำกรอุทยานแห่งชาติได้

5.2.4 แผนงานส่งเสริมการตลาดและประชาสัมพันธ์

แผนงานส่งเสริมการตลาดและประชาสัมพันธ์มีจุดประสงค์เพื่อประชาสัมพันธ์ สร้างแรงจูงใจ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว และพัฒนาผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวให้มีภาพลักษณ์ชัดเจน ตลอดจน สร้างเครือข่ายความเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง ประกอบด้วยโครงการทั้งหมด 3 โครงการ ได้แก่

- 1) โครงการพัฒนาระบบการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว เพื่อให้ข้อมูล ทางด้านการท่องเที่ยว จุดเด่นในพื้นที่ รวมทั้งข้อปฏิบัติต่าง ๆ โดยมุ่งเน้นการจัดการท่องเที่ยว อย่างครบวงจร เช่น สภาพพื้นที่ การจองที่พักหรือขออนุญาตเข้าเขตบริการ แนะนำเส้นทาง การเดินทาง เป็นต้น
- 2) โครงการเข้าร่วมงานส่งเสริมการขาย โดยนำเสนอข้อมูล โปรแกรมท่องเที่ยว และประชาสัมพันธ์รูปแบบการท่องเที่ยวที่มีการพัฒนาไปจากอุทยานในอดีต

3) โครงการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางการท่องเที่ยว เพื่อขยายตลาดและลดต้นทุนทางการประชาสัมพันธ์ โดยมีการติดต่อกับบริษัทท่องเที่ยวเสนอเป็นโปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงยั่งยืน

5.2.5 แผนงานด้านบริหารจัดการ

แผนงานด้านบริหารจัดการมีจุดประสงค์ เพื่อให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในทุกส่วนมีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ มีระบบการจัดการที่ดี และมีการกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม ประกอบด้วย 3 โครงการ คือ

1) โครงการเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวยั่งยืน โดยมีการสร้างเครือข่ายด้านข้อมูลท่องเที่ยว และพัฒนากิจกรรมสนับสนุนการท่องเที่ยวร่วมกัน เพื่อให้มีการกระจายตัวของนักท่องเที่ยวอย่างทั่วถึง

2) โครงการสนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มมัคคุเทศก์ประจำท้องถิ่น เพื่อให้การสนับสนุนมัคคุเทศก์ท้องถิ่น และมีการจัดตั้งกลุ่มให้มีการบริการที่มีมาตรฐาน

3) โครงการฝึกอบรมความรู้ด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยว เพื่อให้ความรู้จักกับเจ้าหน้าที่ มัคคุเทศน์ และบุคลากรด้านการท่องเที่ยวต่าง ๆ ให้เกิดความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการท่องเที่ยว

ภาคผนวก

ผนวก ก

แบบสอบถามนักท่องเที่ยว

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

Faculty of Architecture and Planning, Thammasat University

อาคารคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี 12121

โทรศัพท์ 0-2986-9434 0-2986-9605-6 โทรสาร 0-2986-9434 ต่อ 703 <http://www.arch.tu.ac.th> e-mail: info@arch.tu.ac.th

แบบสอบถามนักท่องเที่ยว

แนวทางการออกแบบสถาปัตยกรรม และพัฒนาพื้นที่ให้บริการนักท่องเที่ยว
ในอุทยานแห่งชาติทางบกอย่างยั่งยืน

เรียน ผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง

ขอความกรุณาท่านตอบแบบสอบถามทุกข้อ ทั้งนี้คำตอบของท่านจะใช้เฉพาะเพื่อการวิจัยเท่านั้น และขอรับรองว่า การให้ข้อมูลของท่านจะไม่เกิดผลกระทบใด ๆ ต่อท่าน

แบบสอบถามฉบับนี้ประกอบด้วยข้อมูล 4 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้น

ตอนที่ 2 ระดับความพึงพอใจต่อสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการในเขตบริการปัจจุบัน

ตอนที่ 3 แนวทางการปรับปรุงด้านสถาปัตยกรรม

ตอนที่ 4 ความคิดเห็น - ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ขอขอบพระคุณท่านผู้ตอบแบบสอบถามที่กรุณาให้ข้อมูลแก่ผู้วิจัยมา ณ ที่นี้

นางสาวนิษฐา ภูษาชีวะ

นักศึกษาระดับปริญญาโท

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ตอนที่ 1 : ข้อมูลเบื้องต้น

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ที่ตรงกับข้อมูลของท่านมากที่สุด

พื้นที่สำรวจ

- เขตบริการที่ทำการอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน
 เขตบริการบ้านกร่างแคมป์
 เขตบริการพะเนินทุ่งแคมป์

สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ ชาย หญิง
 2. อายุ ..... ปี
 3. รายได้ ต่ำกว่า 10,000 บาท 10,000 – 20,000 บาท 20,001 – 30,000 บาท
 30,001 – 40,000 บาท 40,001 – 50,000 บาท 50,001 บาทขึ้นไป

ลักษณะการท่องเที่ยว

1. การเข้าถึง

1.1. ลักษณะการเดินทาง

- มาคนเดียว กลุ่มนักเรียน / นักศึกษา มาเป็นครอบครัว
 มากับบริษัทนำเที่ยว อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....

1.2. พาหนะเดินทาง

- รถส่วนบุคคล รถนำเที่ยว (จ้างเหมา) รถประจำทาง
 มอเตอร์ไซด์ อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....

2. รูปแบบการท่องเที่ยว และกิจกรรม

2.1. จุดประสงค์ในการเดินทางมาอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ท่องเที่ยว พักผ่อน ศึกษาหาความรู้
 ผจญภัย เดินป่า ประชุม สัมมนา อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....

2.2. ระยะเวลาท่องเที่ยว

- ไป - กลับ ในวันเดียว และใช้เวลาอยู่ที่นี้ประมาณ ..... ชั่วโมง (ทำต่อตอนที่ 2 ข้อ 1.2)
 พักแรม
 บ้านพักชื่อ ..... ค้างแรม ..... คืน ..... วัน (ทำต่อตอนที่ 2 ข้อ 1.1.1)
 กางเต็นท์ที่ ..... ค้างแรม ..... คืน ..... วัน (ทำต่อตอนที่ 2 ข้อ 1.1.2)
 อื่น ๆ (โปรดระบุ) .....

ตอนที่ 2 : ความคิดเห็นต่อสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการในเขตบริการปัจจุบัน
 คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

1. สิ่งอำนวยความสะดวก

1) เขตที่พัก

(1) บ้านพัก

การเข้าถึง	☐ สะดวก	☐ ไม่สะดวก	
จำนวนรองรับ	☐ เพียงพอ	☐ ไม่เพียงพอ	
ขนาดบ้านพัก	☐ เหมาะสม	☐ ไม่เหมาะสม	☐ เล็กเกินไป ☐ ใหญ่เกินไป
สุขลักษณะ	☐ สะอาด	☐ สกปรก	
	☐ แสงสว่าง เพียงพอ	☐ แสงสว่างไม่ เพียงพอ	
อุปกรณ์ (เฟอร์นิเจอร์)	☐ สะดวก	☐ ไม่สะดวก	
ความสวยงาม (รวมทั้งความ กลมกลืนต่อสภาพแวดล้อม)	☐ สวยงาม	☐ ควรปรับปรุง	

(2) ค่ายพักแรม

การเข้าถึง	☐ สะดวก	☐ ไม่สะดวก	
จำนวนรองรับ (จำนวนเตียง)	☐ เพียงพอ	☐ ไม่เพียงพอ	
ขนาดพื้นที่	☐ เหมาะสม	☐ ไม่เหมาะสม	☐ เล็กเกินไป ☐ ใหญ่เกินไป
สุขลักษณะ	☐ สะอาด	☐ สกปรก	
	☐ แสงสว่าง เพียงพอ	☐ แสงสว่างไม่ เพียงพอ	
จำนวนเตียงให้เช่า	☐ เพียงพอ	☐ ไม่เพียงพอ	
ความสวยงาม (รวมทั้งความ กลมกลืนต่อสภาพแวดล้อม)	☐ สวยงาม	☐ ควรปรับปรุง	

2) เขตบริการทั่วไป

(1) ที่จอดรถ

การเข้าถึง	☐ สะดวก	☐ ไม่สะดวก	
จำนวนรองรับรถยนต์	☐ เพียงพอ	☐ ไม่เพียงพอ	
ขนาดพื้นที่	☐ เหมาะสม	☐ ไม่เหมาะสม	☐ เล็กเกินไป ☐ ใหญ่เกินไป
สุขลักษณะ	☐ สะอาด ☐ แสงสว่าง เพียงพอ	☐ สกปรก ☐ แสงสว่างไม่ เพียงพอ	
ความสะดวกในการจอดรถ	☐ สะดวก	☐ ไม่สะดวก	

(2) ห้องสุขาสาธารณะ

การเข้าถึง	☐ สะดวก	☐ ไม่สะดวก	
จำนวนรองรับ	☐ เพียงพอ	☐ ไม่เพียงพอ	
ขนาดห้องสุขา	☐ เหมาะสม	☐ ไม่เหมาะสม	☐ เล็กเกินไป ☐ ใหญ่เกินไป
สุขลักษณะ	☐ สะอาด ☐ แสงสว่าง เพียงพอ	☐ สกปรก ☐ แสงสว่างไม่ เพียงพอ	
อุปกรณ์ (ความพร้อมของ สุขภัณฑ์, น้ำ, กระดาษ)	☐ พร้อม	☐ ไม่พร้อม	
ความสวยงาม (รวมทั้ง ความกลมกลืนต่อสภาพ แวดล้อม)	☐ สวยงาม	☐ ควรปรับปรุง	

(3) ห้องอาบน้ำ

การเข้าถึง	☐ สะดวก	☐ ไม่สะดวก	
จำนวนรองรับ	☐ เพียงพอ	☐ ไม่เพียงพอ	
ขนาดห้องอาบน้ำ	☐ เหมาะสม	☐ ไม่เหมาะสม	☐ เล็กเกินไป ☐ ใหญ่เกินไป
สุขลักษณะ	☐ สะอาด	☐ สกปรก	
	☐ แสงสว่าง เพียงพอ	☐ แสงสว่างไม่ เพียงพอ	
อุปกรณ์ (ความพร้อมของ สุขภัณฑ์, น้ำใช้)	☐ พร้อม	☐ ไม่พร้อม	
ความสวยงาม (รวมทั้ง ความกลมกลืนต่อสภาพ แวดล้อม)	☐ สวยงาม	☐ ควรปรับปรุง	

(4) ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว

การเข้าถึง	☐ สะดวก	☐ ไม่สะดวก	
จำนวนรองรับ	☐ เพียงพอ	☐ ไม่เพียงพอ	
ขนาดพื้นที่	☐ เหมาะสม	☐ ไม่เหมาะสม	☐ เล็กเกินไป ☐ ใหญ่เกินไป
สุขลักษณะ	☐ สะอาด	☐ สกปรก	
	☐ แสงสว่าง เพียงพอ	☐ แสงสว่างไม่ เพียงพอ	
อุปกรณ์ (นิทรรศการ, สื่อ)	☐ พร้อม	☐ ควรปรับปรุง	
ความสวยงาม (รวมทั้ง ความกลมกลืนต่อสภาพ แวดล้อม)	☐ สวยงาม	☐ ควรปรับปรุง	

(5) ร้านอาหาร

การเข้าถึง	☐ สะดวก	☐ ไม่สะดวก	
จำนวนรองรับ	☐ เพียงพอ	☐ ไม่เพียงพอ	
ขนาดของร้าน	☐ เหมาะสม	☐ ไม่เหมาะสม	☐ เล็กเกินไป ☐ ใหญ่เกินไป
สุขลักษณะ	☐ สะอาด	☐ สกปรก	
	☐ แสงสว่าง เพียงพอ	☐ แสงสว่างไม่ เพียงพอ	
ความสวยงาม (รวมทั้ง ความกลมกลืนต่อสภาพ แวดล้อม)	☐ สวยงาม	☐ ควรปรับปรุง	

(6) ร้านขายของที่ระลึก

การเข้าถึง	☐ สะดวก	☐ ไม่สะดวก
จำนวนรองรับ	☐ เพียงพอ	☐ ไม่เพียงพอ
ของที่ระลึก	☐ หลากหลาย	☐ ไม่หลากหลาย
ความสวยงาม (รวมทั้ง ความกลมกลืนต่อสภาพ แวดล้อม)	☐ สวยงาม	☐ ควรปรับปรุง

2. ความคิดเห็นต่อสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการในเขตบริการ (ถ้าเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีอยู่แล้ว ให้ตอบ ดีอยู่แล้ว หรือ ควรปรับปรุง หากยังไม่มีให้ตอบ สร้างเพิ่ม หรือ ไม่ควรสร้าง)

ด้านกายภาพ	ดีอยู่แล้ว	ปรับปรุง	สร้างเพิ่ม	ไม่ควรสร้าง	ด้านการบริการและการจัดการ	ดีอยู่แล้ว	ปรับปรุง
บ้านพัก					ความปลอดภัย		
สถานที่ทางเดินเท้า					เจ้าหน้าที่ให้บริการ		
ที่จอดรถ					การคำนึงถึงสภาพแวดล้อม		
ห้องสุขาสาธารณะ					ระบบการสื่อความหมาย (นิทรรศการ, สื่อประชาสัมพันธ์)		
ห้องอาบน้ำ							
ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว					ความพร้อมด้าน สาธารณูปโภค (ไฟฟ้า, ประปา, สื่อสาร)		
ร้านอาหาร							
ร้านขายของที่ระลึก							

3. การบริการ

1) ระบบการสื่อความหมาย

เจ้าหน้าที่บริการข้อมูล			
จำนวนรองรับ	☐	เพียงพอ	☐
มนุษยสัมพันธ์	☐	ดี	☐
ป้ายสื่อความหมาย			
ความชัดเจน	☐	ชัดเจน	☐
ความกลมกลืนกับธรรมชาติ	☐	กลมกลืน	☐
นิทรรศการ	☐	น่าสนใจ	☐
มัคคุเทศก์			
จำนวนรองรับ	☐	เพียงพอ	☐
มนุษยสัมพันธ์	☐	ดี	☐
ทางเดินศึกษาธรรมชาติ	☐	น่าสนใจ	☐

2) ระบบการจัดการ

ระบบรักษาความปลอดภัย		
จำนวนป้อมยาม/ จุดแจ้งเหตุ	☐ เพียงพอ	☐ ไม่เพียงพอ
มนุษยสัมพันธ์ของเจ้าหน้าที่	☐ ดี	☐ ควรปรับปรุง
ระบบจัดการขยะ		
การจัดเก็บ	☐ เพียงพอ	☐ ไม่เพียงพอ

3) สาธารณูปโภค

ไฟฟ้าแสงสว่าง		
บ้านพัก	☐ เพียงพอ	☐ ไม่เพียงพอ
ทางเดิน	☐ เพียงพอ	☐ ไม่เพียงพอ
ถนน	☐ เพียงพอ	☐ ไม่เพียงพอ
น้ำดื่ม - น้ำใช้ในพื้นที่	☐ เพียงพอ	☐ ไม่เพียงพอ
โทรศัพท์สื่อสาร	☐ สะดวก	☐ ควรปรับปรุง

4. กิจกรรมที่ประทับใจ (เลือกตามลำดับ 1 - 3)

☐ ชมผีเสื้อ	☐ ชมทิวทัศน์	☐ ดูนก
☐ เดินป่า	☐ ล่องเรือ/แพ	☐ ศึกษาธรรมชาติ
☐ เดินนั่งพักผ่อน	☐ ปั่นจักรยาน	☐ แคมป์ปิ้ง
☐ ชมทะเลหมอก	☐ ศึกษาประวัติความเป็นมาของแหล่ง	

ตอนที่ 3 : แนวทางการปรับปรุงด้านสถาปัตยกรรม

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

1. รูปแบบบ้านพัก

- รูปแบบสมัยนิยม
มีสิ่งอำนวยความสะดวกพร้อม
- กลมกลืนกับสิ่งแวดล้อม
ประยุกต์จากรูปแบบพื้นถิ่น มีสิ่ง
อำนวยความสะดวกตามสมควร
- เพิ่มพื้นที่มีสิ่งอำนวยความสะดวก
ความสะดวกตามสมควร แต่
ไม่ควรสร้างที่พักถาวรเพิ่ม
- รูปแบบคงเดิม ไม่ต้อง
เปลี่ยนแปลง

2. การจัดวางสิ่งอำนวยความสะดวกที่ท่านเห็นว่าเหมาะสม (เลือกพื้นที่ 1, 2 หรือ 3)

สิ่งอำนวยความสะดวก	สิ่งอำนวยความสะดวก			สิ่งอำนวยความสะดวก	สิ่งอำนวยความสะดวก		
	พื้นที่ 1	พื้นที่ 2	พื้นที่ 3		พื้นที่ 1	พื้นที่ 2	พื้นที่ 3
บ้านพัก				ที่จอดรถ			
สถานที่กางเต็นท์				ห้องสุขาสาธารณะ			
ร้านอาหาร				ห้องอาบน้ำ			
ร้านขายของที่ระลึก							

ตอนที่ 4 : **ความคิดเห็น - ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม**

คำชี้แจง : โปรดเขียนข้อเสนอแนะหรือความคิดเห็นของท่านลงในช่องว่างที่กำหนด

1. ถ้าทางอุทยานจะมีการจัดรูปแบบการบริการและการท่องเที่ยวเชิงยั่งยืน ที่มีการคำนึงถึงสภาพแวดล้อม แต่ความสะดวกสบายในบางด้านอาจลดลง ท่านมีความสนใจที่จะเข้ามาท่องเที่ยวหรือไม่

2. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสวัสดิภาพของนักท่องเที่ยว เช่น
  - ความปลอดภัยจากการใช้พื้นที่และกิจกรรม เช่น ปีนป่าย ทางเดินลื่น ไม่มีป้าย
  - ความปลอดภัยจากโจรผู้ร้าย
  - ความปลอดภัยจากสัตว์
  - ความปลอดภัยจากภัยธรรมชาติ

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกิจกรรม เช่น
  - ปริมาณรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยว
  - ชาติสิ่งดึงดูดน่าสนใจ

4. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการ เช่น
  - ความหนาแน่น แออัด
  - การดูแลรักษาพื้นที่ และการพัฒนา
  - สื่อที่ใช้ในการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจให้นักท่องเที่ยว
  - การประชาสัมพันธ์
  - บุคลากร

5. ข้อเสนอแนะอื่นๆ

บรรณานุกรม

การท่องเที่ยวและกีฬา, กระทรวง. "แผนบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2548 - 2551 ประเด็นยุทธศาสตร์
ที่ 3 ค." กรุงเทพมหานคร: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2548. (อัดสำเนา)

เกษตรศาสตร์, มหาวิทยาลัย. "การพัฒนาที่ยั่งยืนในระดับชุมชน." เอกสารประกอบการประชุม
วิชาการประเพณี เกษตรศาสตร์ - ธรรมศาสตร์ - มหิดล - กงทัฬหเรือ ที่มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์ วันที่ 6-7 มกราคม 2548. (อัดสำเนา)

_____. "ร่างรายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการจัดทำแผนแม่บทการท่องเที่ยวและปรับปรุง
ภูมิทัศน์ โครงข่ายการท่องเที่ยวอิมทอนท์ ขุนวาท พงษ์หลวง แม่แฮ แม่สะป๊อก และ
วัดจันทร์." กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2548. (อัดสำเนา)

ก่อเกียรติ ฉัตรศิริวรกุล. "การศึกษาแนวโน้มของกิจกรรมการท่องเที่ยวพักผ่อนด้วยเต็นท์ในอุทยาน
แห่งชาติทางบก." *จุลสารการท่องเที่ยว*. 20 (ตุลาคม - ธันวาคม 2544): 27-48.

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. "แผนพัฒนาเศรษฐกิจและ
สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9." กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2546. (อัดสำเนา)

_____. "เอกสารสรุปผลการประชุมโต๊ะกลม เรื่อง การพัฒนาที่ยั่งยืน." กรุงเทพมหานคร:
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2546. (อัดสำเนา)

_____. "เอกสารประกอบการประชุมประจำปี 2546 เรื่อง การพัฒนาที่ยั่งยืนในบริบทไทย."
กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ,
2546. (อัดสำเนา)

_____. 2 ปี แห่งการเปลี่ยนแปลง การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม. พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี:
เพชรรุ่งการพิมพ์, 2545.

ถุณนอน, "ร่วมสมัยในกลิ่นอาย ไทยทรงดำ." อุสท. 44 (ธันวาคม 2546): 130-131.

เทรคกิ้งไทยดอทคอม. "แก่งกระจาน." <http://www.trekkingthai.com>, 24 มกราคม 2549.

ไทคุน-แบรนต์เอจ โฮลดี้ง บจก. "Umm!...Farm Chokchai Boutique Camping: Back to the Nature." BrandAge. 6 (สิงหาคม 2548): 87-88.

ธรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัย. "โครงการจัดทำผังแม่บทพัฒนาเมืองอ้อมผางเพื่อรองรับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน." กรุงเทพมหานคร: คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2547. (อัดสำเนา)

นโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม, สำนักงาน. "รายงานฉบับสมบูรณ์ แผนการจัดการอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน." กรุงเทพมหานคร: สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม, 2545. (อัดสำเนา)

พระธรรมปิฎก. การพัฒนาที่ยั่งยืน = Sustainable Development. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิโกมลคีมทอง, 2540.

ศรีศักร วัลลิโภดม. เรือนไทย บ้านไทย. กรุงเทพมหานคร: การเคหะแห่งชาติ, 2537.

สุฤษฎี แสงอรุณ. "การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์หรือเชิงนิเวศ." <http://www.dnp.go.th>, 6 กรกฎาคม 2548.

_____. "การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์" <http://www.dnp.go.th>, 6 กรกฎาคม 2548.

สุเมธ ตันติเวชกุล. การสัมมนาเชิงปฏิบัติการนักวิชาการเพื่อการพัฒนาประเทศ. กรุงเทพมหานคร: สถาบันคลังสมองของชาติ, 2546.

สุเมธ แสงนิมณฑล. "การพัฒนาที่ยั่งยืน ยั่งยืนอย่างไร?" มติชนรายวัน. ปีที่ 25 (31 กรกฎาคม 2546): 6.

สุริชัย หวันแก้ว. การพัฒนาที่ยั่งยืนในกระแสโลกาภิวัตน์กับทิศทางประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.

อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช, กรม. "เรื่องน่ารู้เกี่ยวกับอุทยานแห่งชาติ." <http://www.dnp.go.th>, 6 กรกฎาคม 2548.

_____. "การจัดการอุทยานแห่งชาติ." <http://www.dnp.go.th>, 6 กรกฎาคม 2548.

Edwards, Brain. Architectural Design: Green Architecture. New York: Wiley Academy, 2001.

Hawkins, D., Wood, M. and Bittman, S. The Ecodge Sourcebook for Planners and Developers. North Bennington: The Ecotourism Society, 1995.

Mehta, H., Baez, A. and O'Loughlin, P. International Ecodge Guidelines. Burlington: The International Ecotourism Society, 2002.

Mendler, Sandra. The HOK guidebook to sustainable design. Canada: John Wiley & Sons, 2000.

ThaiForestBooking. "อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จองบ้านพัก online." <http://www.thaiforestbooking.com>, 6 กรกฎาคม 2548.

ประวัติการศึกษา

ชื่อ	นางสาว นิษฐา ภูษาชีวะ
วันเดือนปีเกิด	5 มีนาคม 2525
วุฒิการศึกษา (ตั้งแต่ระดับปริญญาตรี)	วิทยาศาสตร์บัณฑิต (สถาปัตยกรรมศาสตร์) เกียรตินิยมอันดับหนึ่ง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ทุนการศึกษา (ถ้ามี)	โครงการทุนวิจัยมหาบัณฑิตสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ด้านมนุษยศาสตร์-สังคมศาสตร์ ประจำปี 2548